kaleidoscope

POLSKIE LINIE LOTNICZE LOT
MAGAZYN POKŁADOWY PLL LOT S.A.
EGZEMPLARZ BEZPŁATNY | FREE COPY
ISSN 0239-9032 lot.com

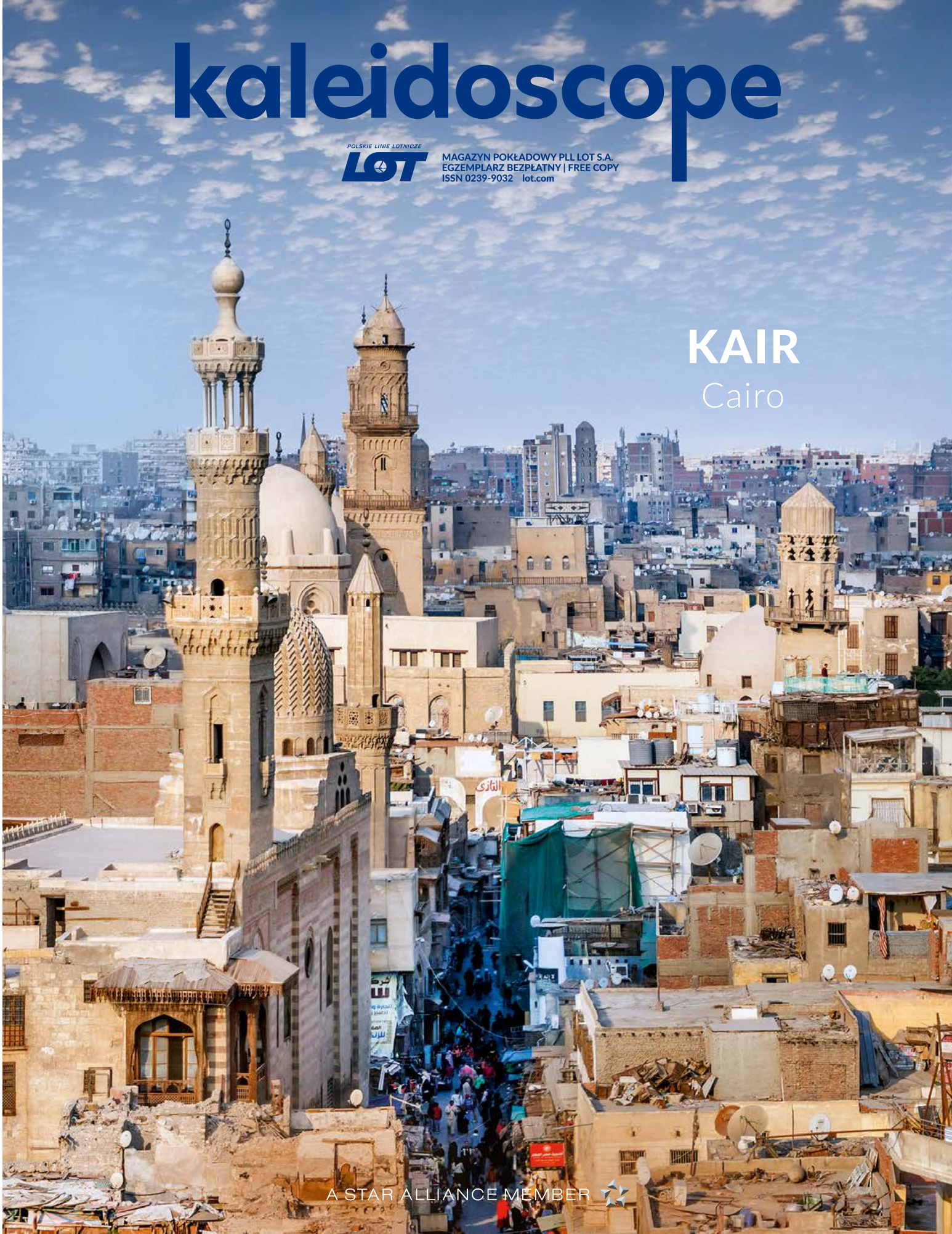

KAIR
Cairo

A STAR ALLIANCE MEMBER

kaleidoscope 11/2023

DLACZEGO WARTO ODWIEDZIĆ BERLIN I SZTOKHOLM I ZACHWYCAJĄCE WYSPY EUROPY I MAZURY ZACHODNIE WAS ZASKOCZĄ I DARIA ZAWIAŁOW O NOWEJ PŁYCIE I ZIEMNIAK NA TALERZU

GRANDHOTEL TIFFI

Luksusowy, pięciogwiazdkowy GrandHotel Tiffi położony jest w samym sercu Iławy, nad Jeziorakiem, najdłuższym jeziorem w Polsce. Kucharze z Włoch i Tajlandii gwarantują niezapomniane wrażenia kulinarne i oryginalne potrawy, a prawdziwą perłą tego miejsca jest Tiffi Spa Dharma z terapeutkami z Tybetu, Indii i Bali, paletą zabiegów orientalnych i ajurwedyjskich. Trzypoziomowa strefa dla dzieci Tiffi Landia zapewni rozrywkę dla najmłodszych pod opieką zespołu animatorek. 1200m^2 strefy eventowo – konferencyjnej gwarantuje doskonałą obsługę konferencji i bankietów. Dojazd do Iławy ułatwia nowoczesny pociąg pendolino (1h40min z Warszawy, 55min z Gdańska).

Serdecznie zapraszamy.

ul. Dąbrowskiego 9 | 14-200 Iława | Poland | tel.: +48 89 651 97 97 | recepcja-ght@tiffi.com | www.grandhotel.tiffi.com
ul. Żeglarska 7 | 10-160 Olsztyn | Poland | tel.: +48 89 555 20 01 | recepcja-tbh@tiffi.com | www.tiffiboutiquehotel.com

Szanowni Państwo,
listopad pod naszą szerokością geograficzną nie rozpieszcza nas, jeśli chodzi o pogodę. Dlatego też w tym numerze zapraszamy Państwa do Kairu. Będąc w stolicy Egiptu, po zwiedzeniu piramid, nie można pominąć Muzeum Egipskiego powstałego z inicjatywy francuskiego pioniera egiptologii Jeana François Champolliona. Prezentuje ono ponad 160 tys. eksponatów, pokazując niezwykłą historię cywilizacji, która powstała 5,5 tys. lat temu. Kolejnym punktem wartym odwiedzenia jest zbudowany w stylu osmańskim meczet Muhammada Alego. Po pamiątki najlepiej natomiast udać się na bazar Chan al-Chalili. Wielbicieli skandynawskich klimatów w tym numerze zapraszamy natomiast do Sztokholmu.
Po spacerze uliczkami sztokholmskiej starówki warto zajrzeć do Muzeum Vasa. Znajduje się tu pieczołowicie odrestaurowany trójmasztowy okręt wojenny z 1628 r. Zatopiony w dziewiczym rejsie został wydobyty z dna w 1961 r. Po trzech dekadach prac konserwatorskich udostępniono go publiczności i jest dziś najpopularniejszym muzeum szwedzkiej stolicy. Wielbiciele muzyki z pewnością nie ominą muzeum zespołu ABBA, który od niemal 50 lat jest ikoną muzyki rozrywkowej.
Fanów fotografii zainteresuje z pewnością tekst na temat obserwacji nocnego nieba i astrofotografii. Idealne warunki do niej panują, dzięki braku zanieczyszczenia nieba światłem, w Bieszczadach, do których odkrycia Państwa bardzo zachęcam.
Jak zawsze dziękuję Państwu za zaufanie i wybór Polskich Linii Lotniczych LOT – bo...

...to ważne, z kim podróżujesz!

Z lotniczym pozdrowieniem
Best regards

Prezes Zarządu PLL LOT S.A.
LOT Polish Airlines CEO

Michał Fijoł

ENG

Ladies and Gentlemen,
November in our latitude does not spoil us when it comes to weather. That is why we invite you to Cairo in this issue. Once you've seen the pyramids, you really must visit the Egyptian Museum. This institution was founded on the initiative of the French pioneer of Egyptology, Jean-François Champollion. It presents over 160,000 exhibits showing the extraordinary history of a civilization that emerged 5,500 years ago. Another landmark worth visiting is the Muhamad Ali Mosque, built in the Ottoman style. For souvenirs, it is best to go to the Khan el-Khalili bazaar.
We'd also like to invite you to Stockholm in this issue. Once you've trekked the streets of the Old Town, you should direct your steps towards the Vasa Museum. This is home to a carefully restored three-masted warship from 1628. The Vasa sank on its maiden voyage, but was recovered in 1961. After three decades of conservation work, it was made available to the public. The Vasa is today the most popular museum in the Swedish capital. And no self-respecting music aficionado can miss the ABBA Museum. This band has been a pop music icon for almost 50 years.
Photography buffs will definitely be interested in our article on observing the night sky and astrophotography. Thanks to the lack of light pollution, you'll find ideal conditions for astrophotography in the Bieszczady Mountains, which I encourage you to discover.
As always, thank you for your trust in us and for choosing LOT Polish Airlines - because...

...it's who you travel with!

©OKEADKA: AKIMOV KONSTANTIN/SHUTTERSTOCK

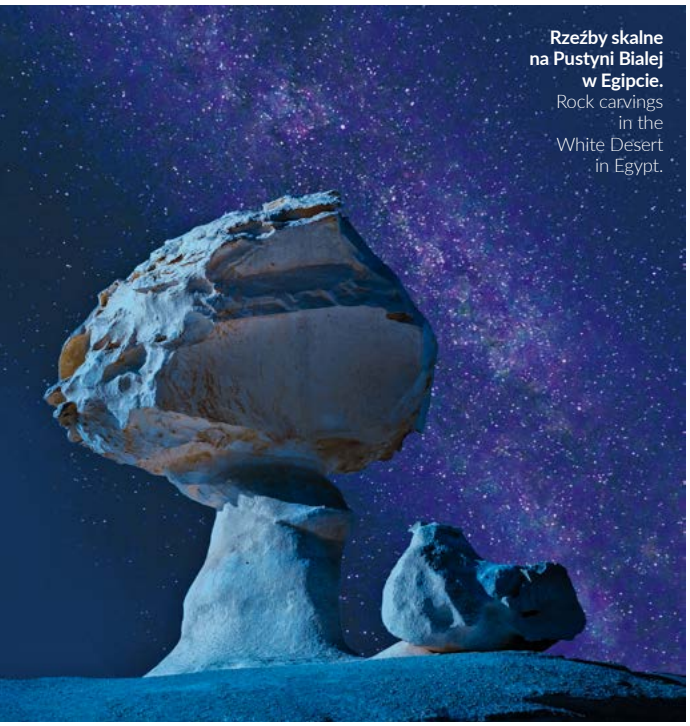

Rzeźby skalne na Pustyni Białej w Egipcie. Rock carvings in the White Desert in Egypt.

Jednym z najpiękniejszych doświadczeń, jakie przeżyłam, podróżując po świecie, było safari na pustyni w Egipcie. Spędziłam na Saharze ponad tydzień, pokonując w sumie jakieś 1000 km z Kairu aż na dalekie południe tego kraju. Przemierzając niesamowite przestrzenie i zapadające głęboko w pamięć krajobrazy, tak różnorodne i monumentalne. Zanurzając się w ciszy, delektując pustką i prostym życiem wyznaczanym wschodami i zachodami słońca. Rozbijając codziennie i składając swój namiot, jedząc te same proste potrawy na szybko przyrządzane przez naszych opiekunów. Długo siedząc przy ognisku, a potem jeszcze dłużej leżąc na ciepłym piasku i patrząc w gwiazdy. Miliardy gwiazd, które w tym miejscu wydawały się na wyciągnięcie ręki i dosłownie zalewały nas swoim blaskiem, pozwalając marzyć, że na pewno nie jesteśmy sami w tym niewyobrażalnie ogromnym wszechświecie. Nigdy wcześniej nie widziałam takiego nieba, żałując jednocześnie, że u nas trudno jest czegoś takiego doświadczyć, bo powszechne zanieczyszczenie światłem w jakimś sensie oddaliło nas od gwiazd. Pamiętam też, jak wróciłam do Kairu, który nagle wydał mi się jeszcze większy i bardziej hałaśliwy niż przed wyjazdem na Saharę. Musiałam się na nowo oswoić z tym miastem, wpaść w jego rytm, który porywa i dostarcza zupełnie innych emocji i bodźców. To fascynujące starożytne miasto, które ma mnóstwo do zaoferowania i jest bohaterem reportażu w tym wydaniu *Kaleidoscope*. Jest też bramą do pustyni i obserwacji nocnego nieba. Ale okazuje się, że w Polsce też są miejsca, gdzie widać gwiazdy, niemal jak w planetarium, o czym przeczytacie w naszym magazynie. A spotkania z nimi się nie zapomina.

ENG

One of the most beautiful experiences I have had during my travels around the world was a desert safari in Egypt. I spent over a week in the Sahara, covering around 1,000 km from Cairo to the far south of the country, travelling through amazing spaces and deeply memorable landscapes that were as diverse as they were awe-inspiring. I immersed myself in silence, enjoying the emptiness and simple life marked by sunrises and sunsets. Every day we set up and folded our tent, eating the same simple dishes quickly prepared by our guides. We sat by the fire until late into the night, and then lay on the warm sand looking at billions of stars for even longer. The stars seemed to be at our fingertips and they flooded us with their glow, convincing us that we could not possibly be alone in this unimaginably huge universe. I had never seen a sky like this before, and sad to say, I am unlikely to experience anything like it here. The pervasive light pollution has managed to distance us from the stars. When we returned to Cairo, the city seemed even bigger and noisier than it had been before. I had to get used to this city again, fall into its insistent and captivating rhythm, which evokes completely different emotions and provides completely different stimuli. This fascinating and ancient city has a lot to offer and there is an entire article devote to it in this issue of *Kaleidoscope*. It is also a gateway to the desert – from where the night sky can be observed unobstructed. However, Poland also has places where you can see the stars, almost as if you were in a planetarium. You can read all about them in this issue. And meeting the stars is something you can never forget.

Spędziłam na Saharze ponad tydzień, zanurzając się w ciszy, patrząc w gwiazdy, śpiąc w namiocie.

I spent over a week in the Sahara. I immersed myself in silence, looked at the stars and slept in a tent.

Agnieszka Frenes

redaktor naczelna | editor in chief

©SHUTTERSTOCK, ARCHIWUM PRYWATNE

Zegarki dostępne w wybranych salonach: Lotnisko Okęcie, CH Bonarka, Posnania oraz na www.wkruk.pl

50

40

62

What's on

8 **Wydarzenia kulturalne**
Cultural events

Inspirations

16 **Wyspy Europy**
Islands of Europe

Travel

22 **Podróż życia: Kair**
Journey of a lifetime: Cairo

30 **Dlaczego warto odwiedzić Berlin**
Why? Berlin

36 **Dlaczego warto odwiedzić Sztokholm**
Why? Stockholm

40 **Polska: Mazury Zachodnie**
My Poland: Western Masuria

Interview

50 **Daria Zawiałow**

Science

60 **Park Gwiezdnego Nieba Bieszczady**
The Bieszczady Starry Sky Park

Trends

66 **Ziemniak w roli głównej**
Its Majesty, the Potato

78 **Beauty: Phenomé**

Must have

80 **Nowości**
New in

84 **Ważne, z kim podróżujesz: Mateusz Dziudziel**
It's who you travel with: Mateusz Dziudziel

©GUSTAVV MAŁECKI / SONY MUSIC POLAND, ADOBE STOCK, STOCKFOOD

kaleidoscope

BurdaMedia Polska

e-mail: kaleidoscope@burdamedia.pl

redaktor naczelna: **Agnieszka Franus**
redaktor prowadząca: **Agnieszka Michalak**
dyrektor artystyczny: **Grzegorz Komorowski**
fotoedycja, teksty: **Magdalena Rudzka**
korekta: **Tomasz Cholaś**
DTP: **Krzysztof Stypułkowski**
red. wersji angielskiej: **Anna Górniak, Stephen Canty**
produkcja: **Stanisław Siemiński**
koordynator LOT: **Paulina Soboniak**

Wydawnictwo:
Burda Media Polska sp. z o.o.
ul. Marynarska 15, 02-674 Warszawa,
tel. 22 360 38 00 www.burdamedia.pl

ZARZĄD:
Chief Executive Officer
Maciej Klepacki
Chief Operating Officer
Tomasz Jaździński
Managing Director Luxury & Lifestyle
Agnieszka Wicher-Szczesna

REKLAMA:

Chief Commercial Officer
Michał Helman
Sales Director
Katarzyna Nowakowska
t. +48 692 440 118

Sekretariat Biura Reklamy /
Advertising Secretariat
e-mail: biuro.reklamy@burdamedia.pl

Head of Advertising Team
of Corporate Media
Żaneta Lis-Stryczewska
t. +48 664950424
e-mail: zaneta.lis@burdamedia.pl

DYSTRYBUCJA:

Director of Distribution and Subscriptions
Tomasz Kałuża
Burda Media Polska sp. z o.o.

MICHELIN
2023
CRACOW, POZNAN
& WARSAW
POLISH
TOURISM
ORGANISATION
DESTINATION PARTNER

Kultura / Culture

poleca / by **AGNIESZKA MICHALAK**

SŁODKO-SŁODKI

Sugar and spice

Willy'ego Wonki chyba też nie trzeba wam przedstawiać. Ale być może nie wiecie, jak to się stało, że zwykły sprzedawca w niewielkim sklepie ze słodyczami stał się ekscentrycznym geniuszem i producentem czekolady znanym na całym świecie. W takim razie – do kin! Dorzucimy jeszcze, że tytułowego bohatera zagrał młody zdolny Timothée Chalamet.

Willy Wonka probably needs no introduction. But you may wonder how this ordinary salesman in a small candy store became an eccentric genius and a world-famous chocolatier. If you're curious, hurry to the cinema! Let us also mention that the title character is played by the young, talented Timothée Chalamet.

***Wonka*, reż. Paul King**

Za kamerą Ridley Scott, w roli Napoleona – Joaquin Phoenix. Ten duet nieźle wróży, tym bardziej że film Brytyjczyka nie jest laurką na cześć legendarnego cesarza, pokazuje raczej jego słabości i trudne relacje z cesarzową Józefiną.

Behind the camera, Ridley Scott, and Joaquin Phoenix as Napoleon - the duo which bodes well. Scott's film is not a pean to the legendary emperor, but rather a portrayal of his weaknesses and the difficult relationship with Empress Josephine.

***Napoleon*, reż. Ridley Scott, Hugh Welchman**

MICHELIN
2023
CRACOW, POZNAN
& WARSAW
Polska
POLISH
TOURISM
ORGANISATION
DESTINATION PARTNER

BEZ EGZALTACJI

Without exaltation

Przewrotny prowokator, wnikliwy obserwator Polski współczesnej, ulubieniec mediów, ale przede wszystkim jeden z najciekawszych malarzy ostatniego stulecia. Edward Dwurnik zostawił po sobie ponad 3,5 tys. obrazów oraz 10 tys. rysunków. Do kogo najczęściej odwoływał się w swoich pracach, jak wyglądała jego młodość w podwarszawskim Międzylesiu, lata studiów w Akademii Sztuk Pięknych, relacje z kobietami i przyjaciółmi? O tym wszystkim opowiedział historyczce sztuki Małgorzacie Czyńskiej. Pozycja obowiązkowa.

A perverse provocateur, an insightful observer of contemporary Poland, a media favourite, but above all, one of the most interesting painters of the last century. Edward Dwurnik left behind over 3.5 thousand images and 10 thousand drawings. Who did he most often refer to in his works, what was his youth like in Międzylesie near Warsaw, his years of study at the Academy of Fine Arts, his relationships with women and friends. The artist talked about it all with art historian Małgorzata Czyńska.

***Dwurnik. Robotnik sztuki*, Małgorzata Czyńska, Marginesy**

BON APPÉTIT!

Lubisz kuchnię francuską, a może masz ambicję gotować jak rodowity Francuz? Nic prostszego, jeśli w twojej kuchni wyląduje to oto wademekum. Co w środku? Blisko 400 przepisów do przetestowania, setki map ze smakowitymi adresami, pikantne anegdoty i cała garść pysznych kulinarnych ciekawostek.

You like French cuisine, or maybe you have the ambition to cook like a native Frenchman? Nothing could be simpler once this handbook ends up in your kitchen. What's inside? Nearly 400 recipes, hundreds of maps with tasty addresses, spicy anecdotes and a handful of delicious culinary curiosities.

***Francja na talerzu*, Gaudry Francois-Regis, Znak Koncept**

Jak zmieścić 120 lat historii lotnictwa w jednej książce? A przy okazji ciekawie opowiedzieć o roli polskiej komunikacji powietrznej, liniach lotniczych i pilotach wizjonerach? Odpowiedzi szukajcie w tym przystępnie napisanym kompendium.

How to fit 120 years of aviation history in one book? And how to make the history of the role of Polish air transport, airlines and pilot-visionaries interesting? Find the answers in this lightly written compendium.

***LOT z Okęcia. Komunikacja lotnicza na ziemiach polskich 1913–1939*, Tomasz Lachowski, Księży Młyn Dom Wydawniczy Michał Koliński**

MICHELIN
2023
CRACOW, POZNAN
& WARSAW
Polska
POLISH
TOURISM
ORGANISATION
DESTINATION PARTNER

Muzyka / Music

POETYCKO
Poetically

Kwiat Jabłoni, niezwykle ciekawy na polskim rynku muzycznym folk-popowy duet, wraca po dłuższej przerwie z trzecim albumem. Odrobinę melancholijnym, delikatnym, dobrym.
Kwiat Jabłoni, one of the most interesting folk-pop duo on the Polish music market returns after a long break with their third album.
A bit malancholic, delicate, well-made.

***Pokaz slajdów*,**
Kwiat Jabłoni, Universal Music Polska

NA BEZSENNOŚĆ
For insomnia

Podobno Bach napisał *Wariacje Goldbergowskie* jako lekarstwo na bezsenność dla swojego przyjaciela hrabiego Hermana Karla von Keyserlinga. Teraz dostajemy je w interpretacji islandzkiego pianisty Víkingura Ólafssona. I bynajmniej nużące nie są. Koniecznie!
Bach is said to have written the *Goldberg Variations* as a cure for insomnia for his friend Count Herman Karl von Keyserling. Now we can listen to them in the interpretation of the Icelandic pianist Vikingur Olafsson. And they are not boring at all!

***Goldberg Variations*,**
Vikingur Olafsson, Universal Music Polska

Wystawa / Exhibitions

WARSZAWA

ILEŻ EMOCJI
So many emotions

Kto nie miał okazji zobaczyć ich w Maladze, ten może nadrobić zaległości w Warszawie. Do stolicy przyjechały właśnie dzieła (ryciny, ilustracje książkowe oraz ceramika) Pabla Picassa wypożyczone z kolekcji Museo Casa Natal Picasso. Świetnie pokazują ewolucję artystyczną Hiszpana, jego żonglerkę stylami, barwami i emocjami.
Anyone who haven't had the opportunity to see them in Malaga, now has the chance to do it in Warsaw. Works (engravings, book illustrations and ceramics) by Pablo Picasso, loaned from the collection of Museo Casa Natal Picasso, have just arrived in the capital. They show the artistic evolution of the Spaniard, his juggling of styles, colours and emotions.

***Picasso*, Muzeum Narodowe, do 14.01.2024**

***Błazen grający na lutni*, ok. 1623 r.**
A clown playing the lute, 1623

LONDYN

TO SPOJRZENIE That look

Holender Frans Hals był jednym z najwybitniejszych portrecistów doby baroku. Malował głównie ludzi sobie bliskich, m.in. kompanów pijatyk nieposiadających grosza przy duszy. Jego płótna były bezpretensjonalne, dalekie od wyszukanych metafor, za to boleśnie prawdziwe. Zajrzyjcie do londyńskiej National Gallery, by je zobaczyć.
The Dutchman Frans Hals was one of the most outstanding portraitists of the Baroque era. He mostly painted people close to him, including his drinking companions, who didn't have a penny to their name. His canvases were unpretentious, far from sophisticated, but painfully true. Visit the National Gallery in London to get the chance to take a look at them.

***Frans Hals*, The National Gallery, do 21.01.2024**

WARSZAWA

SACRUM I PROFANUM

Sacrum et profanum

Tajemnicze, niepokojące, pełne pozornych sprzeczności obrazy skłaniają do stawiania pytań. Zazwyczaj proste w formie, płaskie i linearne jak labirynt, który wymaga pójścia w głąb oraz znalezienia odpowiedniej drogi, by dzieło rozszyfrować i zrozumieć jego treść. Takie oto są prace Jerzego Nowosielskiego, jednego z najważniejszych i najbardziej oryginalnych artystów działających w Polsce po 1945 r. Jak podkreślają krytycy, znamienną cechą malarskiego programu artysty jest zestawienie sfer sacrum i profanum. Nowosielski, czerpiąc z tradycji ikony, potrafił spotkać ze sobą te dwie wydawałoby się nieprzystawalne wartości. W warszawskiej Zachęcie mamy szansę to sprawdzić na przekrojowej wystawie prac (abstrakcyjne i figuratywne obrazy tworzone na płótnie i desce od lat 40. XX w.) pochodzącego z Krakowa artysty.

***Jerzy Nowosielski*, Zachęta — Narodowa Galeria Sztuki, 17.11.2023–4.02.2024**

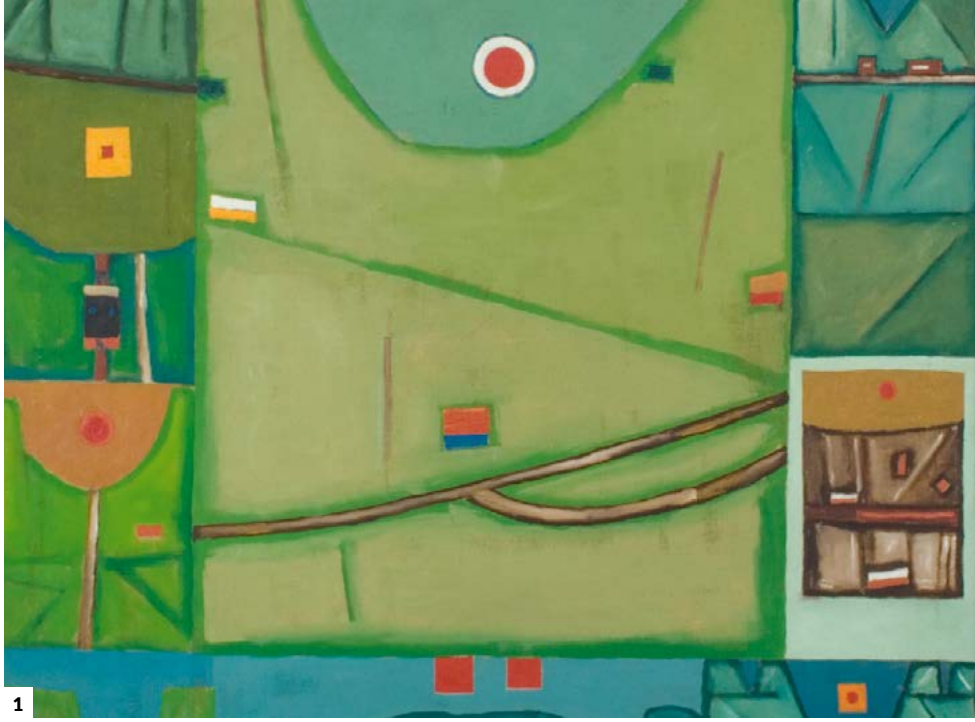

1

Wystawa w Zachęcie wpisuje się w program wydarzeń upamiętniających Jerzego Nowosielskiego w setną rocznicę jego urodzin.

The exhibition at Zachęta is part of the program of events commemorating Jerzy Nowosielski on the centennial of his birth.

2

1. *Wschód słońca w Bieszczadach (Wschód słońca w górach)*, olej, płótno, 1963 r.
Sunrise in the Bieszczady Mountains (Sunrise in the Mountains), oil on canvas, 1963
2. *Kolejka wąskotorowa (w górach)*, olej, płótno, 1963 r. *Narrow-gauge railway (in the mountains)*, oil on canvas, 1963*

***z kolekcji Zachęty – Narodowej Galerii Sztuki** | *from the collection of Zachęta – National Gallery of Art*

Mysterious, disturbing images full of contradictions, which pose questions, usually simple in form, flat, linear and labyrinthine. You have to delve deep into them and find the right way to decipher them and understand their content. These are the works of Jerzy Nowosielski, one of the most important and original artists in Poland after 1945. As the critics emphasize, a significant feature of the artist's painting is the juxtaposition of the sacred and the profane. Nowosielski, drawing on the tradition of icons, was able to combine these two seemingly incompatible values. At the Zachęta Gallery in Warsaw, we present a cross-sectional exhibition of the artist's works (abstract and figurative paintings created on canvas and board after the 1940s).

Jerzy Nowosielski, Zachęta — National Gallery of Art, Warsaw 17.11.2023–4.02.2024

© M.P., ANDRZEJ STARMACH

AUTUMN IN NORBLIN FACTORY

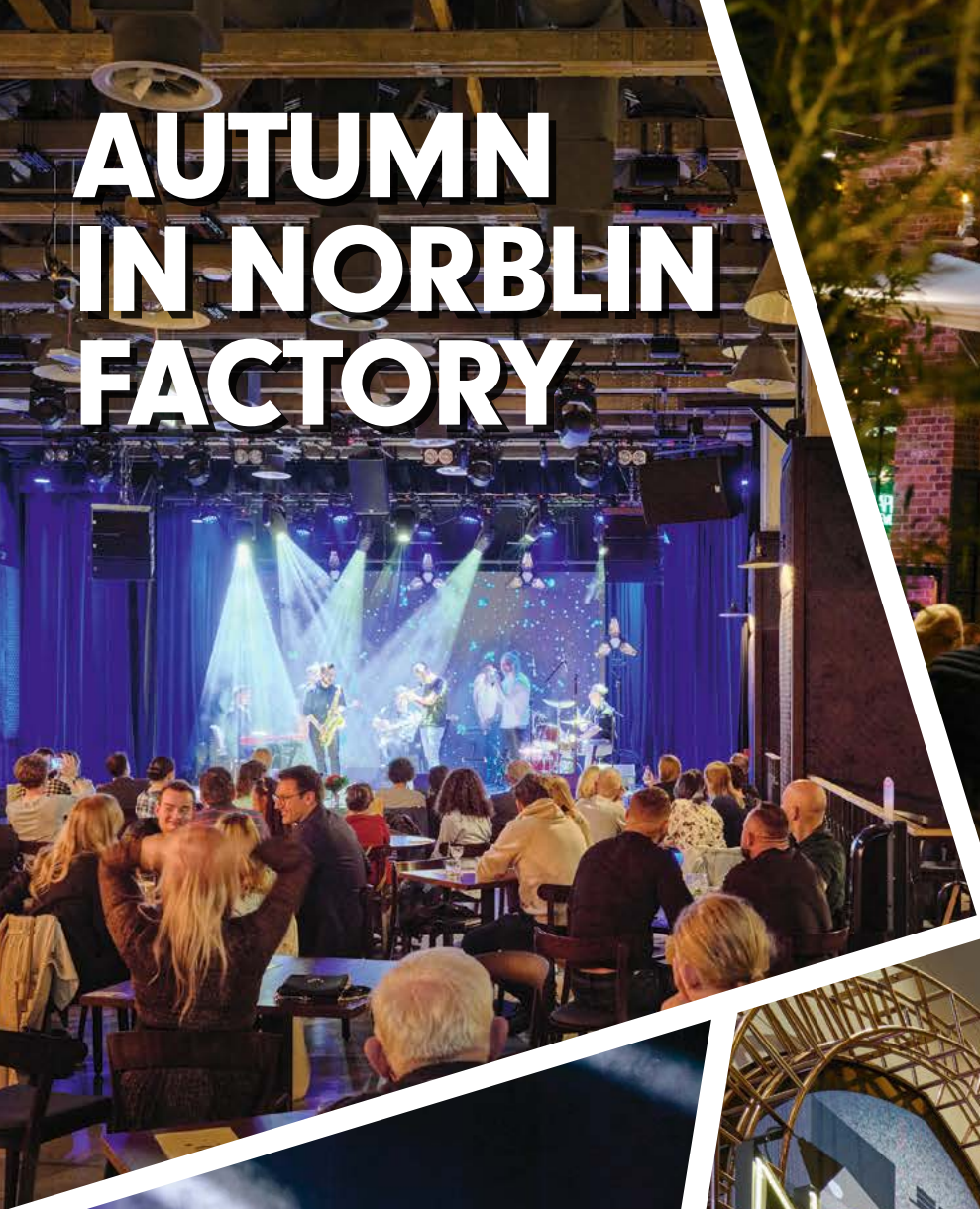

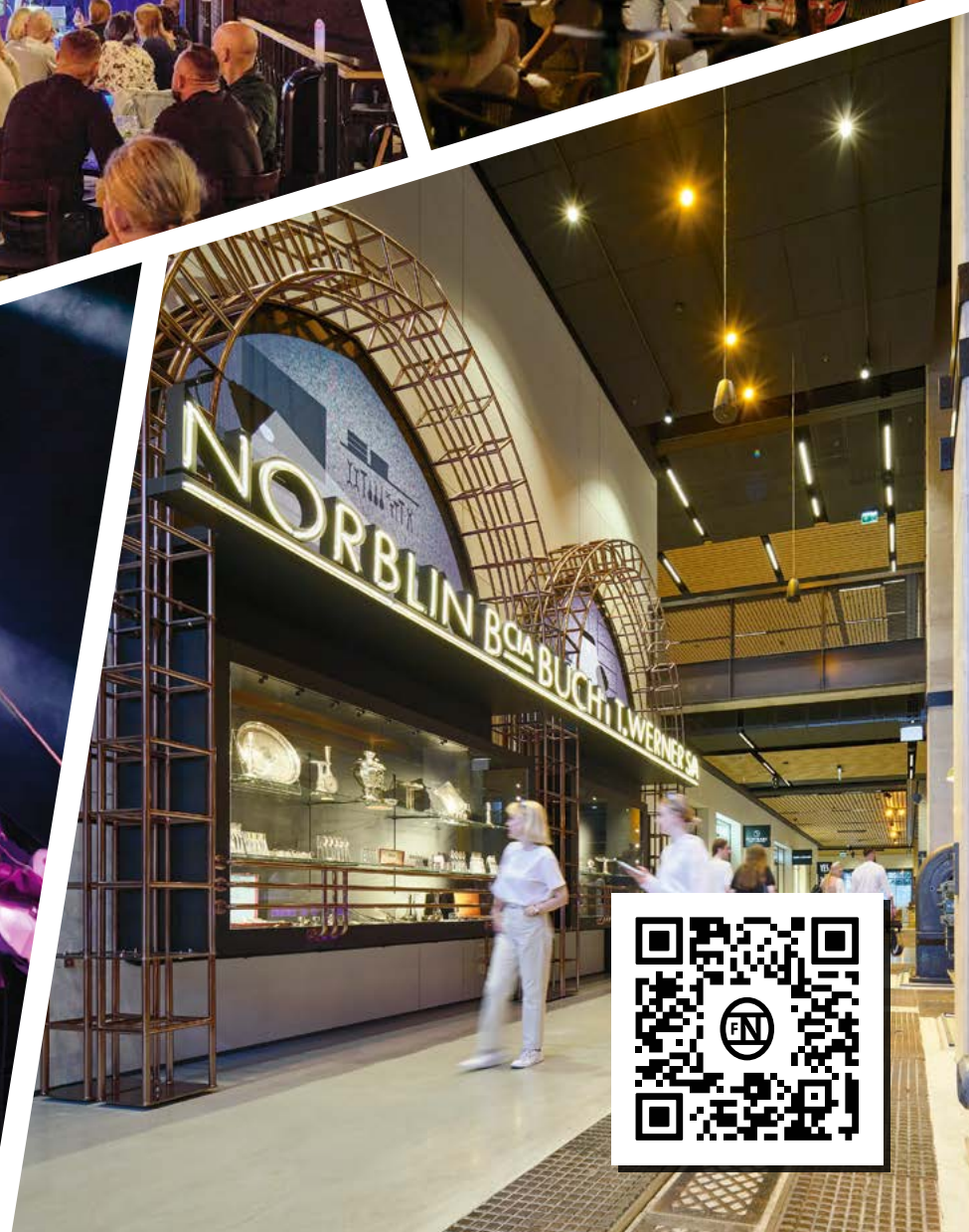

FABRYKA NORBLINA

Brandinchi to jedna z najpiękniejszych plaż wschodniej Sardynii.
Brandinchi Beach is one of the most beautiful beaches in eastern Sardinia.

Powiew lata

A BREATH OF SUMMER

A gdyby tak spakować walizkę i wyskoczyć na parę dni w miejsce, gdzie znajdziemy spokój, zachwycającą przyrodę i słońce?

How about packing your suitcase and going away for a couple of days to a place where you can find peace, stunning nature and lots of sunshine?

(Powyżej)
Zjawiskowa plaża Sarakiniko na greckiej wyspie Milos. Ponoć jest najczęściej fotografowanym miejscem na Cykladach. Tutejsze wulkaniczne skały zostały ufomowane przez wiatr i morskie fale.
(Above) The spectacular Sarakiniko beach on the Greek island of Milos. It is said to be the most photographed place in the Cyclades. The phenomenal volcanic rocks were formed by the wind and sea waves.

(Po lewej)
W mieście Lindos na greckiej wyspie Rodos znajdziemy starożytne zabytki, m.in. świątynię Ateny.
(Left) In the city of Lindos on the Greek island of Rhodes, you will find ancient monuments, including the Temple of Athena.

Coraltravel

EGZOTYKA 23/24

WACHLARZ MOŻLIWOŚCI

TAJLANDIA* | DOMINIKANA* | WIETNAM*
EMIRATY ARABSKIE
MALEDIWY | MEKSYK | SESZELE
MAURITIUS | INDONEZJA | SRI LANKA | KUBA

Dopasuj podróż do swoich planów!
Wybierz kierunek swoich marzeń na **coraltravel.pl**
*Loty bezpośrednie Dreamlinerem

Coral Travel Group

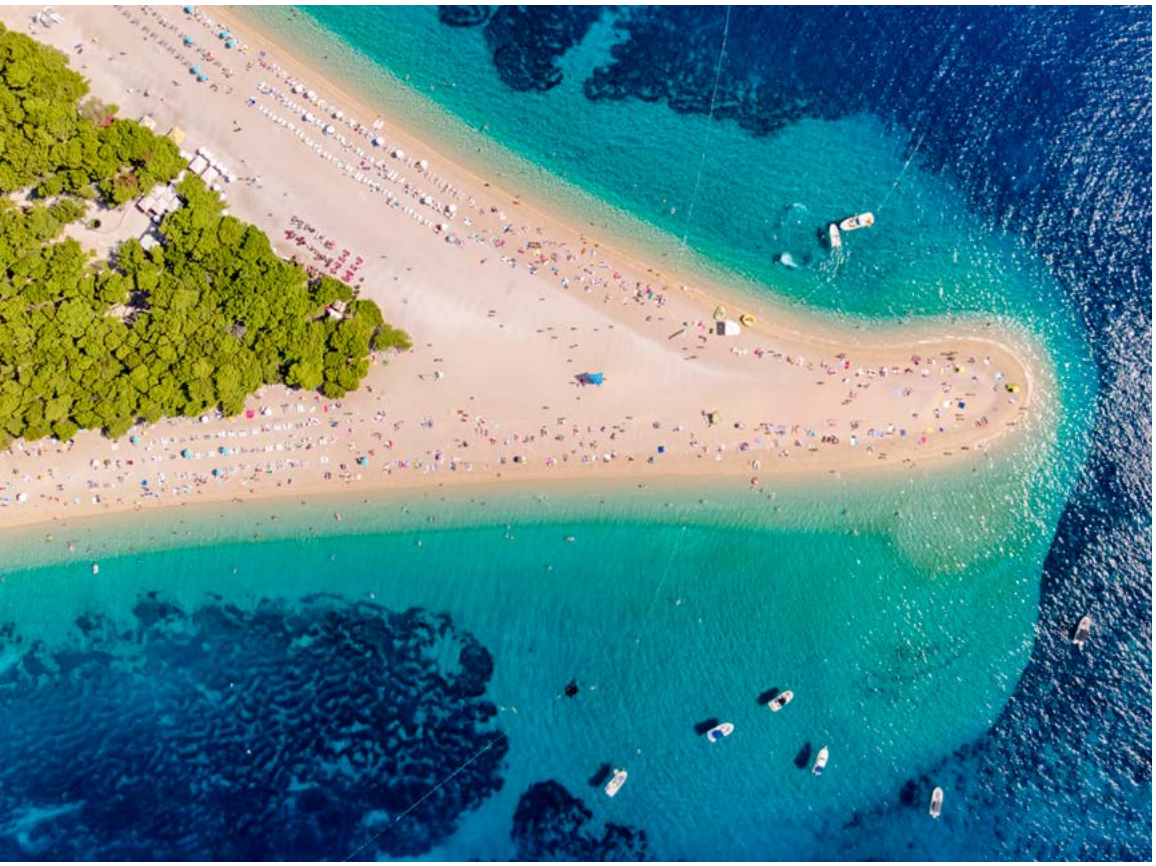

(Po lewej) Ten chorwacki półwysep to Zlatni Rat. Jest częścią wyspy Brač na Morzu Adriatyckim.
(Left) This picturesque Croatian peninsula is called Zlatni rat. It is part of the island of Brač in the Adriatic Sea.

(Poniżej) Cala Luna (w zatoce Orosei) to jedna z najpopularniejszych plaż na włoskiej Sardynii. Oprócz białego piasku znajdziemy tu kilka jaskiń i widokowy cypel.
(Below) Cala Luna (in the Gulf of Orosei) is one one of the most popular beaches in Italian Sardinia. In addition to white sand, you'll also find here several caves and a spectacular cape.

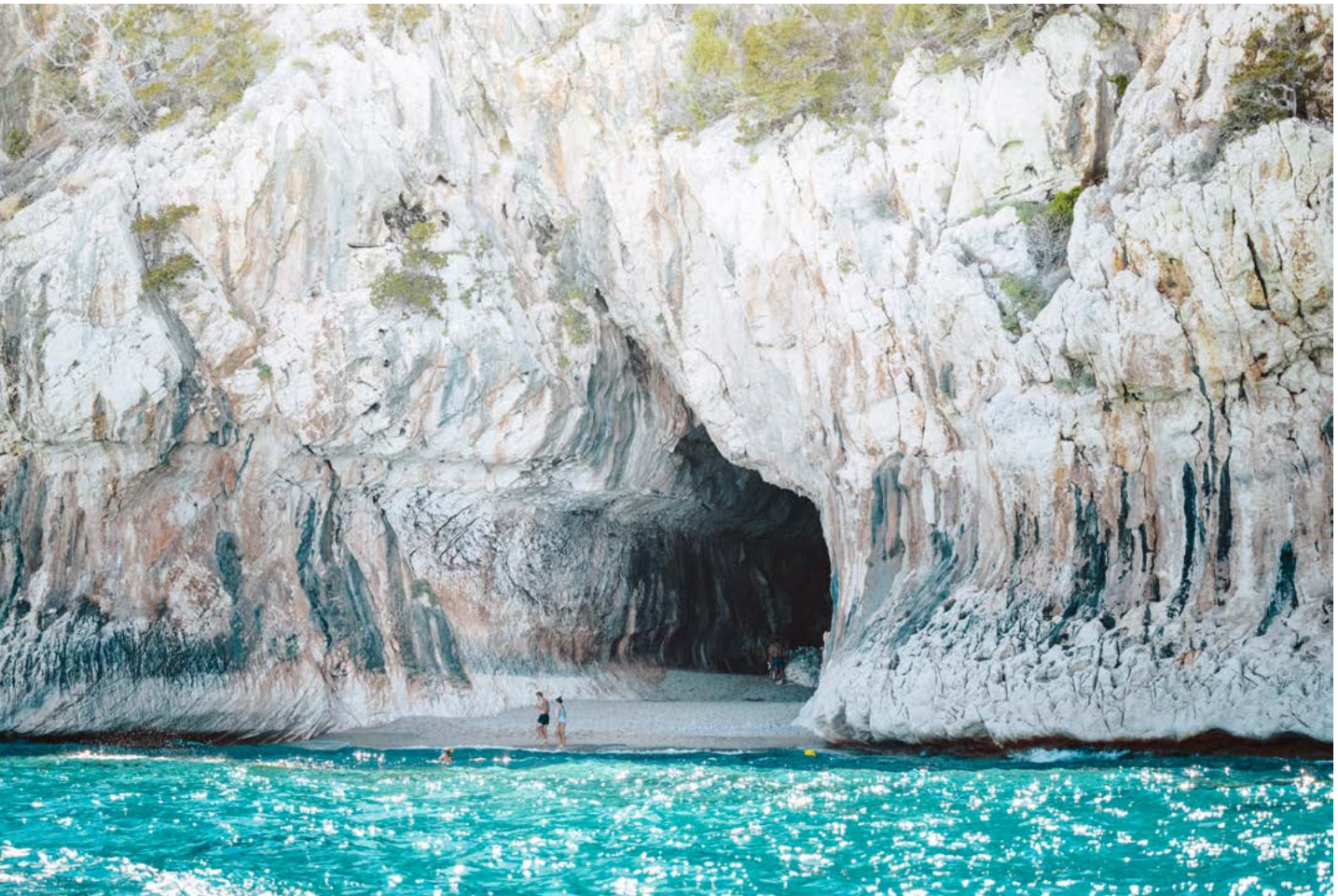

© GETTYIMAGES (3), LOOK PHOTOS, SHUTTERSTOCK

lane's
YOUR JUMPSTART TO GINAISSANCE
lanesbar.com
Krakowskie Przedmieście 42/44, Warsaw

Uf, jak gorąco!

PHEW! HOW STIFLING!

Kair to idealne miejsce na podróż w czasie. O poranku oglądasz starożytne piramidy, by wieczór spędzić w jednym z najlepszym barów z drinkami w mieście.
Cairo is the perfect place to travel back in time. In the morning, you can see the ancient pyramids, and in the evening, you can sit in one of the best bars in the city.

Chan al-Chalili, czyli słynny suk, to dziś jedna z atrakcji Kairu.
Khan al-Khalili, or the famous souk, today is one of Cairo's attractions.

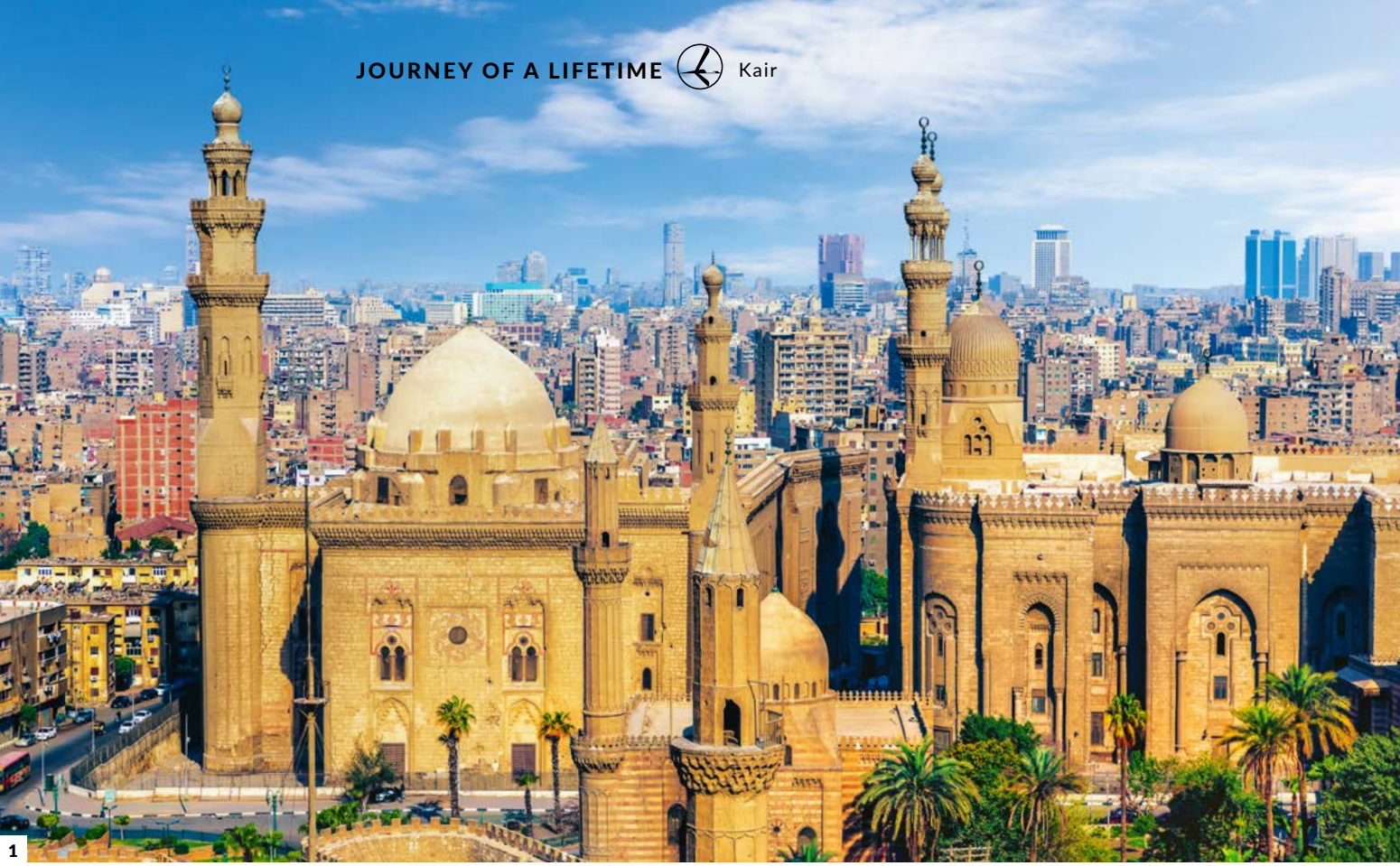

1

2

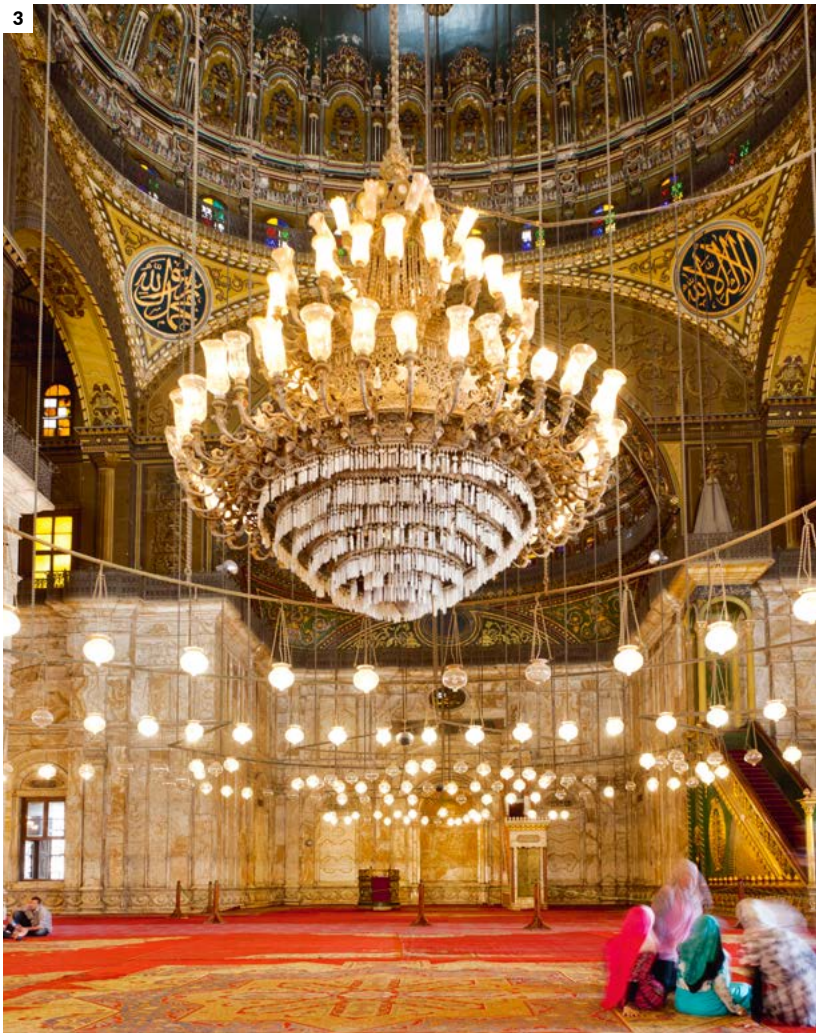

3

tekst / by **MICHAŁ GŁOMBIOWSKI**

dziennikarz *National Geographic Traveler, autor książek o Grecji.*
National Geographic Traveler journalist, author of books about Greece

W Kairze przeszłość jest teraźniejszością – mówi Khaled Mekkawy. Kreśli przy tym palcem w powietrzu kształt gwiazdy, taki sam, jaki widzimy na rozpiętym na krośnie materiale przyszłego dywanu. Jesteśmy w Sakkarze, miejscowości leżącej 23 km na południe od Kairu. W starożytności była tu nekropolia, w której chowano królów pierwszych dynastii. Znajduje się tu najstarsza piramida na świecie – grobowiec króla Dżesera sprawującego władzę najpewniej w latach 2690–2670 p.n.e. (naukowcy wciąż nie są pewni dokładnego datowania). Budynek ma nieco inną formę niż słynne piramidy w nieodległej Gizie i jest znacznie niższy, przez co przyciąga mniejsze tłumy. Jeżeli chce się więc zobaczyć piramidy faraonów we względnym spokoju, Sakkara jest najlepszym wyborem.

ŻYWA TRADYCJA

Brnąc w piachu, okrążyliśmy budynek, a chwilę później w podziemny grobowcu faraona Unasa pochylamy się nad ściennymi malowidłami przedstawiającymi krokodyle oraz rybaków płynących po Nilu. Obrazy zostały stworzone niemal 5 tys. lat temu, podobnie jak pięcioramienne gwiazdy pokrywające trójkątny sufit komory grobowej. I teraz właśnie palec Khaleda Mekkawy kreśli ich kształt w powietrzu. Jesteśmy w warsztacie Szkoły Orientalnych Dywanów w Sakkarze, a nasz rozmówca jest jej kierownikiem. – Pięć tysięcy lat temu zamożni Egipcjanie zaczęli zlecać rzemieślnikom ozdabianie grobowców malowidłami, amuletami, ceramiką – mówi. – Dziś starożytne wzory i motywy wciąż są w użyciu. Pojawiają się na pamiątkach dla turystów, ale też na rękodziele miejscowych. Nasza historia jest wciąż żywa. Wszystkie prace

1. Zbudowany w latach 1356–1363 meczet-madrasa Sułtana Hassana na pl. Salah al-Din w Kairze.
Built in 1356–1363, the Mosque-Madrasa of Sultan Hasan in Cairo.

2. Świeże pieczywo w centralnej części miasta dostarczane jest w sposób, jaki widzicie na zdjęciu.
In the central part of the city, fresh bread is delivered in the way shown in the photo.

3. Wnętrze utrzymanego w typowym stylu osmańskim meczetu Muhammada Alego.
The interior of the Muhammad Ali Mosque, decorated in a typical Ottoman style.

ENG

"In Cairo, the past is the present", says Khaled Mekkawy. He draws a star in the air with his finger – the same shape that can be seen on the fabric of what is soon to be a carpet stretched on a loom. We are in Saqqara, a town located 23 km south of Cairo. In ancient times, there was a necropolis where the kings of the first dynasties were buried. It is also where the oldest pyramid in the world is located - the tomb of King Djoser, who most likely ruled from 2690 to 2670 BC (scientists are still debating over the exact dates). The building has a slightly different form than the famous pyramids in nearby Giza and is much lower, which attracts smaller crowds. So, if you want to see the Pharaonic Pyramids in a relatively peaceful atmosphere, Sakkara is your best choice.

LIVING TRADITION

Wading in the sand, we circle the building, and a moment later, in the underground tomb of Pharaoh Unas, we gaze at paintings depicting crocodiles and fishermen sailing on the Nile. The images were created almost 5,000 years ago, as were the five-pointed stars covering the triangular ceiling of the burial chamber. And now Khaled Mekkava's finger draws their shape in the air. We are in the workshop of the Oriental Carpet School in Saqqara, where we talk to the manager. "Five thousand years ago, wealthy Egyptians began to commission craftsmen to decorate their tombs with paintings, amulets and ceramics", he says. "Today, ancient patterns and motifs are still in use. They appear on souvenirs for tourists, but also on handicrafts for the locals. Our history is still alive. All work is done here by hand, on huge vertical and horizontal looms."

THE CAPITAL OF ANTIQUES

The importance of the past for Cairo will soon be demonstrated in a gigantic investment, the opening of which has already been postponed several

Tradycyjna kawiarnia El-Fishawy to najstarsze tego typu miejsce na bazarze Chan al-Chalili. Traditional El-Fishawy café is the oldest place of its kind in the Khan al-Khalili market.

wykonywane są tu ręcznie, na ogromnych pionowych i poziomych krosnach.

STOLICA ANTYKÓW

O znaczeniu, jakie ma dla Kairu przeszłość, będzie się można niebawem przekonać w gigantycznej inwestycji, której otwarcie przesuwano już kilkakrotnie, ale wszystko wskazuje na to, że ostatecznie nastąpi jeszcze w tym roku. W mającym blisko 500 tys. m² Wielkim Muzeum Egipskim, znajdującym się 2 km od piramid w Gizie, czeka na udostępnienie największa na świecie kolekcja antyków pochodzących z jednej kultury. Swoje miejsce znajdą tu też wszystkie przedmioty znalezione w grobowcu Tutenchamona – zgromadzone znów razem, po raz pierwszy od momentu, gdy Howard Carter westchnął z zachwytem po otworzeniu krypty.

Kair jest w rzeczywistości listem z przeszłości. Na przestrzeni wieków przewinęli się tu Rzymianie, pierwsi chrześcijanie (najstarsze świątynie

times. It is, however, due to finally happen this year. The nearly 500,000 sq. m. Grand Egyptian Museum, located two kilometres from the pyramids in Giza, is waiting to display the largest collection of antiquities from a single culture anywhere in the world. All the items found in Tutankhamun's tomb will also find their place here - gathered together again for the first time since Howard Carter sighed with delight after opening the crypt.

Cairo is actually a letter from the past. Over the centuries, the Greeks, Romans, the first Christians (the oldest temples still serve the Coptic community), Persians, Mamluks, French, Arabs, Ottomans, and the British all came here. Each of those nations left something which was their own and which today makes a walk through the city a journey through time. As we immerse ourselves in the labyrinth of streets of the Khan el-Khalili souq, we go back to the Middle Ages. We pass the monumental Al Azhar do Bab Zuweila

Kair jest listem z przeszłości. Na przestrzeni wieków przewinęli się tu Rzymianie, pierwsi chrześcijanie, mamelucy, muzułmanie, Brytyjczycy. Wszyscy dokładali coś od siebie.

Cairo is a letter from the past. Over the centuries, the Romans, the first Christians, Mamluks, Arabs and the British all came here. Each of those nations left something which was their own.

1. Na bazarze Chan al-Chalili warto się zgubić i trafić np. na alejkę z przyprawami.
It's worth getting lost in the alleys of the Khan al-Khalili market and coming across some stalls with oriental spices.

2. Zewnętrzna część usytuowanego na szczycie cytadeli meczetu Muhammada Alego jest równie imponująca jak jego wnętrze. Świątynia jest zbudowana głównie z wapienia, ale dolna kondygnacja i dziedziniec są wyłożone alabastrem.
The exterior of the Muhammad Ali Mosque, located atop the citadel, is as impressive as its interior. The temple is built mainly of limestone, but the lower floor and the courtyard are paved with alabaster.

wciąż jeszcze służą społeczności koptyjskiej), mamelucy, muzułmanie, Brytyjczycy. Wszyscy dokładali coś od siebie, przez co wędrówka przez miasto jest dziś podróżą w czasie: zanurzając się w labirynt uliczek suku Chan al-Chalili, cofamy się do średniowiecza, mijając monumentalny meczet Al Azhar (z 970 r.), trafiamy do czasów mameluków, a spacerując ulicą El Moez, trafiamy w złoty wiek świata islamskiego (XIV w.). Przysiadając nad talerzem kuszari, wędrujemy natomiast do teraźniejszości.

– To danie wygląda jak z kuchni studenckiej, ale zaufaj mi, jest naprawdę dobre – mówi Youssef Zaki, właściciel lokalu Abou Tarek nazywany w mieście królem kuszari.

Czteropiętrowa restauracja znajduje się na rogu ulic Maarouf i Champollion i choć przypomina zatłoczony biurowiec, specjalizuje się w kuszari. Kairczycy kochają to danie całym sercem. Posiłek jest równie eklektyczny jak całe to miasto: jest mieszanką makaronu, smażonego ryżu, soczewicy, ciecierzycy i cebuli podanych z pikantnym sosem na bazie pomidorów.

– Jak na historię Egiptu kuszari jest młodzikiem – mówi Youssef Zaki. – Pojawiło się mniej więcej w połowie XIX w., bazując na wpływach indyj-

mosque (from 970) and are transported back to the das of the Mamluks, and as we walk along El Moez Street, we revisit the golden age of the Islamic world (14th century). Sitting down over a plate of kushari brings us back to the present.

"This dish looks like something a student would cook, but trust me, it's really good", says Youssef Zaki, owner of Abou Tarek, nicknamed the "King of Kushari" in the city. The four-storey restaurant, which resembles a crowded office building, is located on the corner of Maarouf and Champollion streets. It specializes in kushari. Cairenes absolutely love this dish. The meal is as eclectic as the city: a mix of noodles, fried rice, lentils, chickpeas and onions served with a spicy tomato-based sauce.

"By Egyptian standards, kushari is a newcomer", says Youssef Zaki. "It appeared here around the mid-19th century, and has Indian and Italian influences. It is completely vegetarian. The dish, which could be purchased from vendors roaming the streets with their ware piled on carts pulled by donkeys, was initially consumed by the poor. However, the meal quickly won over the wealthy as well - and specialized eateries began to spring up in the city. Abou Tarek is one of the

1

2

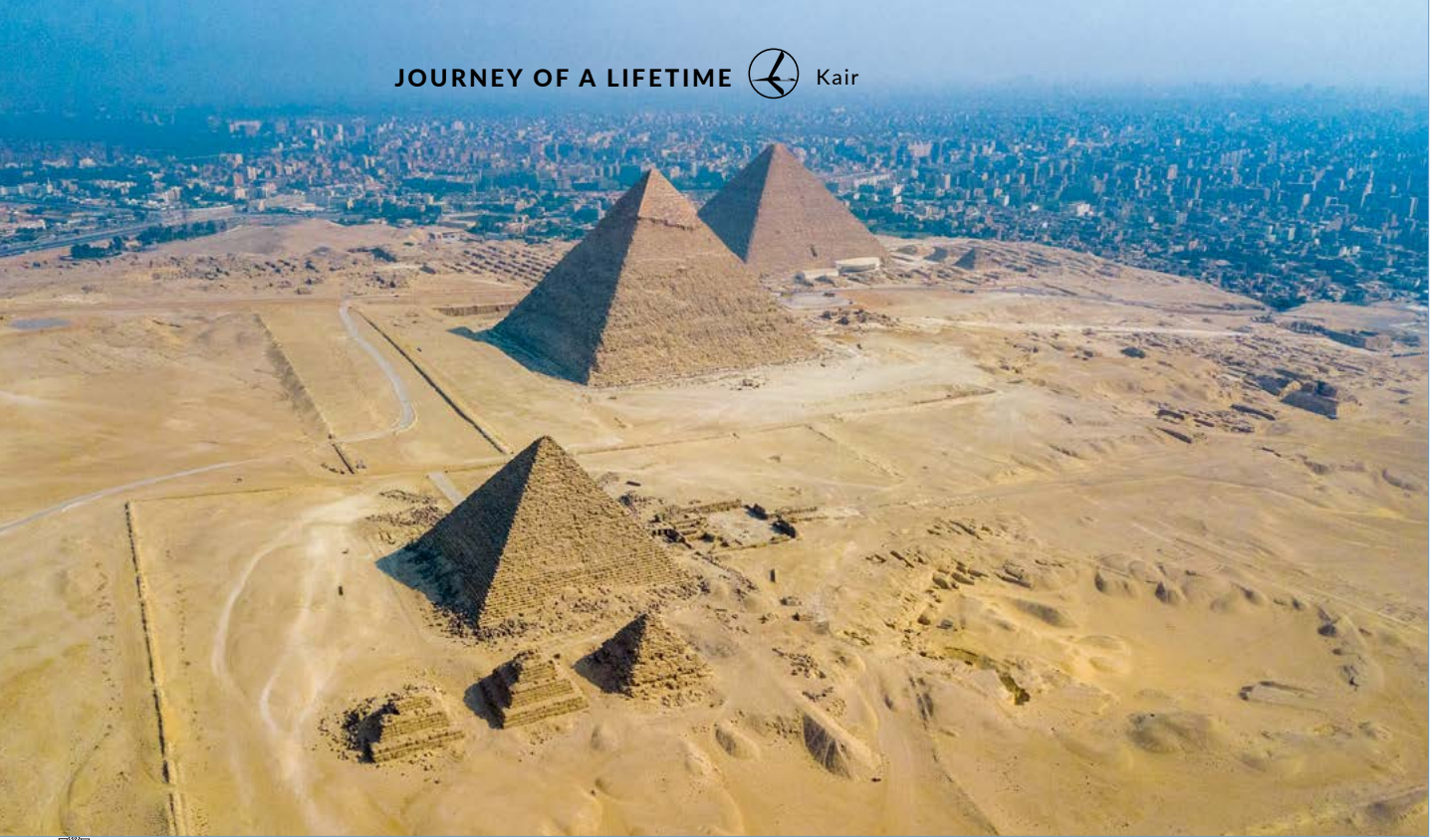

skich i włoskich. Jest całkowicie wegetariańskie. Początkowo kupowali je biedni mieszkańcy. Danie można było dostać od krążących po ulicach sprzedawców, którzy towar trzymali na wózkach ciągniętych przez osły. Szybko okazało się jednak, że posiłek potrafi urzec także zamożnych – i w mieście zaczęły pojawiać się wyspecjalizowane knajpki. Abou Tarek jest jedną z najbardziej znanych, a przy talerzach pełnych roślinnego białka zasiadają zarówno turyści, jak i miejscowi.

Pomimo tego zanurzenia w prostych smakach Kair ma też bardziej nowoczesne i eleganckie oblicze. Przekonuję się o tym wieczorem, gdy miasto zamienia się w arenę uciech. W kawiarni Naguib Mahfouz Café Khan el-Khalili historia nabiera nieco bardziej wysmakowanej formy – kelnerzy noszą tradycyjne nakrycia głowy tarboosh, a po godzinie 21 na scenę wkraczają lokalni muzycy. To zanurzone w splendorze dawnych epok miejsce wielbił laureat Nagrody Nobla, pisarz Nadżib Mahfouz (miał tu własny stolik), którego nazwisko stało się dziś częścią nazwy tej restauracji. Nowocześniejszy jest bar Opia na 36. piętrze hotelu Ramses Hilton. Barmani z wprawą mieszają wymyślne koktajle, a przy wygiętych w łuk barowych stolikach przysiadają elegancko ubrani goście, którzy spoglądają w panoramiczne okna – za taflą szkła, w dole, ciągnie się szeroka wstęga Nilu, a po jego obu brzegach drgają jasną plamą nocne światła Kairu. ■

most famous, and both tourists and locals sit down to plates full of plant protein.

Despite this immersion in simple flavours, Cairo also has a more modern and elegant face. I discover this in the evening, when the city turns into an arena for fun. At Naguib Mahfouz Café Khan el-Khalili, history takes a slightly more sophisticated turn - waiters wear traditional tarboosh headgear, and after 9 p.m., local musicians take to the stage. This place, full of the splendour of ancient times, used to be admired by the Nobel Prize-winning writer Naguib Mahfouz (he had his own table here), whose surname has now become part of the name of the restaurant. The Opia bar, on the 36th floor of the Ramses Hilton hotel, is more up-to-date. The bartenders are experts in making creative cocktails, and elegantly dressed guests sit at the tables, looking towards the panoramic windows - behind the glass, there is the wide ribbon of the Nile, with the bright blurry lights of Cairo along both banks. ■

Największą ze starożytnych piramid w Gizie jest ta poświęcona Cheopsowi (jeden z siedmiu cudów świata). The Great Pyramid of Cheops (one of the seven wonders of the world) is the largest of the pyramids in Giza.

© GETTYIMAGES (3), SHUTTERSTOCK (3), LOOK PHOTOS (2)

PAYALLY

Fully Integrated Ecosystem of Financial Services Solutions Tailor-Made for your International Business

Exceptional Financial Services for Businesses with Global Ambitions

- International and Local Payments
- Multicurrency Account
- Currency Exchange
- Debit Cards
- Card Issuing
- Payment Gateway

www.payally.co.uk | info@payally.co.uk | 80 Coleman St., London EC2R 5BJ

PayAlly Limited is authorised by the Financial Conduct Authority under Electronic Money Regulations 2011 (firm reference number 944721) to issue electronic money (e-money) and provide payment services. SWIFT: PYYLGB2LXXX

Monumentalna berlińska katedra góruje nad całą Wyspą Muzeów.
The monumental Berlin cathedral towers over the entire Museum Island.

Berlin

Miasto kolekcja. Znajdziecie w nim dziesiątki najważniejszych i najoryginalniejszych muzeów w Europie, z bezcennymi eksponatami.

This city is one big an art gallery. Berlin has dozens of the most important and original museums in Europe and their exhibits are priceless.

tekst / by **MAGDALENA RUDZKA**

CLASSIC REMISE

Nie tylko Monachium i Stuttgart mają muzea poświęcone motoryzacji – takie jest też w Berlinie. Classic Remise to bogata kolekcja zabytkowych aut, które zaparkowały w dawnej zajezdni tramwajowej. W ciekawej industrialnej przestrzeni znajdziemy jednak o wiele więcej: można tu także kupić samochód, naprawić lub odrestaurować go w warsztacie, nabyć części, modele i książki poświęcone motoryzacji vintage. Miejsce powstało w 2003 r. i stało się kultowe wśród miłośników czterech kółek.

Not only Munich and Stuttgart have museums devoted to motoring - there is also one in Berlin. Classic Remise is a rich collection of vintage cars parked in a former tram depot. However, there is much more to be found in this interesting industrial space. You can purchase a car, have it repaired or restored in a workshop, and buy parts, models and books devoted to vintage motoring. The place was established in 2003 and has become a magnet for motoring enthusiasts.

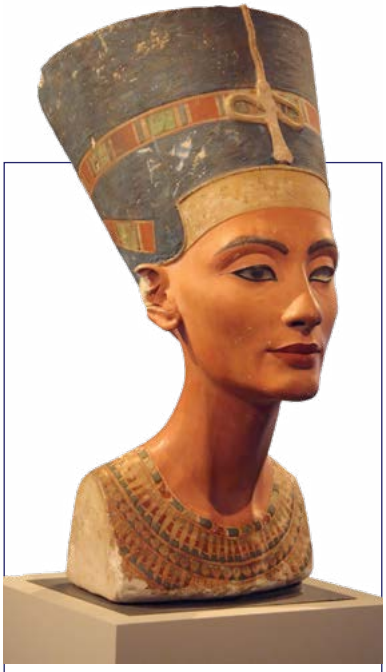

170

To imponująca liczba berlińskich muzeów, i co roku otwierają się nowe. Aż 60 z nich można zwiedzać bezpłatnie w pierwszą niedzielę każdego miesiąca.

This is the an impressive number of museums in Berlin so far. New ones open every year. As many as 60 of them can be visited free of charge on the first Sunday of each month.

WYSPA MUZEÓW NA SPREWIE

MUSEUM ISLAND ON THE SPREE

Jeden z najważniejszych kompleksów muzealnych świata wpisany na listę UNESCO. Znajduje się tu pięć muzeów, w których obejrzymy m.in. popiersie Nefertiti, hellenistyczny ołtarz pergamoński, rzeźby Donatella, obrazy Moneta i Renoira.

One of the most important museum complexes in the world and a UNESCO World Heritage Site. There are five museums here and you can see e.g. a bust of Nefertiti, the Hellenistic Pergamon altar, sculptures by Donatello, and paintings by Monet and Renoir.

W Muzeum Szpiegów można obejrzeć 600 obiektów, np. otwieraną szyfrem szkatułkę krypteks.

In the German Spy Museum you can see 600 objects, e.g. a cryptex box opened with a code.

EAST SIDE GALLERY

Historyczne miejsce i jednocześnie galeria pod gołym niebem, z pracami 118 artystów z 21 krajów. To najdłuższy zachowany fragment Muru Berlińskiego (1316 m) między dworcem Ostbahnhof a mostem Oberbaumbrücke. Tworzone tuż po upadku muru obrazy stały się symbolami miasta, a w 1991 r. East Side Gallery wpisano na listę miejskich zabytków.

An open-air gallery in a historic setting with works by 118 artists from 21 countries. This is the longest preserved fragment of the Berlin Wall (1,316 m) between the Ostbahnhof station and the Oberbaum Bridge. The murals created just after the fall of the wall became symbols of the city, and in 1991 the East Side Gallery was included on the list of the city's monuments.

Wave MIĘDZYZDROJE RESORT & SPA

EUROPEAN PROPERTY AWARDS WINNER 2022-2023

Wyjątkowe, luksusowe apartamenty nad morzem już w sprzedaży

Pierwsza linia brzegowa, tuż przy szerokiej, piaszczystej plaży

Komfortowe apartamenty ze spektakularnymi przeszkleniami i pięknymi widokami

Trzy restauracje, w tym Red Salt Steak & Wine z wyjątkowym kulinarnym show

Bogate zaplecze rekreacyjno-sportowe (baseny, jacuzzi, sauny, tężnia i ścianka solankowa, SPA, siłownia, kids zone i plac zabaw)

Biuro Sprzedaży Apartamentów
ul. Puławska 2, 02-566, Warszawa
667 227 227
greenhousedevelopment.pl
wave@greenhousedevelopment.pl

GREEN HOUSE development

FUTURIUM

To multimedialne muzeum poświęcone przyszłości mieści się w ekologicznym budynku, gdzie prąd pochodzi z fotowoltaiki, a woda z deszczówki. Powierzchnia ponad 5 tys. m² podzielona jest na trzy obszary: Wystawa, Forum i Laboratorium. To nie tylko ekspozycja, ale i miejsce warsztatów, doświadczeń i wydarzeń naukowych.
This multimedia museum dedicated to the future is located in an ecological building, where electricity comes from photovoltaic panels and water is supplied by rainfall. There are more than 5,000 sq. m. of floor-space divided into three areas: an exhibition area, an event forum and the Futurium Lab. This is not only an exhibition venue, but also a place for workshops, experiments and scientific events.

DDR MUSEUM

Pod hasłem: *Historia, której można dotknąć*, DDR Museum przedstawia życie codzienne w Niemieckiej Republice Demokratycznej. Większość eksponatów pochodzi z prywatnych gospodarstw domowych, a stała wystawa zachęca do ich dotknięcia i wypróbowania: można np. zasiąść w trabancie albo obejrzeć program na kineskopowym telewizorze.
Under the motto "History you can touch", the DDR Museum presents everyday life in the German Democratic Republic. Most of the exhibits come from private households, and the permanent exhibition encourages you to touch them and try them out: for example, you can sit in a Trabant or watch a program on a CRT TV set.

Buchstabenmuseum w dzielnicy Tiergarten to wyjątkowe muzeum liter i typografii.
The Buchstabenmuseum in the Tiergarten district is a unique museum of letters and typography.

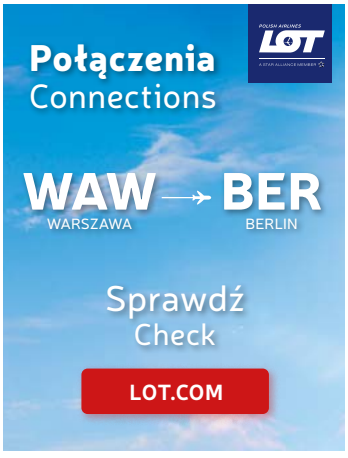

© ADOBE STOCK (2), LOOK PHOTOS (2), SHUTTERSTOCK, M.P.

Pałacowa uczta dla zmysłów

A palace feast for the senses

Hotel Pałac Mała Wieś* & SPA*, **czterogwiazdkowy hotel pod Warszawą to niezwykłe miejsce, przepełnione elegancją i szykiem, które w swojej ponad 200-letniej historii wielokrotnie gościło znamienite osobistości.**

*Hotel Pałac Mała Wieś**** & SPA, a four-star hotel near Warsaw is an extraordinary place, filled with elegance and chic, which has hosted eminent personalities many times in its over 200-year history.

Gorąco polecam!

–

Sebastian Jakimiak

Szef Kuchni Restauracja Stara Wozownia

Hotel cieszy się opinią jednego z najpiękniejszych zabytków klasycyzmu w Polsce, a po renowacji powróciło do dawnej świetności. Ponad 30 ha przypałacowych terenów zielonych stwarza nieograniczone wręcz możliwości dla osób, które lubią być w ruchu.

Doceniamy polskie smaki i owoce, które daje nam grójecczyzna. Restauracja Stara Wozownia mieści się w historycznym budynku, a swoją nazwą nawiązuje do funkcji, jaką w 1864 roku pełniła. Zawitaj do Małej Wsi, jeżeli chcesz rozsmakować się w barszczu z jabłek, w chlebie jabłkowym czy w lokalnych cydrach lub winach i spróbować wyszukanych oraz nagradzanych potraw, które kreuje zespół Starej Wozowni.

Jesień to doskonały okres na regenerację ciała i duszy. Dopieszczona, odżywiona skóra daje Ci wyjątkowe chwile dobrego samopoczucia. W Pałacowej Ukrytej Komnacie Wellness&Spa do dyspozycji masz zabiegi na twarz, ciało oraz masaże fizjoterapeutyczne, gorącą świecą czy gorącymi kamieniami.

The hotel is considered one of the most beautiful monuments of classicism in Poland, and after renovation it returned to its former glory. More than 30 hectares of green areas around the palace create almost unlimited possibilities for people who like to be on the move.

We appreciate Polish flavors and fruits that the Grójec region gives us. The Stara Wozownia restaurant is located in a historic building, and its name refers to the function it performed in 1864. Come to Mała Wieś if you want to enjoy apple borscht, in apple bread or in local ciders or wines and try sophisticated and award-winning dishes created by the Stara Wozownia team.

Autumn is a perfect time to regenerate your body and soul. Pampered, nourished skin gives you unique moments of well-being. In the Palace Hidden Chamber Wellness&Spa, you can choose from facial and body treatments, as well as physiotherapeutic massages, hot candles and hot stones.

Mała Wieś

PAŁAC MAŁA WIEŚ
HOTEL & SPA

Mała Wieś 40,
Belsk Duży 05-622
+48 782 404 040
www.palacmalawies.pl

1

2

3

Mój Sztokholm
MY STOCKHOLM

poleca | recommends ***Natan Kubala*** steward PLL LOT

Nazywany Wenecją Północy, położony na 14 wyspach połączonych ze sobą 53 mostami. Zapraszam do stolicy Szwecji, miasta dobrego na każdą porę roku.

Stockholm, called the "Venice of the North", is located on 14 islands connected by 53 bridges. Welcome to the capital of Sweden, a city for all seasons.

1. Kolorowe kamieniczki to wizytówka sztokholmskiej starówki.
Colorful tenement houses are the hallmark of Stockholm's Old Town.

2. Wartownik pod Pałacem Królewskim na wyspie Stadsholmen.
A guard at the Royal Palace on Stadsholmen island.

3. Cynamonowe bułeczki najlepiej smakują z kawą podczas fiki.
While enjoyoing fika, cinnamon rolls taste best with coffee.

Będąc w Sztokholmie trzeba spróbować klopsików oraz celebrować fikę.
While in Stockholm, you have to try the meatballs and celebrate fika.

Jesienią miasto zachwyca paletą kolorów, a w grudniu iluminacjami z okazji tygodnia Nobla. Tu komunikacja miejska jest jedną z najlepiej działających na świecie, bo obejmuje pociągi, rozległą sieć metra, autobusy, tramwaje i promy. W mieście warto zobaczyć dzieła Rembrandta, Moneta czy Renoira w Muzeum Narodowym, a z wieży ratuszowej sfotografować klimatyczną panoramę starówki. Warto też odwiedzić zielone płuca Sztokholmu – ogród Rosendal czy ogromny skansen z Muzeum Architektury Tradycyjnej (aż 150 zabytkowych budynków). I oczywiście trzeba tu spróbować klopsików oraz celebrować fikę – czyli przerwę na kawę podawaną z klasycznymi cynamonowymi bułeczkami.

In autumn, the city delights with its palette of colours, and in December with illuminations for Nobel Week. Public transport here is one of the best in the world, with trains, an extensive underground network, buses, trams and ferries. You can admire works by Rembrandt, Monet and Renoir in the National Museum, and take photos of the atmospheric panorama of the Old Town from the town hall tower. It is also worth visiting the green lungs of the city - the Rosendal Garden, and the huge open-air museum with the Museum of Traditional Architecture (as many as 150 historic buildings). Feel the Scandinavian style in the Södermalm district - home of designer shops (and designers) and fashionable places. And of course - you have to try the meatballs and celebrate fika - a break for coffee and classic cinnamon rolls.

Natan Kubala
steward PLL LOT

Zawodowo steward, psycholog i podróżnik. Jego pasją jest poznawanie ludzi oraz nowych, urzekających miejsc na ziemi. Uwielbia malować obrazy oraz czytać książki w otoczeniu przyrody.
A professional flight attendant, a psychologist and a traveler. His passion is meeting new people and visiting the most captivating places on earth. He loves painting and reading books while surrounded by nature.

1

2

3

Warto wiedzieć | Worth knowing

NAGRODA NOBLA
NOBEL PRIZE

Na starym mieście (Gamla Stan) mieści się Muzeum Nagrody Nobla (wręczanej już od 1901 r.). Poznasz w nim historię Alfreda Nobla, pomysły stojące za ustanowieniem nagrody oraz historie jej laureatów. W sklepie muzealnym kupisz czekoladowy medal noblowski, a w Bistro Nobel skosztujesz słynnych już lodów.

The Nobel Prize Museum (the prize has been awarded since 1901) is in the old town. You can learn about Alfred Nobel, the ideas behind the establishment of the prize, and the stories of its winners. In the museum shop, you can buy a chocolate Nobel medal, and at Bistro Nobel, you can taste the famous ice cream.

Nie przegap | Don't miss

PAŁAC DROTTNINGHOLM
DROTTNINGHOLM PALACE

Wpisana na listę UNESCO renesansowa rezydencja (1) zbudowana w końcu XVII w. i otoczona przepięknym barokowym ogrodem, który zaprasza do długich spacerów. Głównie jednak członków szwedzkiej rodziny królewskiej, która zajmuje posiadłość. Pałac znajdziecie na wyspie Lovön na jeziorze Mälaren.
The UNESCO-listed Renaissance residence (1) was built at the end of the 17th century and surrounded by a beautiful Baroque garden that invites you to long walks. Mainly, however, members of the Swedish royal family who occupy the estate. The palace can be found on the island of Lovön on Lake Mälaren.

DZIELNICA SÖDERMALM
SÖDERMALM DISTRICT

Artystyczne butiki, designerskie sklepy, modne kawiarnie (2) i stylowa Fotografiska, czyli galeria fotografii współczesnej w dawnym budynku przemysłowym. W tej dzielnicy poczujecie iście skandynawski styl.
Feel the Scandinavian style in the Söder-malm district - home of designer shops (and designers), trendy cafes and Fotografiska, a gallery of contemporary photography located in an industrial building.

NOCLEG W 747 JUMBO
STAYING IN THE 47 JUMBO JET

Nieopodal lotniska Arlanda znajdziecie hotel w samolocie – Boeingu 747 (3) znanym jako jumbo jet. Pokoje w Jumbo Stay są kompleksowo wyposażone, a goście mogą korzystać ze wspólnego balkonu... na skrzydle samolotu.
Near Arlanda airport there is a hotel in a plane - a Boeing 747, also known as the jumbo jet. The rooms at the "Jumbo Stay" are fully equipped, and guests can use a shared balcony on... the wing of the plane.

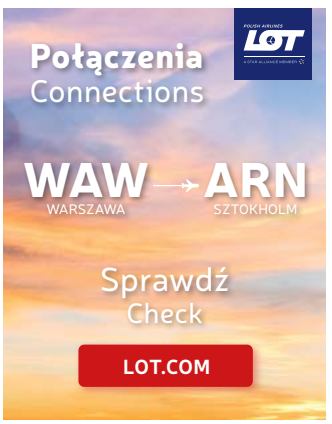

©SHUTTERSTOCK (3), ADOBE STOCK, GETTYIMAGES, LOOK PHOTOS, STOCKFOOD, ARCHIWUM PRYWATNE

SPADIORA

5 luksusowych prezentów od Spadiory

Apaszka Fauna
To pierwsza jedwabna apaszka Spadiory, która jednocześnie jest grą planszową. Jej wzór przeprowadza przez burzliwy świat żywiołów, w których od milionów lat funkcjonuje fauna. Narysowane na niej zwierzęta pomogą lub utrudnią dotarcie do celu, w którym na graczy czeka tygrys - symbol siły, odwagi i niezależności. Apaszka① sprzedawana w zestawie z drewnianymi pionkami i kostką do gry. Noszona na szyi świetnie komponuje się ze złotą klamrą.②

Jedwabna piżama
Luksus od stóp aż po ramiona. Jedwabne piżamy od Spadiory to wyjątkowo unikatowy produkt, uszyty z myślą o komforcie w każdej sytuacji. Otula i rozpieszcza ciało podczas regenerującego snu i niespiesznego poranka.③

Filiżanka z porcelany
Wykonana z wysokiej jakości porcelany, ozdobiona kultowym wzorem i dostępna w różnych odsłonach. Powstała z dbałością o każdy szczegół w polskiej manufakturze o 200-letniej tradycji. Będzie świetnym prezentem dla miłośników kawy i herbaty.④

Poduszka podróżna
Must-have dla często podróżujących. Wypełnienie dopasowuje się do szyi i karku, uprzyjemniając drzemkę w pozycji siedzącej. Poszewka na poduszce wykonana jest z jedwabiu, co sprawia, że podróż staje się rozkoszą dla skóry.⑤

Krawat i mucha
Krawat czy mucha od Spadiory idealnie uzupełniają każdą formalną stylizację, dodając jej sznytu i elegancji. Zostały uszyte ręcznie z najlepszej jakości jedwabiu o splocie twillowym. Idealne na prezent dla eleganckiego mężczyzny.⑥⑦

5 extraordinary and luxury gifts from Spadiora

Faun's scarf
This is Spadiora's first silk scarf that can also be used as a board game. Its pattern takes you through the turbulent world of the elements of nature in which fauna has existed for millions of years. The animals drawn on it will help or stop reaching the goal where a tiger is waiting for players - a symbol of strength, courage and independence. The scarf① is sold in a set with wooden pawns and a dice. Worn around the neck, goes perfectly with a gold buckle②

Silk pyjamas
Luxury from feet to shoulders. Silk Spadiora pyjamas are an extremely unique product, made with comfort in every situation in mind. It wraps and pampers the body during a regenerating sleep and even a leisurely morning.③

Porcelain cup
Made of high-quality porcelain, decorated with an iconic pattern and available in various versions. It was created with attention to every detail in a Polish factory with a 200-year tradition. It will be a great gift for both - coffee and tea lovers.④

Travel pillow
A must-have for frequent travelers. The filling of the pillow adapts to the neck, making napping in a sitting position more pleasant. The pillowcase is made of silk, which makes the journey a real pleasure for the skin.⑤

Tie and bow tie
A tie or bow tie from Spadiora perfectly complements any formal styling, adding style and elegance. Both hand-sewn from the best quality twill silk. Perfect as a gift for an elegant man.⑥⑦

Dla Czytelników Kaleidoscope marka przygotowała specjalny rabat na hasło **FLY23**
Spadiora has prepared a special discount for Kaleidoscope readers with the promo code **FLY23**

spadiora.pl

Mazury Zachodnie
WESTERN MASURIA

Wizyta w pałacu, w którym bawił Napoleon, długi spacer po pagórkowatej dolinie Kanału Elbląskiego, wreszcie smakowita sielawa. Czyż to nie brzmi jak dobry plan na weekend?
A visit to the palace where Napoleon himself stayed, a long walk through the hilly valley of the Elbląg Canal, and finally delicious vendace. Doesn't that sound like a good plan for the weekend?

1

PL

Jest smukły, a jego czekoladowa sierść lśni w południowym słońcu. Spaceruje wolno z podniesionym łbem, najpierw wzdłuż kanału, potem jak gdyby nigdy nic wchodzi do wody, a ja zamieram. – Nie utopi się? – pytam Bartka, mojego przewodnika. – Ależ skąd! Sama widzisz, że dla łosia nasz kanał, głęboki tu najwyżej na jakiś metr, jest jak kałuża. Ma długie i silne nogi.

Stoimy w bezruchu kilka dobrych minut, zastanawiając się, czy zwierzę nas zauważy. Łoś, pluskając potężnymi racicami, przechodzi przez wodę. Po kilku sekundach ze zwinnością sarny wyskakuje, otrząsa kopyta brudne od gliny, bo nią wyłożone jest dno wgłębienia, i znika w zaroślach. Bartek, który w sezonie jako kapitan statku pasażerskiego pływa po Kanale Elbląskim, opowiada, że tutaj widok łosia nie jest czymś wyjątkowym. W lasach widział sporo dzikiej zwierzyny: jelenie, sarny, zające, watahy wilków.

STATKIEM PO TRAWIE

Najbardziej znany zabytek hydrotechniczny województwa warmińsko-mazurskiego; siódmy cud Polski; pomnik historii; tu suniesz na szynach statkiem po trawie – prasowe nagłówki mówią same za siebie. Kanał Elbląski to nie tylko kręgosłup Mazur Zachodnich, ale też największy lokalny gwiazdor. Jest długi na ponad 150 km i w pewnym uproszczeniu można powiedzieć, że łączy Iławę, Ostródę i Elbląg z Morzem Bałtyckim. Zaczęto go budować w 1844 r. i skończono 16 lat później. – Powstał, by pływały nim barki towarowe z drewnem, solą czy torfę. Były transportowane najczęściej spod Ostródy na północ, do Elbląga, gdzie rozpływały się w świat. Z czasem

tekst / by
AGNIESZKA MICHALAK

Po lewej:
Ruiny zamku w Szymbarku zagrały w filmie *Król Olch* Volkera Schlöndorffa.
On the left:
Szymbark castle ruins were featured in the film *The King of Alders* by Volker Schlöndorff.

1. Rekonstrukcja bitwy pod Grunwaldem, która co roku odbywa się w rocznicę walki na grunwaldzkich polach.
Reconstruction of the Battle of Grunwald, which takes place every year on the anniversary of the fight on the Grunwald fields.

2. Zabytkowy drewniany kościółek w Szymbarku.
A historic wooden church in Szymbark.

ENG

It is slender and its chocolate coat shines in the midday sun. Its strolls slowly with its head up along the canal, and then, as if it's nothing, enters the water. I freeze. "Won't it drown?" I ask Bartek, my guide. "Of course not! The canal, about a metre deep here, is like a puddle for the moose. It has long and strong legs." We stand still for a few minutes, wondering if the animal will notice us. The moose splashes through the water with its powerful hooves. After a few seconds, it jumps out with the agility of a deer, shakes off his hooves, which are dirty with clay from the bottom, and disappears into the bushes. Bartek, who captains a passenger vessel that plies the Elbląg Canal during the season, says that seeing moose is nothing out of the ordinary here. He's seen a lot of wild game in the forests: deer, roe deer, hares, and even packs of wolves.

SHIP ON THE GRASS

"The most famous hydrotechnical monument of the Warmian-Masurian Voivodeship"; "The seventh miracle of Poland"; "The historical monument"; "Here you ride a boat on the rails" - the press headlines speak for themselves. The Elbląg Canal is the backbone of Western Masuria, and easily its most popular attraction. It is over 150 km long and connects Iława, Ostróda and Elbląg with the Baltic Sea. Its construction began in 1844 and was completed 16 years later. "It was created to be used by cargo barges, carrying a variety of goods, from wood to salt and peat. They

2

Kanał Elbląski

linia kolejowa wyparła transport wodny i od 113 lat po kanale pływają głównie statki pasażerskie – opowiada Bartek. Ale nie tak po prostu pływają. Cały system jest unikatowy – przy budowie kanału wykorzystano jeziora leżące na różnych poziomach, różnica między nimi to nawet 100 m. By sobie z nią poradzić, pruski inżynier Georg Jacob Steenke zaprojektował zespół pięciu pochylni, po których przetacza się statki na platformach ustawionych na szynach. W tym celu zastosowano urządzenia wyciągowe napędzane mechanicznie siłą przepływu wody. Efekt? Momentami sunie się statkiem po trawie. My tymczasem z Bartkiem, idąc wzdłuż kanału, wypatrujemy kolejnego łosia lub chociaż sarenki albo bobra – te podobno zajadają bez umiaru tutejszą kukurydzę, przez co budzą skrajne emocje wśród mieszkańców. Za to pagórkowaty krajobraz, jaki roztacza się przed nami, budzi emocje wyłącznie pozytywne i gdyby nie wiatrakowe farmy, można by się tu poczuć jak w alpejskiej wiosce. Błogi spokój burzy grupa mijających nas rowerzystów – w pobliżu biegnie bowiem szlak rowerowy, który liczy 80 km i wiedzie od Ostródy do Elbląga.

were most often transported from Ostróda north to Elbląg, from where they would be sent abroad. Over time, the railways replaced water transport and for the last 113 years, it's mainly passenger ships that have been sailing along the canal", says Bartek. But they do more than just sail. The entire system is unique - the canal traverses lakes whose levels differ by as much as 100 m. To tackle the issue, the Prussian engineer Georg Jacob Steenke designed a set of five slipways on which ships could be rolled on platforms set on rails, and then towed by water-powered winches. The result? There are places where the boats glide on grass.

Bartek and I walk along the canal, looking for another moose or at least a roe deer or a beaver. Beavers apparently feast on corn – to the intense annoyance of the local farmers. However, the hilly landscape that lies before us evokes only positive feelings, and if it were not for the windmill farms, you would think that you were in an Alpine village. The blissful peace is disturbed by a group of cyclists on a nearby bicycle route. The route is 80 km long and leads from Ostróda to Elbląg.

1

2

Ostróda

Ostróda zresztą była moim pierwszym przystankiem na Mazurach Zachodnich (region na zachód od Warmii, obejmuje m.in. Pojezierze Iławskie i Wzgórza Dylewskie). Zajrzałam do tutejszego pokrzyżackiego zamku – w 1807 r. w pokoju na pierwszym piętrze Napoleon obmyślał strategię kampanii pruskiej (dziś w twierdzy działa miejskie muzeum historyczne). Pospacerowałam też przyjemnym bulwarem nad Jeziorem Drwęckim, zrobiłam parę zdjęć wygrzewającym się na molu kaczkom i pozaglądałam w okna nowoczesnym rezydencjom – wygląda na to, że deweloperzy doceniają tereny wokół jeziora. I trudno im się dziwić.

GDZIE NAPOLEON POLOWAŁ NA ŁABĘDZIE

Nad sielawą skropioną słodko-kwaśnym sosem i serwowaną w ostródzkiej restauracji Kraina Jezior z prażonymi na patelni podpłomykami spoglądam na mapę. Z Ostródy w linii prostej jakieś 60 km na zachód położona jest wieś Kamieniec, a tam słynny późnobarokowy pałac. Jadę. Posiadłość ma ciekawą historię – zbudowano ją w 1720 r. na zlecenie pruskiego feldmarszałka Albrechta Fincka von Finckensteina i okrzyknięto wschodnim Wersalem. Wnętrza urządzono z przepychem – piece wyłożone porcelaną miśnieńską, kominki misternie zdobione białymi stiukami, podłoga z czarno-białego marmuru, na ścianach tapety ze skóry. Co z tego wszystkiego zostało do dziś? Na miejscu przekonuję się, że w zasadzie nic. Podjeżdżam pod żeliwną bramę, która jest otwarta dla zwiedzających,

Ostróda is my first stop in Western Masuria (the region west of Warmia, including the Iława Lake District and Dylewskie Hills). I drop by the local Teutonic castle - in 1807, in a room on the first floor, Napoleon planned the strategy of the Prussian campaign (today the city's historical museum operates in the fortress). I also take a walk along the pleasant boulevard by Lake Drwęckie, take a few photos of ducks basking on the pier and look into the windows of modern residences - it seems that developers appreciate the area around the lake. And it can hardly come as a surprise.

WHERE NAPOLEON HUNTED FOR SWANS

I peruse the map while sitting at a table in the Kraina Jezior restaurant. In front of me is a plate of vendace in sweet and sour sauce, served with pan-roasted flatbreads. The village of Kamieniec, home to a famous late-baroque palace, is about 60 km west of Ostróda. I decide to go there. The estate has an interesting history. It was built in 1720 at the behest of the Prussian Field Marshal Albrecht Finck von Finckenstein and was hailed as the Versailles of the East. Its interior was lavishly decorated - stoves lined with Meissen porcelain, fireplaces

3

1. Na zdj. pochylnia Oleśnica na Kanale Elbląskim.
In the photo: Oleśnica slipway on the Elbląg Canal.

2. Serwowana w ostródzkiej restauracji Kraina Jezior sielawa to specjalność tutejszego szefa kuchni.
Vendance served at the Kraina Jezior restaurant in Ostróda is the specialty of the chef.

3. W pokrzyżackim zamku w Ostródzie dziś działa miejskie muzeum historyczne.
Today, the city's historical museum operates in the post-Teutonic castle in Ostróda.

Kamieniec

pod szkieletem pałacu pasie się stado koni. Obchodzę resztki posiadłości dookoła – rezydencja została splądrowana w 1945 r. przez Armię Czerwoną, potem obrabowana przez szabrowników i dwa lata później podpalona. Dziś pozostaje w rękach prywatnych i podobno ma zostać odbudowana. Na tablicach informacyjnych czytam, że w roku 1807 przez dwa miesiące urzędował tu Napoleon. Podczas pobytu czas umilała mu Maria Walewska. Hrabina była zaangażowana politycznie, więc ich romans miał także polityczne konsekwencje – większość historyków jest zgodnych, że to jej wdzięk i przekonania skłoniły cesarza Francuzów do ustanowienia 7 lipca 1807 r. w Tylży Księstwa Warszawskiego. Dozorca pałacu opowiada mi jeszcze, że Napoleon strzelał tu do łabędzi i lubił polować w tutejszych lasach. Częścią pałacu były także XVIII-wieczne rzeźby przedstawiające bogów rzymskich: Herkulesa, Junonę, Jowisza i Meduzę. Słyszę, że dziś można je znaleźć przy ulicy Niepodległości w pobliskiej Iławie.

KTO SIĘ BOI SMOKA

A Iława szczyci się ratuszem z 1912 r., gmachem dworca kolejowego, niegdyś największym w Prusach Wschodnich – w holu budynku zwróćcie uwagę na herby miejscowości, do

W roku 1807 w kamienieckim pałacu przez dwa miesiące urzędował Napoleon. Podczas pobytu czas umilała mu hrabina Maria Walewska.

In 1807, Napoleon stayed in the Kamieniec palace for two months. During his stay, he was entertained by Countess Maria Walewska.

intricately decorated with white stucco, black and white marble floors, and leather wallpaper. I wonder what's left of it.

I find the answer when I get there – pretty much nothing. I drive up to the cast iron gate and see a herd of horses grazing under the skeleton of the palace. I walk around the remains of the estate, which is open to the public. The residence was plundered by the Red Army in 1945, then looted and burnt down two years later. It is still privately owned and is apparently going to be rebuilt. I read on the information boards that Napoleon stayed here for two months in 1807. During his stay, he was entertained by Maria Walewska. The countess was politically involved, so their romance inevitably had political repercussions. Most historians are of the view that it was her charm and beliefs that prompted the French Emperor to establish the Duchy of Warsaw in Tilsit on 7 July 1807. The palace caretaker also tells me that Napoleon shot swans here and liked to hunt in the surrounding forests. The palace also included 18th-century sculptures depicting the Roman gods Hercules, Juno, Jupiter and Medusa. I am told that they can now be found on Niepodległości Street in nearby Iława.

WHO'S AFRAID OF THE DRAGON?

Iława boasts a town hall from 1912 and a railway station that was once the largest in East Prussia. Coats of arms of the towns which, before the war, could be reached directly from here are displayed in the hall. You can also take a walk in the city forest, which you will find right next to the Cinema Theater, or visit the Louis Armstrong Amphitheatre. However, I am drawn to the water. Despite the late summer, there are jetskis and water bikes going around Jeziorak, as well as a few sailboats and kayaks. Without a second thought, I jump on the

JBL
by HARMAN

TOUR ONE M2

TOUR PRO 2

Pierwsze na świecie,
innowacyjne etui ładujące
z panelem sterującym!

NAJWYŻSZA JAKOŚĆ ANC
WSZĘDZIE TAM,
GDZIE PROWADZI CIĘ
TWOJA PODRÓŻ!

www.jbl.pl

Iławę otacza Park Krajobrazowy Pojezierza Iławskiego.
Iława is surrounded by Landscape Park of Iława Lake District

Iława

których przed wojną można było dojechać stąd bezpośrednio. Można tu też pospacerować w lasku miejskim, który znajdziecie tuż przy Kinoteatrze, lub zajrzeć do Amfiteatru im. Louisa Armstronga. Mnie ciągnie jednak do wody.

Mimo późnego lata po Jezioraku zasuwają skutery i rowery wodne, kręci się też kilka żaglówek i kajaków. Ja tymczasem bez namysłu wskakuję na odpływający właśnie z przystani wodny tramwaj, który ma okrążyć Wielką Żuławę. Dawno już chciałam zobaczyć z bliska jedną z największych wysp śródlądowych w Polsce – jej powierzchnia liczy 82,4 ha. Zostawiamy w tyle port w Iławie, po lewej stronie jeziora mijamy też budynek dawnego gimnazjum, kompleks domków plażowych i miejskie kąpielisko. Jak na tramwaj wodny płyniemy dość szybko, więc wkrótce przed nami wyłania się obficie porośnięta roślinnością nieregularna sylwetka głównej bohaterki dzisiejszej wyprawy. Podobno w średniowieczu na wyspę prowadził drewniany most i jeszcze w XIII w. działał na niej gródek krzyżacki. Dziś żadnych gródków nie ma, za to – jak słyszymy od kapitana – jest kilka ośrodków wypoczynkowych, które oferują „wakacje blisko natury". Brzmi kusząco, więc następnym razem trzeba będzie sprawdzić, co kapitan miał na myśli. ■

water tram that is leaving the marina and is about to circle Wielka Żuława. I have long wanted to see one of the largest inland islands in Poland up close - its area is 82.4 hectares. We leave the port in Iława behind, and on the left side of the lake we pass a former junior high school, a complex of beach houses, and a municipal swimming pool. We are moving quite quickly for a water tram, so soon the irregular silhouette of the main hero of today's expedition, abundantly covered with vegetation, appears in front of us. Apparently, in the Middle Ages, a wooden bridge led to the island, and there was a Teutonic stronghold there until the 13th century. Today there are no towns, but - as we hear from the captain - there are several recreation centres that offer "Holidays close to nature". Sounds tempting, so next time we'll have to check it out. ■

© ADOBE STOCK (2), SHUTTERSTOCK (3), AGNIESZKA FRANUS, DAWID SZCZYGIELSKI, M.P.

WOLA VILLAGE

TWÓJ STYL ŻYCIA WIĄŻE SIĘ Z CZĘSTYM PODRÓŻOWANIEM, A **BLISKOŚĆ LOTNISKA** MA DLA CIEBIE ZNACZENIE?

Wille miejskie WV na Woli Justowskiej zapewnią Ci:

- 7 min jazdy autem lub 5 min Szybką Koleją do lotniska Kraków-Balice
- Strefy coworkingu, spotkań i integracji
- Udogodnienia jak w resorcie wypoczynkowym
- Energooszczędne rozwiązania
- Ekologiczną farmę i prywatny park

WOLA VILLAGE
BLISKO CENTRUM, BLISKO ŚWIATA

IS FREQUENT TRAVEL **PART OF YOUR LIFESTYLE?** IS LIVING **CLOSE TO THE AIRPORT** IMPORTANT TO YOU?

WV town villas in Wola Justowska will provide you with:

- 7 min. by car or 5 min. by fast train to Krakow-Balice Airport
- Coworking, meeting and integration zones
- Resort-like amenities
- Energy-efficient solutions
- Eco-friendly farm and private park

WOLA VILLAGE
CLOSE TO THE CENTER, CLOSE TO THE WORLD

URBA

www.willekrakow.pl

sprzedaz@urba.pl

1

2

3

3

MIASTA NA CITY BREAK

CITIES FOR A CITY BREAK

Stare miasta w Krakowie i Warszawie oraz Hala Stulecia we Wrocławiu – to tylko trzy z 17 obiektów i miejsc w Polsce wpisanych na listę UNESCO. Do wszystkich polecicie LOT-em.

Krakow's and Warsaw's old towns and the Centennial Hall in Wroclaw - these are just three of the 17 objects and places in Poland included on the UNESCO list. You can reach them all by LOT Polish Airlines.

tekst / by **MARIANNA KUCHARSKA**

Kraków

Niegdyś stolica Polski i miasto królów, prawdziwy skarbiec narodowych pamiątek. Otoczony rzędami zabytkowych kamienic i pałaców krakowski Rynek (1) jest największym średniowiecznym placem miejskim w Europie. Nad miastem górują zaś bazylika Mariacka z gotyckim ołtarzem Wita Stwosza oraz Zamek Królewski. Nie sposób nie zajrzeć do Muzeum Czartoryskich, gdzie czeka *Dama z gronostajem* Leonarda da Vinci, restauracji Bottiglieria 1881 wyróżnionej dwiema gwiazdkami Michelina oraz na Kazimierz słynący z artystycznych kawiarni i galerii sztuki. Ta dawna dzielnica żydowska oraz Stare Miasto, Wzgórze Wawelskie i Stradom od 1978 r. dumnie widnieją na liście UNESCO.

Once the capital of Poland and the city of kings, a real treasury of national keepsakes. Surrounded by rows of historic tenement houses and palaces, Krakow's Market Square (1) is the largest medieval city square in Europe. The city is dominated by St. Mary's Basilica with the Gothic altar of Veit Stoss and the Royal Castle. Be sure to visit the Czartoryski Museum, where Leonardo da Vinci's "Lady with an Ermine" awaits, the Bottiglieria 1881 restaurant (awarded two Michelin stars), and the Kazimierz district, which is famous for its artistic cafes and art galleries. This former Jewish district and the Old Town, Wawel Hill and Stradom have been proudly representing Krakow on the UNESCO list since 1978.

Warszawa

Z jednej strony nowoczesna europejska metropolia, która kocha sztukę i lubi się bawić do białego rana także nad Wisłą. Z drugiej: wyciszające zielone parki z Łazienkami na czele (2), usiany zabytkami Trakt Królewski, legendarny Pałac Kultury i Nauki oraz dziesiątki kilometrów tras rowerowych. Tu też pysznie zjecie, m.in. w restauracji NUTA docenionej ostatnio gwiazdką Michelina. Wreszcie Stare Miasto wpisane na listę UNESCO w 1980 r. jako przykład wyjątkowego pietyzmu w odrestaurowaniu najstarszego zburzonego przez Niemców fragmentu miasta. Słowem, w Warszawie największy malkontent znajdzie coś dla siebie.

On the one hand, this is a modern European metropolis that loves art and likes to party until dawn. Warsaw is further down the Vistula from Krakow. On the other, it is a city of greenery, especially Łazienki Park (2), the Royal Route, dotted with monuments, the legendary Palace of Culture and Science, and dozens of kilometres of bicycle routes. You can also dine in style in such places as the NUTA restaurant, recently awarded a Michelin star. Finally, there is the Old Town. This was included on the UNESCO list in 1980 as an example of exceptional pietism in restoring the oldest part of the city, which was destroyed by the Germans. In short, Warsaw has plenty for the most fastidious to see and do.

Wrocław

Zachwycający ogród Japoński, historyczny Ostrów Tumski, tętniący życiem Rynek, wreszcie rozsiane po mieście krasnale i lotnisko, z którego polecicie nawet do Seulu – atrakcje Wrocławia można by wymieniać bez końca. Jest tu jednak jeszcze jedno miejsce warte szczególnej uwagi. Mowa o okrzykniętej cudem inżynierii XX w. i wpisanej na listę UNESCO Hali Stulecia. Zaprojektowana w 1913 r. dla wystaw prezentujących historię i dorobek gospodarczy Dolnego Śląska przez Maxa Berga. Do jej budowy architekt wykorzystał nowatorską technologię żelbetową. Dziś Hala Stulecia (3) służy jako centrum rozrywkowo-konferencyjne.

The stunning Japanese Garden, the historic Ostrow Tumski, the bustling Market Square, finally the dwarves scattered around the city, and the airport from which you can fly as far afield as Seoul - the attractions of Wroclaw could be listed endlessly. However, there is one more place worthy of special attention - the Centennial Hall, hailed as an engineering marvel of the 20th century and included on the UNESCO list. The building was designed by Max Berg in 1913 for an exhibition presenting the history and economic achievements of Lower Silesia. For its construction, the architect used innovative reinforced concrete technology. Today, the Centennial Hall (3) serves as an entertainment and conference centre.

120
CALIFORNIA
CHEBO

Dziewczyna pop
Pop girl

tekst / by **AGNIESZKA MICHALAK**

OUTSIDERKA, PRACOHOLICZKA I PERFEKCJONISTKA, KTÓRA LUBI ZASKAKIWAĆ NAWET SAMĄ SIEBIE. DARIA ZAWIAŁOW TO DZIŚ JEDNA Z NAJCIEKAWSZYCH ARTYSTEK NA POLSKIM RYNKU MUZYCZNYM. WRACA Z NOWĄ PŁYTĄ.

An outsider, a workaholic and a perfectionist who likes to surprise even herself. **Daria Zawiałow** is one of the most interesting artists on the Polish music market today. She's back with a new album.

Rozmawiamy w przeddzień wydania Twojej czwartej solowej płyty *Dziewczyna pop*. Lirycznie, ale też muzycznie to całkiem nowe otwarcie w Twojej karierze. Długo nad nią pracowałaś i dziś mówisz „sprawdzam". Czujesz ekscytację czy raczej strach?
Cóż, chyba jedno i drugie. Rzeczywiście ten krążek to trochę nowa ja – jestem dojrzalsza, w tekstach nie owijam w bawełnę i piszę wprost. Bywam bezczelna.

Piszesz na pewno mniej poetycko.
Moje teksty zawsze są wypadkową mojego stanu. Chcę trochę odejść od poezji, barwienia wszystkiego symbolami, chowania się za metaforą. Chociaż nie wyzbyłam się jej całkiem. Muzycznie to też inna jakość – producent Bartek Dziedzic, z którym tworzyłam ten album, to indywidualista, który też ma swoją unikatową tożsamość. Jestem zadowolona ze zderzania naszych energii. Chociaż... dochodzą do mnie głosy fanów, którzy są ze mną od początku – są zaskoczeni, niektórzy wyrażają nawet niezadowolenie. Cóż, tak teraz czuję. Taka teraz jestem.

ENG

We are talking on the eve of the release of your fourth solo album *Dziewczyna Pop*. Lyrically, but also musically, it's a completely new chapter in your career. You've been working on it for a long time and today you're saying: I'm checking it out. Do you feel excited? Or apprehensive?
Probably both. This album is really a kind of new me - I'm more mature, I don't sugarcoat my lyrics, and my writing is explicit and straightforward. I can be cheeky.

You certainly write less poetically.
My texts are always a result of my condition. I want to move away from poetry a bit, from colouring everything with symbols, hiding behind metaphors. Although I haven't gotten rid of it completely. Musically, it's also new - producer Bartek Dziedzic, with whom I created this album, is an individualist who also has his own unique identity. I'm happy with our clash of energies. Although... I hear the voices of listeners who have been with me from the beginning - they are surprised, some even express dissatisfaction. They would prefer me to do the same thing over and over again. Well, but that's how I feel now. And this is who I am now.

À propos fanów. Myślisz o nich, kiedy tworzysz muzykę? Komunikujesz się z nimi?
Kiedy siadam do pisania muzyki, nie biorę nikogo pod uwagę oprócz osoby, z którą pracuję. Tworzę bezkompromisowo. W studiu jestem tylko ja i producent. Zawsze tworzymy tak, jak czujemy. Kiedy mamy już materiał, wtedy dołączam fanów i ich potrzeby. Ojej, właściwie to nie znoszę słowa „fan"! Chyba mam z nim pejoratywne skojarzenia *(śmiech)*. Słuchacze są dla mnie bardzo ważni – podczas promocji i na koncertach lubię zadawać im zagadki, zaskakiwać ich, sprawiać radochę.

W grudniu ruszasz w trasę. Czym nas zaskoczysz?
Wszystkie koncerty zagram w halach – to dla mnie nowość. Będą też goście i tematyczna scenografia – w końcu *Dziewczyna pop* to concept album.

No właśnie, podzieliłaś płytę na trzy rozdziały: Los Angeles, Nowy Jork i bezdroża Arizony. Dlaczego tym razem zabierasz słuchaczy do USA?
Stany przyszły naturalnie, bo płyta i dźwiękowo, i lirycznie jest osadzona w stylistyce lat 90. Muzyczne gusta kształtowało wówczas MTV. Poza tym jestem nimi zauroczona, zwłaszcza Nowym Jorkiem, który kocham. Kiedy napisałam pierwszy kawałek na albumie, czyli *FIFI HOLLYWOOD*, amerykańskie ziarnko zaczęło kiełkować. Potem już wszystko kojarzyło mi się ze Stanami: i muzyka, którą tworzyliśmy z Bartkiem, i teksty, które pisałam. Wreszcie któregoś dnia mówię do mojego product managera Bartka Jasika: OK, *Let's get the party started*! Zróbmy klipy i sesje zdjęciowe w USA! Bez budżetu, partyzancko. Uda się!

Udało się, klipy są porządnie zrobione, sesje wyszły rasowo. Spędziliście tam chyba z pół roku…
(śmiech) Żartujesz? Polecieliśmy dwa razy po 10 dni. I zrobiliśmy tam cztery teledyski i dwie sesje. To, co miało być partyzantką, pochłonęło niezły budżet. Chociaż byliśmy przekonani, że będzie znacznie trudniej realizować tam zdjęcia, że będziemy potrzebowali masy pozwoleń, że non stop będziemy przeganiani. Ostatecznie robiliśmy zdjęcia pod State Building i nikt na nas nawet nie zwracał uwagi…

Cała Wasza ośmioosobowa ekipa leciała LOT-em.
Tak, jesteśmy wdzięczni polskim liniom, że nam to umożliwiły i obyło się bez żadnych trudności. Cho-

Speaking of fans, do you consider them when you create music? Do you communicate with them?
When I sit down to write music, I don't consider anyone except the person I'm working with. I make no compromises when I create. It's just me and the producer in the studio. We always create the way we feel. Once we have the material, I can include the fans and think about their needs. Gosh, I actually hate the word "fan". I guess I have pejorative associations with that word *(laughs)*. My listeners are very important to me - during promotions and at concerts, I like to ask them riddles, surprise them, and make them feel happy.

You're going on tour in December. How are you going to surprise us?
I will be playing all the concerts in halls - this will be something new for me. There will also be guests and thematic set design - after all, Dziewczyna Pop is a concept album.

Lubię sprawiać radochę swoim słuchaczom.

I like to make my listeners happy.

You've just divided the album into three chapters: LA, NYC and the Arizona wilderness. Why are you taking listeners to the USA this time?
The States came naturally, because the album, both sonically and lyrically, is strongly rooted in the style of the 90s. Musical tastes were shaped by MTV at the time. Besides, I'm fascinated by the United States, especially New York. I love this city. When I wrote the first song on the album, FIFI HOLLYWOOD, the American seed began to sprout. Then everything seemed to bring the United States to mind: the music that Bartek and I created, and the lyrics that I wrote myself. Finally, one day I said to my product manager Bartek Jasik: "OK, Let's get the party started. Let's do the music videos and photo sessions in the United States! Low budget, spontaneously. We can do it."

It worked really well, the videos are well made, the sessions turned out great. You must have spent about six months there.
(laughs) You've got to be kidding. We flew there twice, each time for 10 days. And we did four music videos and three photo sessions. In my opinion, it turned out great. What was supposed to be an inexpensive project, chewed up a sizeable budget. Although we thought that it would be much more difficult to shoot there, that we would need a lot of permits, and that we would be

Daria Zawiałow

(rocznik 1992). Piosenkarka, autorka tekstów i kompozytorka. Ma na koncie cztery Fryderyki, m.in. za fonograficzny debiut roku (album *A kysz!*), za Album roku pop alternatywny (*Helsinki*), tę nagrodę przyznano jej także w 2022 r. w kategorii Artystka Roku.

(born in 1992). Singer, songwriter and composer; she has won four Fryderyk awards, including the ones for phonographic debut of the year (*A kysz!* album), for alternative pop album of the year (*Helsinki*), and in the Artist of the

120

ciaż drżałam z nerwów, w końcu wieźliśmy sporo sprzętu, kosmetyki do make-upu – wszystko mogło się wysypać w każdym momencie. Przeszkoda zastała nas dopiero w Arizonie – 50 stopni w cieniu.

A Ty – jak widziałam na teledyskach – w kowbojkach.
Nawet gdybym była na golasa, to nie miałoby znaczenia. W 50-stopniowym upale nie da się żyć, to nie są żarty. Dlatego naszą receptą były zdjęcia od 5 do 9.00 rano. Mieliśmy zaledwie trzy poranki na realizację klipu *SUPRO*.

...w którym zaśpiewałaś wspólnie z raperem Taco Hemingwayem, a w teledysku zagrał go Tomasz Kot. Co to za pomysł?
(śmiech) Przecież mówiłam, że lubię zaskakiwać. Utwór jest swoistą klamrą dopinającą całość. Oto moja bohaterka prowadzi transkontynentalny dialog z Filipem, który mieszka w Warszawie, ona jest za oceanem. I wraca do niego. A Tomek? Cóż, zgodził bez wahania, świetnie się nam pracowało. Chyba też lubi się bawić schematami i swoim wizerunkiem.

Masz dziś półkę nagród z Fryderykami, ale też za sobą etap zatrzymania się, kiedy zrobiłaś sobie przerwę w karierze. W jakim dziś jesteś momencie?

Jestem dojrzalsza, w tekstach już nie owijam w bawełnę.

I'm more mature, I don't sugarcoat my lyrics.

chased away all the time, in the end we even took photos in front of the State Building and no one paid any attention to us.

Your entire eight-person crew flew with LOT.
Yes, we are grateful to LOT Polish Airlines for making it possible for us and it all went really smoothly, despite me being all nerves. After all, we were carrying a lot of equipment, make-up products... Anything could have gone wrong at any time. For example we might have been prevented from entering the US with all our equipment. However, we didn't encounter any obstacles until we got to Arizona – where it was 50 degrees in the shade.

And you – as we can see in the videos – were wearing cowboy boots.
I might as well have been naked for all it mattered. You can't function in 50-degree heat. That's no joke. That's why we took our photos from 5 to 9 a.m. - it was a bit cooler then. We had only three mornings to shoot the video for SUPRO.

...in which you sang together with rapper Taco Hemingway, but it was Tomasz Kot who played him in the music video. What possessed you to do that?
(laughs) I told you I like to surprise. The song is a kind of clasp that completes the whole thing. Here is my heroine conducting a transcontinental dialogue with Filip. He lives in Warsaw, she lives overseas. And she returns to him. And Tomek? Well, he agreed without hesitation. We had a great time working together. I guess he also likes to mess with patterns and his image.

You have a strong position in the music world today, a shelf of awards, including Fryderyk statues. You no longer have anything to prove to anyone. You also took a break from music at one time. Where are you at today?
I had to give the stage away in 2021 as I was worn out. I'd given over a hundred concerts that year and I was so tired that performing had ceased to be enjoyable. I had a momentary breakdown and ended up on a drip. And here I was - a workaholic, a perfectionist who didn't know how to rest, but I

Rzeczywiście musiałam zejść ze sceny, bo rok 2021 całkowicie mnie przemielił – zagrałam ponad sto koncertów i byłam tak przemęczona, że występy przestały sprawiać mi radość. Wylądowałam pod kroplówką, miałam moment załamania. I oto ja – pracoholiczka, perfekcjonistka, która nie umie odpoczywać – musiałam się zmusić i powiedzieć basta. Odzyskałam jednak siły i wracam do gry. Przekroczyłam magiczną trzydziestkę. Już nie chce mi się chodzić na imprezy, mam potrzebę stabilizacji, myślę o swoim miejscu pod Warszawą i werandzie.

Twój rodzinny dom jest w Koszalinie. W dzieciństwie sporo tańczyłaś.
Tak, dopóki nie spadłam z trzepaka. Jako 6-latka pojechałam nawet na mistrzostwa Europy i zajęłam trzecie miejsce. Wypadek brutalnie przerwał jednak moją karierę *(śmiech*), ale że zawsze lubiłam zaskakiwać nawet samą siebie, zaczęłam śpiewać. Któregoś dnia powiedziałam mamie, że chciałabym wystąpić w programie: *Od przedszkola do Opola*. Udało się i złapałam bakcyla. A wracając do Twojego poprzedniego pytania – jestem dziś w takim momencie, że ciężko mi marzyć dalej.

A czego się w tym koszalińskim domu słuchało?
Ano słuchało się R&B z lat 90. – moi rodzice słuchali. Dzisiaj kocham wracać do tych numerów, ale nie zawsze tak było. Kiedy jestem na imprezie i słyszę

had to tell myself “enough”. However, I regained my strength and I’m back in the game. I’ve reached the magical thirty mark. I don't want to go to parties anymore, I need stability. I’m thinking about a place of my own with a veranda near Warsaw. I sing about this on the album.

Your family home is in Koszalin. You used to dance a lot when you were a child.
Yes, until I fell off the clothes-horse. As a 6-year-old, I even went to the European Championships and took third place. The accident brutally interrupted my career (laughs), but since I’ve always liked to surprise even myself, that got me to take up singing. One day I told my mother that I wanted to appear on the program: "Z przedszkola do Opola". I did and I caught the bug. Someone recently told me that there’s a recording of that performance on the Internet. But to get back to your previous question - I'm at a point today where it's hard for me to continue dreaming.

What did you listen to at home in Koszalin?
We listened to 90's R&B. Actually, my parents did. I love going back to those songs now, but it wasn't always like that. Nowadays, whenever I hear *Say My Name* or *If You Had My Love* by Jennifer Lopez at a party, I immediately hit the dance floor. My house was different musically. When I was born, my dad

Say My Name lub *If You Had My Love* Jennifer Lopez, natychmiast ruszam na parkiet. Mój dom był... inny muzycznie. Kiedy się urodziłam, tata miał 19 lat, a mama 21 – byli dzieciakami. Ojciec jeździł starą beemką i słuchał w niej Eminema, a mama w domu Destiny's Child. Nie mogłam się pogodzić z tym, że moi rodzice są tacy młodzi. Chciałam, żeby tata chodził pod krawatem z teczką, a mama była poważną prawniczką, by w domu pobrzmiewał jazz, klasyka. Cóż, przeszło mi. Dziś myślę, że to mega-cool, że są wciąż tacy młodzi.

A Twoje fascynacje?

Miałam jakieś 10 lat, kiedy po raz pierwszy zobaczyłam w MTV teledysk *Don't speak* No Doubt i zaczęłam odkrywać muzykę gitarową. Zaraz potem kupiłam moją pierwszą płytę na ryneczku: *Tragic Kingdom*. Oczywiście miałam już niezłą kolekcję kaset: i Michaela Jacksona, i Natalię Oreiro czy Ich Troje. Po szkole wysiadywałam w bibliotece, gdzie był internet i mogłam wyszukiwać kawałki Nirvany,

was 19 and my mom was 21. They were kids. My father drove an old Beetle and listened to Eminem, and my mother listened to Destiny's Child. I couldn't come to terms with the fact that my parents were so youthful. I wanted my father to wear a tie and carry a briefcase, and my mother to be a serious lawyer, and I wanted jazz and classical music to be played in the house. My family was different. Well, I've gotten over all that. These days, I think it's super cool that they are still so young.

And what took your fancy?

I was about 10 years old when I first saw the *Don't Speak* music video by the band No Doubt on MTV. That's when I began to discover guitar music. I went out and bought my first CD straight after that. It was *Tragic Kingdom*. Of course, I already had quite a collection of cassettes: Michael Jackson, Natalia Oreiro, and Ich Troje. However, my search for real music began when I was 10 years old. After school, I would hang out in a nearby library where there was the internet and I could search for songs by Nirvana, Radiohead, or Hey. I started sneaking out to concerts and hanging out in student clubs, wearing a backpack and Doc Martens boots, which my mother hated. I was an outsider and I probably still am.

Jako nastolatka nosiłam martensy, plecak kostkę i słuchałam kawałków Nirvany, Radiohead czy Hey.

As a teenager, I wore Dr. Martens boots and a military backpack, and I listened to songs by Nirvana, Radiohead and Hey.

***Dziewczyna pop* to czwarta płyta Darii Zawiałow. Ukazała się nakładem wydawnictwa Sony Music Poland.**
Dziewczyna Pop is Daria Zawiałow's fourth album. It was released by Sony Music Poland.

Then you joined Maryla Rodowicz's backing vocalists. You were 17 years old. What did she teach you?

It was, above all, a lesson in responsibility, the first encounters with the stage, with in-ear listening, and creating chorus voices. Thanks to that lesson, I had no problems with creating backing vocals for my first album. Maryla was very demanding. She toughened me up.

I've heard that boxing toughens you up as well. Is that true?

Oh yes. I like to let off the steam and clear my head. I've tried various sports, but I've always quickly lost interest. But boxing is a sport that doesn't bore me. I think I have a predisposition to martial arts. For the spot promoting the tour of my previous album Wojny i noce, I had to be able to wield a samurai sword. So, I went to a class. My teacher was amazed that I mastered the basics so quickly. I could swing that sword as if I had been practising for six months. However, I am not pre-

ITAKA

TO JUŻ LATO 24

I...TAKI świat jest piękny!

WWW.ITAKA.PL

Radiohead czy Hey. Zaczęłam wymykać się na koncerty i chodzić po studenckich klubach, nosiłam plecak kostkę i martensy, których mama nienawidziła. Byłam outsiderką i chyba trochę jestem do dziś.

Podobno hartuje Cię boks.
Lubię się wyżyć, oczyścić głowę. Próbowałam różnych sportów, ale szybko traciłam zajawkę. A boks mnie nie znudził. Chyba mam predyspozycje do sztuk walki. Do spotu promującego trasę płyty *Wojny i noce* potrzebna mi była umiejętność władania mieczem samurajskim. Poszłam więc na zajęcia. Nauczyciel był zdumiony, że tak szybko opanowałam podstawy, wywijałam mieczem jak po półrocznej nauce. Nie mam za to predyspozycji do sportów zimowych, mój zjazd na nartach można porównać do zjazdu Bridget Jones.

Wspomniałyśmy, że każda Twoja płyta to jakaś podróż. A gdzie Daria Zawiałow ma swój dom?
Mój dom to Warszawa, jestem Mokotów girl, gdzie znam każdy kąt i każde drzewo. Od zawsze chodzę też do Przegryzia, lubię zaglądać do Viet Street Food na Saskiej Kępie. To moje miejsca. Mam też swoje miejsca w Nowym Jorku, a jakże! Najbardziej lubię włóczyć się po Greenwich Village, gdzie mam kilka ulubionych kawiarni i klubów. Oswoiłam już to miasto, swobodnie się po nim poruszam, wiem, do jakiej linii metra wsiąść i gdzie zjem najlepsze azjatyckie jedzenie. Dwa domy chyba wystarczą? Na razie… ■

Mój dom był... inny muzycznie. Ojciec słuchał Eminema, a mama Destiny's Child.

My house was different musically. My father listened to Eminem, and my mother to Destiny's Child.

disposed to winter sports, my downhill skiing can be compared to Bridget Jones' downhill.

We've mentioned that each of your albums is a journey. And where is Daria Zawiałow's home?
My home is Warsaw, I am a Mokotów girl. I know every corner and every tree here. I keep coming back to Przegryz, and I like to visit Viet Street Food in Saska Kepa. These are my places. I also have my places in New York, of course. I love nothing better than to wander around Greenwich Village, which has some of my all-time favourite cafes. I've already become familiar with this city. I can move around it freely. I know which subway line to take and where I can eat the best Asian food. I guess two houses are enough. For now. ■

©GUSTAVV MAŁECKI / SONY MUSIC POLAND (8)

CROWNE PLAZA®
AN IHG® HOTEL
WARSAW - The HUB

A MODERN HOTEL IN THE HEART OF WARSAW

Welcome to Warsaw's newly emerging business district.
Crowne Plaza® Warsaw- The HUB hotel offers modern accommodation, award - winning conference space and superb food and beverage services.

Join IHG® One Rewards and get instant access to benefits and exclusive Loyalty Member deals at 6000 destinations globally.

IHG ONE REWARDS

cpwarsawthehub.com | +48 22 377 37 37 | ihg.com/one

NA TROPIE METEORÓW

HUNTING FOR METEORS

Gwiazdy od zawsze wpływały na nasze życie. A gdyby tak móc obserwować rozgwieżdżone niebo, jakie widzieli ludzie przed wiekami? W Bieszczadach jest to możliwe.

Stars have always influenced our lives. What if you could observe the starry sky as people saw it centuries ago? In the Bieszczady Mountains, you still can.

tekst / by
PAULINA SOBONIAK

PL

Zastanawialiście się kiedyś, ile gwiazd możecie zobaczyć na niebie bez teleskopu podczas bezchmurnej nocy? Okazuje się, że w Warszawie kilkadziesiąt, na terenie wsi z kilkoma lampami ulicznymi – ok. 2,5 tys., a w Bieszczadach? Ponad 7 tys. To właśnie tam znajdziemy jeden z dwóch polskich tzw. parków ciemnego nieba.

GŁOWA W GÓRĘ

Ciemne niebo występuje w miejscach o małej gęstości zaludnienia i oddalonych od cywilizacji. Park Gwiezdnego Nieba „Bieszczady" jest drugim największym tego typu parkiem w Europie, po rezerwacie Brecon Beacons International Dark Sky Reserve w Wielkiej Brytanii. W gminach na terenie Gwiezdnego Nieba po godz. 21.00 jest wyłączane uliczne oświetlenie, nie instaluje się tu też nieodpowiednich (świecących częściowo do góry) latarni oraz innych źródeł światła mogących wpłynąć na widok nieba. Bardzo dobrze widoczna jest tutaj cała Droga Mleczna oraz światło zodiakalne. W Bieszczadach można też obserwować mgławice i gromady gwiazd, sztuczne satelity latające wokół Ziemi oraz tzw. spadające gwiazdy (meteory, czyli niewielkie fragmenty materii kosmicznej), a w sierpniu – perseidy (rój meteorytów). W których miejscach Parku Gwiezdnego Nieba najlepiej oglądać gwiazdy? Na parkingu na Przełęczy Wyżnej, w słynnej Chatce Puchatka (zmodernizowanej w ubiegłym roku), Chatce Socjologa czy gospodarstwach agroturystycznych. Coraz więcej z nich budowana jest w taki sposób, by właśnie móc obserwować niebo – posiadają tarasy lub przeszklone ściany.

ROLA ŚWIATŁA I CIEMNOŚCI

Od zawsze wierzono we wpływ gwiazd i ciał niebieskich na życie na ziemi. Sym-

ENG

Have you ever wondered how many stars you can see in the sky without a telescope on a cloudless night? You might see a few dozen in Warsaw, about 2,500 in a village with a few street lamps. How about the Bieszczady Mountains? Over 7,000. The region has one of Poland's two "dark sky parks".

HEAD UP

Dark skies occur in remote and sparsely populated areas. Park Gwiezdnego Nieba "Bieszczady" (The Bieszczady Starry Sky Park) is the second largest such park in Europe, after the Brecon Beacons International Dark Sky Reserve in the UK. Municipalities in the Starry Sky area have their street lighting turned off after 9 p.m., and inappropriate street lighting (lighting partially directed upwards) and other light sources that may affect the view of the sky are not allowed. The entire Milky Way and the zodiacal light are easily visible here. You can also observe nebulae and star clusters, artificial satellites orbiting the Earth, and "shooting stars" (meteors, i.e. small fragments of cosmic matter), and in August - Perseids (a meteor shower).
Where are the best places to see the stars in Starry Sky Park? In the parking lot at Przełęcz Wyżna, in the famous Pooh' cottage (modernized last year), the Sociologist's cottage, or agritourist farms. More and more of them are built in a way that allows the sky to be easily observed - they have terraces or glass walls.

THE ROLE OF LIGHT AND DARKNESS

People have always believed the influence of stars and celestial bodies on life on earth. Stars symbolized gods, were worshiped and helpful - e.g. the pole stars were used in navigation. Today, the

bolizowały one bogów, były czczone i pomocne – np. Gwiazda Polarna wskazywała drogę. Dziś nie wszędzie nocne niebo widziane jest tak samo, a często gwiazdy nie są widziane w ogóle. Sztuczne światło kierowane w miejsca, gdzie nie jest niezbędne (na gwiazdy, lasy czy w okna domów), tworzy w atmosferze tak zwany smog świetlny. Źródłem takiego światła są np. obszary przemysłowe,

Ptaki i owady wykształciły umiejętność używania Księżyca i gwiazd w celach orientacyjnych.

Birds and insects have evolved the ability to use the Moon and the stars for navigational purposes.

ale również źle zaprojektowane oświetlenie publiczne miast i wsi. Skutek to gorzej widoczne niebo, co poza kwestią estetyczną utrudnia pracę astronomów, może pogarszać zdolność widzenia kierowców i pieszych czy zaburzać naturalne cykle dobowe roślin, zwierząt i ludzi. W końcu – melatonina mająca udział w wielu procesach życiowych człowieka (i wielu innych organizmów) wytwarzana jest tylko w ciemności. To hormon odpowiedzialny za długość i jakość snu, wypoczynek i regenerację. W sposób naturalny produkowana jest przez szyszynkę po zapadnięciu zmroku. Brak melatoniny skutkuje bezsennością, przemęczeniem i pogorszeniem procesów myślowych. Co ciekawe, ptaki i owady ewolucyjnie wykształciły umiejętność używania Księżyca i gwiazd w celach orientacyjnych, bo przez miliony lat były to jedyne źródła światła w nocy.

Czy jest jakiś sposób na zminimalizowanie skutków towarzyszącego nam sztucznego światła? Założyciele Parku

7000

Tyle gwiazd można zobaczyć w Parku Gwiezdnego Nieba „Bieszczady", który obejmuje obszar Bieszczadzkiego Parku Narodowego i parków Ciśniańsko-Wetlińskiego oraz Doliny Sanu.

This is how many stars you can see in the Bieszczady Starry Sky Park, which covers the the Bieszczady National Park and the Ciśniańsko-Wetliński and San Valley parks.

13,6

Na tyle miliardów lat astronomowie w 2004 r. określili wiek Drogi Mlecznej.

This is the age of our Galaxy (in billions) as estimated in 2004 by astronomers.

40

Mniej więcej tyle sekund potrzebujemy, by zrobić (i odpowiednio naświetlić) zdjęcie nocnego nieba.

This is approximately how many seconds it takes to take (and properly expose) a photo of the night sky.

night sky is not visible the same way everywhere, and often the stars are not seen at all. Artificial light directed at places where it shouldn't be (towards the stars, forests or house windows) creates light smog in the atmosphere. The sources of such light include industrial areas and poorly designed public lighting in cities and villages. The result is a less visible sky, which, apart from the aesthetic issue, complicates the work of astronomers, may impair the ability of drivers and pedestrians to see, or disturb the natural daily cycles of plants, animals and people. After all, melatonin, which is involved in many life processes in humans (and many other organisms), is produced only in the dark. It is a hormone responsible for the length and quality of sleep, rest and regeneration. It is naturally produced by the pineal gland after dark. A lack of melatonin results in insomnia, fatigue and deterioration of thought processes. Interestingly, birds and insects have evolved the ability to use the Moon and the stars for navigational purposes, because for millions of years they were the only sources of light at night.

Is there any way to minimize the effects of artificial light? The founders of the Bieszczady Starry Sky Park primarily recommend the wise use of external lighting, i.e. adjusting its brightness and directing it only at those areas that should be illuminated. It is also important to protect areas that are not yet polluted by light, i.e. to create places such as the Bieszczady park. Dark sky parks or reserves are being created all over the world, which, apart from their obvious function, also play an educational role and encourage sustainable forms of tourism. The sky not only delights with its infinity; it also inspires us to higher achievements. UNESCO's declaration states that "Dark Skies are the cultural, scientific and ecological heritage of humanity." ■

Przenosimy się!

NAJWIĘKSZA W POLSCE SPOŁECZNOŚĆ
OD WRZEŚNIA W NOWYM MIEJSCU.

ŻBK | Departament Mediacji i Ugód

ul. Przyokopowa 33, Wieża A, VIII piętro, 01-208 Warszawa
(budynek Sądu Okręgowego XXVIII Cywilny "Wydział Frankowy")

WIĘCEJ INFORMACJI NA: zyciebezkredytu.pl

Gwiezdnego Nieba „Bieszczady" podają przede wszystkim: mądre wykorzystywanie oświetlenia zewnętrznego, czyli dopasowywanie jego jasności i świecenie tylko na obszary, które powinny być oświetlone. Ważna jest też ochrona miejsc, które jeszcze nie są zanieczyszczone światłem, czyli właśnie tworzenie takich miejsc jak bieszczadzki park. Na całym świecie powstają parki lub rezerwaty ciemnego nieba, które poza swoją oczywistą funkcją pełnią też rolę edukacyjną i zachęcają do zrównoważonych form turystyki. Niebo nie tylko zachwyca nieskończonością, ale i inspiruje do wyższych osiągnięć. Deklaracja UNESCO głosi, że „ciemne niebo to kulturalne, naukowe i ekologiczne dziedzictwo ludzkości". ■

Astrofotografia

Najciemniejsze niebo występuje m.in. na Wyspach Kanaryjskich, Galloway Forest Park w Wielkiej Brytanii i w kilku rezerwatach w USA. Praktycznie zerowe zanieczyszczenie światłem znajdziemy zaś w Namibii, w NamibRand Nature Reserve. Na półkuli południowej centrum Drogi Mlecznej jest widoczne wysoko nad horyzontem, widać tu też Obłoki Magellana. Dlatego określana jest ona jako mekka amatorów astrofotografii.

Na czym polega fotografia ciemnego nieba?

Najważniejszy jest tzw. trójkąt ekspozycji, czyli odpowiednie ustawienie czasu otwarcia migawki, przysłony (ilości światła wpuszczanego do obiektywu) i ISO (czułości matrycy na światło). Portret w dziennym lub studyjnym świetle powstaje w ok. 1/400 sek. Gwiazdy muszą być naświetlane dużo dłużej. Dlaczego? Światło gwiazd nie jest tak mocne jak dzienne światło czy błysk flesza i patrząc na nie gołym okiem, dostrzegamy tylko najjaśniejsze obiekty na nieboskłonie. Aparat za sprawą długiego naświetlania (np. 40 sekund) może zobaczyć więcej niż człowiek gołym okiem, dlatego że np. dwa razy dłuższe naświetlanie to dwa razy więcej światła padającego na matrycę aparatu.

Astro - photography

The darkest skies occur in e.g. the Canary Islands, Galloway Forest Park in the UK, and several reserves in the USA. Virtually zero light pollution can be found in Namibia, in the Namib Rand Nature Reserve. In the southern hemisphere, the Centre of the Milky Way is visible high above the horizon. The Magellanic Clouds are visible there too. That's why it is called a mecca for astrophotography enthusiasts.

What is this kind of photography about?

The most important thing is the so-called exposure triangle, i.e. appropriate setting of shutter speed, aperture (amount of light let into the lens) and ISO (sensitivity of the matrix to light). A portrait in daylight or studio light is created in approximately 1/400 sec. The exposure time of the stars must be much longer. Why? This is because starlight is not as strong as a flash, and when we look at it with the naked eye, we only see the brightest objects in the sky. If you set a long exposure time (for instance 40 seconds), the camera can see more than the naked human eye, as doubling the exposure time lets twice as much light into the camera's image sensor.

W Bieszczadach zobaczycie m.in. całą Drogę Mleczną.

You can see the entire Milky Way in the Bieszczady Mountains.

© SHUTTERSTOCK, ADOBE STOCK, GETTYIMAGES

inpact'24

THE WORLD'S MOST IMPORTANT PEOPLE ARE ALWAYS HERE. THAT'S WHY YOU HAVE TO BE!

ESTHER PEREL

JESSE EISENBERG

PETER ZEIHAN

CHRIS BAILEY

KENNETH CUKIER

VALERIE JARRET

JOIN US on 15-16 MAY / POZNAŃ

PYZY
POTATO DUMPLINGS

Bardzo polskie, choć chyba trochę zapomniane. Nasze pyzy robi się z kombinacji ugotowanych i surowych ziemniaków mniej więcej w proporcji 1:2. Te ugotowane należy przepuścić przez praskę, surowe – zetrzeć na bardzo drobnych oczkach, a następnie dokładnie odcisnąć z wody. Do masy dodaje się też niewielką ilość mąki ziemniaczanej, formuje się ją w kulki i gotuje. Pyzy można też nadziewać.

Very Polish, although perhaps a bit forgotten. Our dumplings are made from a combination of cooked and raw potatoes in approximately a 1:2 ratio. The cooked ones should be put through a press, the raw ones should be grated very finely and then the moisture should be carefully squeezed. A small amount of potato flour is also added to the mass. Then, it is formed into balls and cooked. Dumplings can also be stuffed.

ZIEMNIAK W ROLI GŁÓWNEJ
ITS MAJESTY, THE POTATO

Warzywo, z którego można zrobić niemal wszystko. Podać na słono lub słodko, w dowolnej konsystencji: od purée po chrupiące frytki. W naszej części Europy od stuleci jest podstawą kuchni.

A vegetable from which you can make almost anything. It can be served salty or sweet, in any consistency: from purée to crispy fries. In our part of Europe, it has been a staple of cuisine for centuries.

tekst | by **MAGDALENA RUDZKA**

poleca / recommends **AGATA WOJDA**

Szefowała kuchniom w restauracjach Absynt, Opasły Tom i Fest Port Czerniakowski, jest autorką felietonów kulinarnych, orędowniczką kuchni polskiej i jej produktów.

She's been a chef in Absynt, Opasły Tom and Fest Port Czerniakowski restaurants, an author of culinary columns, an advocate of Polish cuisine and its products.

FRYTKI
FRENCH FRIES

Oto danie najlepiej pokazujące wszechstronność ziemniaka: idealne frytki są jednocześnie miękkie w środku i chrupiące na zewnątrz. Doskonale przyjmują przyprawy i sosy, można je też przygotować na całej gamie różnych tłuszczów, roślinnych i zwierzęcych. Rocznie na świecie zjada się ok. 11 mln ton frytek, a największym ich eksporterem i konsumentem, jest Belgia, gdzie tradycyjnie podaje się frytki w białym tekturowym stożku.
Here's a dish that best showcases the versatility of the potato: the perfect French fries are both soft on the inside and crispy on the outside. They absorb well spices and sauces, and can also be prepared with a wide range of different fats, both vegetable and animal. Approximately 11 million tons of French fries are eaten annually in the world, and their largest exporter and consumer is Belgium, where fries are traditionally served in a white cardboard cone.

GRATIN DAUPHINOIS

Prawdziwie francuska potrawa, bogata, kaloryczna, choć z niewielu składników. Gratin to zapiekanka z bardzo cienkich plastrów ziemniaków oraz śmietanki czasami zmieszanej z mlekiem. Drobny szczegół zapewniający wyjątkowy smak to natłuszczenie naczynia do zapiekania masłem oraz natarcie go czosnkiem.
A truly French dish, rich and caloric, although made with just a few ingredients. Gratin is a casserole made of very thin slices of potatoes and cream, sometimes mixed with milk. A small detail that ensures exceptional flavor is to grease the baking dish with butter and rub it with garlic.

RÖSTI

Rodzaj placków ziemniaczanych. Pochodzą ze Szwajcarii, ale przepis na nie rozpowszechnił się w Europie i USA. Oryginalne rösti to po prostu starte na grubych oczkach ziemniaki uformowane w placuszki i usmażone na maśle. Ale jak to bywa z klasykami, wariacji jest wiele: z dodatkiem cebuli, łyżką mąki czy blanszowaniem ziemniaków.
A type of potato pancakes. They are originally a Swiss recipe but have also become popular in other parts of Europe and the USA. The original rösti is coarsely grated potatoes, formed into pancakes and fried in butter. But as is the case with classics, the dish has many variations: with the addition of onion, a spoonful of flour or blanched potatoes.

Nie wyobrażam sobie własnej kuchni i gotowania bez ziemniaków. Mają one chyba największy ze wszystkich warzyw potencjał do tworzenia różnych dań, zarówno wytrawnych, jak i słodkich.

I can't imagine my kitchen without potatoes. They probably have the greatest potential of all vegetables to create various dishes, both savory and sweet.

HASSELBACK

Prawdopodobnie wymyślił je Leif Elisson, szef kuchni restauracji Hasselbacken w Sztokholmie, w roku 1953. Ziemniaki hasselback są bardzo gęsto nacinane, a następnie pieczone lub prażone w naczyniu żaroodpornym. Nacięcia pozwalają ziemniakom szybciej się upiec i świetnie przyjmują przyprawy. Efektem są miękkie w środku, chrupiące z zewnątrz bomby smaku, które mogą być samodzielnym daniem.

They were probably invented by Leif Elisson, the chef of the Hasselbacken restaurant in Stockholm, in 1953. Hasselback potatoes are very densely scored and then baked or roasted in an ovenproof dish. The slits allow the potatoes to bake faster and absorb spices well. The final product are potatoes which are flavour bombs that are soft on the inside and crunchy on the outside, and which can be served as a stand-alone dish.

ZUPA VICHYSSOISE
VICHYSOISSE SOUP

Odżywcza zupa krem, w której pierwsze skrzypce gra świetnie uzupełniający się duet: ziemniaki i pory. Autorem przepisu jest Francuz, ale powstał on w restauracji hotelu Ritz-Carlton w Nowym Jorku. Warzywa wraz z cebulą podsmaża się na maśle, potem gotuje np. w wywarze z kurczaka, a następnie blenduje. Po dodaniu śmietany vichyssoise podaje się na zimno.
A nourishing cream soup in which a perfectly complementary duo - potatoes and leeks - play the fisrt fiddle. The author of the recipe is a Frenchman, but it was created in the restaurant of the Ritz-Carlton hotel in New York. Vegetables and onion are fried in butter, then boiled, e.g. in chicken stock, and blended. Vichyssoise is served cold with sour cream.

PYRY Z GZIKIEM
POTATOES WITH GZIK

Tradycyjne postne danie z Wielkopolski, gdzie ziemniaki nazywane są pyrami. Ugotowane w mundurkach, podawane są z gzikiem, czyli twarogiem przyprawionym solą i szczypiorkiem. Mogą być dodatkiem lub samodzielnym daniem. Zagłębiem tego dania jest Poznań, gdzie zjemy je w wielu, często zaskakujących wersjach, np. w formie krokietów, czy przygotowane na ogniu.
A traditional Lent dish from Greater Poland, where potatoes are called pyry. Boiled in jackets, they are served with gzik, i.e. cottage cheese seasoned with salt and chive. They can be an addition or a stand-alone dish. The hometown of this dish is Poznań, where we can eat it in many, often surprising versions, e.g. in the form of croquettes or prepared on fire.

Uwielbiam wszystkie polskie kartoflane kluski, podlaskie baby ziemniaczane i kiszki, śląskie pieczonki z ogniska i wielkopolskie grule z gzikiem.
I love all Polish potato dumplings, potato cake and kiszki from Podlasie, Silesian campfire roasts and potatoes with gzik that Greater Poland is famous for.

TORTILLA

Ziemniaki, cebula i jajka – oto wszystkie składniki hiszpańskiej tortilli. Ten prosty ziemniaczany omlet może być np. śniadaniem, lunchem, składnikiem tapas. Wolno podsmażone na dużej ilości oliwy ziemniaki i cebulę po 20 minutach zalewa się roztrzepanymi jajkami. Po kolejnych kilku minutach tortilla jest gotowa.
Potatoes, onion and eggs - these are all the ingredients of a Spanish tortilla. This simple potato omelette can be, for example, breakfast, lunch or an ingredient of tapas. Potatoes and onions, slowly fried in a large amount of olive oil, for 20 minutes are poured with beaten eggs. After another few minutes, the tortilla is ready.

PRZEPIS NA...
RECIPE FOR...

PIECZONE PIEROGI Z WOŁOWINĄ, ZIEMNIAKAMI I SZCZYPIOREM

BAKED DUMPLINGS WITH BEEF, POTATOES AND CHIVE

Składniki | Ingredients

Ciasto:

400 g mąki pszennej
180 g zimnego masła
4 żółtka
2 łyżki kwaśnej śmietany
½ łyżeczki soli

Farsz:

3 średnie ugotowane i obrane ziemniaki
2 cebule
2 ząbki czosnku
500 g mielonej wołowiny
1 łyżeczka świeżo zmielonego czarnego pieprzu
1 łyżeczka startych na proszek suszonych podgrzybków
2 łyżki passaty pomidorowej
4 łyżki jasnego sosu sojowego
Szczypiorek
Cząber
Sok z cytryny
Olej do smażenia

Dough:

400 g wheat flour
180 g cold butter
4 yolks
2 tablespoons of sour cream
½ teaspoon of salt

Stuffing:

3 medium potatoes
2 onions
2 cloves of garlic
500 g ground beef
1 tsp freshly ground black pepper
1 tsp of powdered dried boletes
2 tbs of tomato passata
4 tbs of light soy sauce
Chive
Savory
Lemon juice
Frying oil

Przygotowanie | Preparation

Zagniatamy ciasto, wkładamy je do miski, foliujemy i chłodzimy w lodówce przez godzinę. Na patelnię wlewamy 4 łyżki oleju, wrzucamy drobno posiekane cebule i przeciśnięte przez praskę ząbki czosnku. Smażymy 3 min, dorzucamy wołowinę, pieprz, podgrzybki i smażymy kolejne 10 min. Dodajemy passatę, cząber i sos sojowy, mieszamy i podsmażamy jeszcze 8–10 min. Przekładamy do miski i dodajemy pogniecione widelcem ziemniaki, czubatą łyżkę drobno posiekanego szczypiorku, sok z 1/2 cytryny i 3 łyżki wody. Wyrabiamy przez chwilę, by uzyskać zwarty farsz. Ustawiamy piekarnik na 180 st. Na podsypanej mąką stolnicy rozwałkowujemy ciasto. Wycinamy kółka, układamy na środku zimny farsz, sklejamy mocno boki. Smarujemy roztrzepanym żółtkiem i pieczemy 25 min. Serwujemy gorące z miseczką kwaśnej śmietany albo podajemy do barszczu lub rosołu.

Knead the dough, put it in a bowl, cover it with foil and chill in the fridge for an hour. Pour 4 tablespoons of oil into the pan and add finely chopped onions and pressed garlic cloves. Fry for 3 minutes, add beef, pepper, powdered dry boletes and fry for another 10 minutes. Add passata, savory and soy sauce, mix and fry for another 8-10 minutes. Transfer to a bowl and add potatoes mashed with a fork, a heaped tablespoon of finely chopped chives, juice of 1/2 lemon and 3 tablespoons of water. Knead for a while to obtain a thick filling. Set the oven to 180°C. Roll out the dough on a board sprinkled with flour. Cut out circles, place cold stuffing in the middle, and glue the sides tightly. Brush with beaten egg yolk and bake for 25 minutes. Serve hot with a bowl of sour cream or serve with borscht or broth.

© ADOBE STOCK (2), STOCK FOOD (5), SHUTTERSTOCK (2), ARCHIWUM PRYWATNE

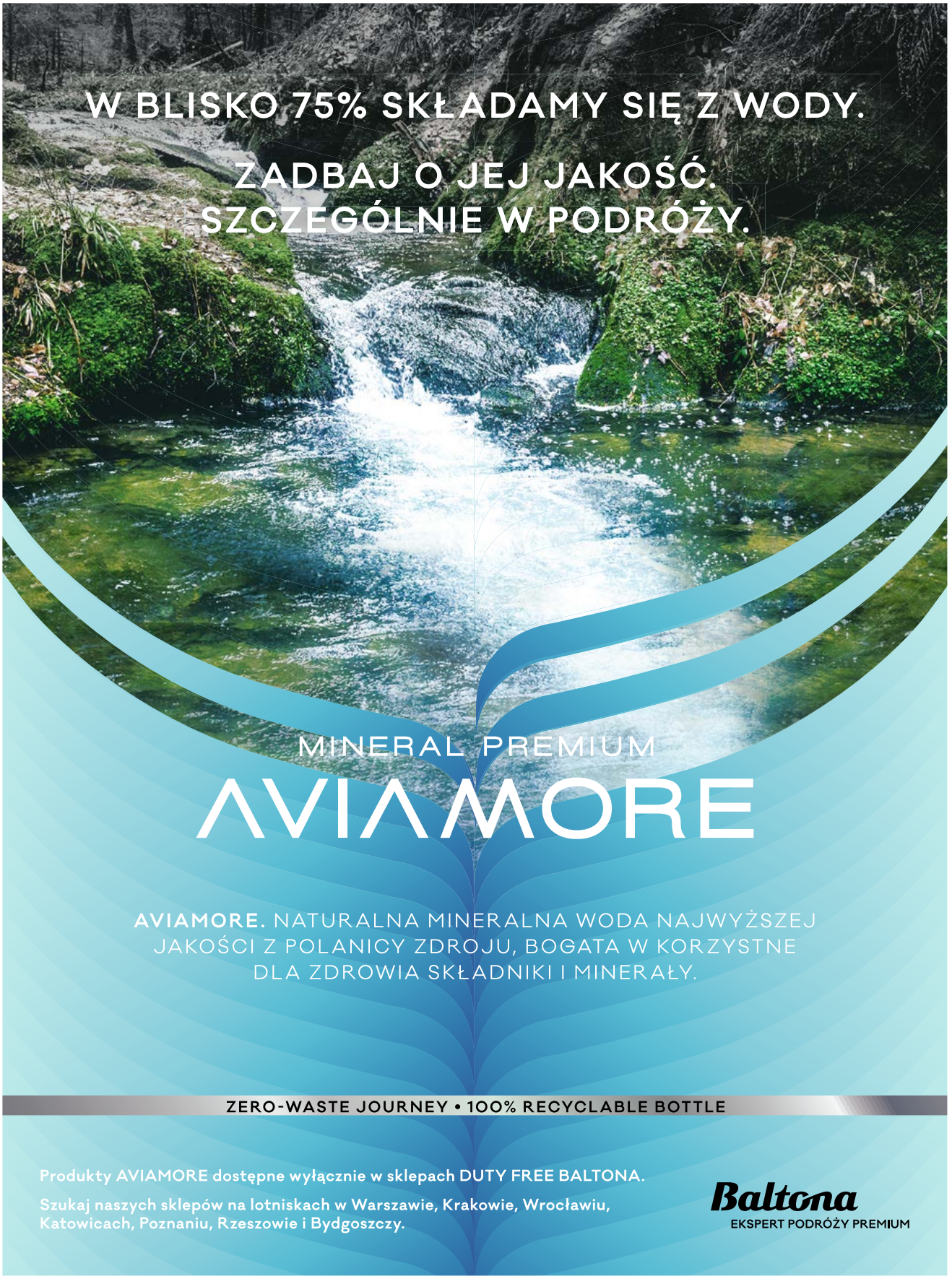
W BLISKO 75% SKŁADAMY SIĘ Z WODY.
ZADBAJ O JEJ JAKOŚĆ.
SZCZEGÓLNIE W PODRÓŻY.
MINERAL PREMIUM
AVIAMORE
AVIAMORE. NATURALNA MINERALNA WODA NAJWYŻSZEJ JAKOŚCI Z POLANICY ZDROJU, BOGATA W KORZYSTNE DLA ZDROWIA SKŁADNIKI I MINERAŁY.
ZERO-WASTE JOURNEY • 100% RECYCLABLE BOTTLE
Produkty AVIAMORE dostępne wyłącznie w sklepach DUTY FREE BALTONA.
Szukaj naszych sklepów na lotniskach w Warszawie, Krakowie, Wrocławiu, Katowicach, Poznaniu, Rzeszowie i Bydgoszczy.
Baltona
EKSPERT PODRÓŻY PREMIUM

POLSKI GAMEDEV ROŚNIE W SIŁĘ

POLISH GAMEDEV GROWS IN STRENGTH

Polska stała się liderem w produkcji gier. Gamedev jest też jednym z najdynamiczniej rozwijających się sektorów gospodarki. Przychody rosną, a branża zatrudnia już ok. 15 tys. osób. Polskie firmy cenione są za innowacje i jakość produkcji. Zyskały również zdolność do konkurowania na globalnym rynku.

Poland has become a leader in game production. Gamedev is one of the most rapidly developing sectors of the economy. The industry employs some 15,000 people (and counting), and revenues are constantly increasing. Polish companies are highly regarded for their innovativeness and for the quality of their products. They can easily hold their own in the global marketplace.

tekst / by **FILIP MAJCHRZAK**

„*Wiedźmin 3: Dziki Gon*", „*This War of Mine*", „*Dying Light*", „*Painkiller*", „*Cyberpunk 2077*", „*Frostpunk*" czy seria „*Sniper: Ghost Warrior*" to tylko wybrane propozycje polskich producentów gier. Znane są globalnie, a polska branża gamedev (game development) ma obecnie silną pozycję na światowej scenie gier. Perspektywy jej dalszego rozwoju są obiecujące. Jak szacują analitycy Polskiej Agencji Inwestycji i Handlu w specjalnym raporcie „*The Creative Industries. Sector Gamedev*", globalna wartość branży w 2024 r. ma wynieść ok. 218 mld dol.

Obecnie nad Wisłą jest ok. 500 firm, które produkują i wydają gry. W ciągu dekady ich liczba wzrosła przeszło dwukrotnie. To zarówno duże międzynarodowe studia (16 z nich zatrudnia ponad 200 osób), jak również niezależni twórcy gier. Cały sektor zatrudnia w Polsce już 15 tys. osób, co sprawia, że nasz gamedev jest obecnie numerem trzy w Europie – po Wielkiej Brytanii i Francji. Polskie firmy zatrudniają więcej osób niż niemieckie czy też hiszpańskie.

Co ciekawe, 25 proc. pracowników branży w Polsce to kobiety, natomiast 8 proc. to obcokrajowcy. W sukurs przychodzą też uczelnie techniczne i ośrodki edukacyjne, które kształcą na ponad 250 kierunkach związanych z sektorem IT i programowaniem.

"*Wiedźmin 3: Dziki Gon*", "*This War of Mine*", "*Dying Light*", "*Painkiller*", "*Cyberpunk 2077*", "*Frostpunk*" or the "*Sniper: Ghost Warrior*" series - these are just some of the offerings from Polish game producers. These are popular around the world and they have helped place the Polish game development industry in a strong position on the global gaming scene. And the industry's prospects are promising. In its "Creative Industries: Gamedev Sector" report, the Polish Investment and Trade Agency (PAIH) estimates that the industry will be worth approximately USD 218 billion globally in 2024.

Poland currently has around 500 companies that produce and publish games. This is more than twice as many as there were a decade ago. Both large international studios (16 of which employ over 200 people) and independent game developers are included in this figure. As stated above, our gamedev sector employs some 15,000 people in Poland. This makes it the third largest in Europe after the UK and France. Polish companies employ more people than their German and Spanish companies.

Interestingly, 25 percent of the industry employees in Poland are women, while 8 percent are foreigners. Technical universities and educational centres have come to the party with courses in over 250 fields of study related to IT and programming.

CORAZ WIĘCEJ GRACZY

Jedną z najbardziej znanych i najcenniejszych firm jest notowany na warszawskiej giełdzie CD-Projekt. W październiku kapitalizacja spółki wynosiła 12,6 mld zł. Zresztą gamedev jest niezwykle szeroko reprezentowany na głównym parkiecie GPW i na rynku NewConnect – na koniec września spółek było 90.

Przyglądając się finansom, warto zauważyć, że eksport odpowiada za 96 proc. przychodów polskiego gamingu. Głównym kierunkiem zagranicznej ekspansji są Stany Zjednoczone. Drugie i trzecie miejsce zajmują rynki Unii Europejskiej oraz Wielka Brytania. Przełomowy był rok 2020, kiedy więcej gier trafiło na rynki zagraniczne niż na rynek krajowy.

Zresztą pandemia dla sektora gamingu okazała się niezwykle łaskawa. Badania przeprowadzone przez Polish Gamers Research wykazały, że w trakcie lockdownów wzrosło zainteresowanie grami. Jak informują analitycy PAIH, szacunkowa liczba graczy w Polsce przekroczyła w 2020 roku 20 mln.

Zdaniem ekspertów, polska branża gamingowa dobrze wykorzystała szansę, jaką przyniosły zwłaszcza lata 2020-2021. Większa liczba godzin spędzonych przez graczy przy swojej ulubionej rozrywce przełożyła się na wyniki sprzedaży wielu tytułów.

Jak czytamy w trzeciej edycji raportu „*The Game Industry of Poland*", łączne przychody branży w ciągu ostatnich pięciu lat wzrosły o 250 proc. W 2022 r. wyniosły 1,286 mld euro. W tym przypadku sytuacja jest jednak inna niż w obszarze zatrudnienia. Brak jest dokładnych szacunków dotyczących innych krajów, co sprawia, że w przypadku sprzedaży Polska może zajmować dopiero 6-8 miejsce w Europie (brak jest kompletnych danych dotyczących dwóch rynków). W obszarze przychodów polskie firmy gamedev mają więc jeszcze trochę do zrobienia.

Istotna jest specyfika przychodów, związana z cyklem wydawania gier. Zwykle proces zajmuje od 2 do 3 lat, co prowadzi do okresowych wahań przychodów. Niejednokrotnie zdarza się również, że polskie studia wydają tytuły, które radzą sobie słabiej niż oczekiwano. Nie zmienia to faktu, że polski gamdev w kolejnych latach będzie rosnąć. Spodziewane są też następne debiuty na NewConnect.

Bez wątpienia gry stały się jednym z polskich hitów eksportowych. Jak zwracają uwagę analitycy PAIH, gry są jedynym polskim produktem z sektora kultury, który jest częściej eksportowany niż importowany. Co więcej, Polska jest jednym z nielicznych krajów na świecie, któremu udało się to osiągnąć.

WSPARCIE DLA POLSKICH FIRM

Kompleksowe ujęcie branży znajdziemy w specjalnym raporcie „*The Creative Industries Sector Gamedev*" autorstwa PAIH oraz na prowadzonym przez Agencję portalu *Trade.gov.pl*. To właśnie tutaj można również znaleźć informacje o najnowszych wydarzeniach związanych z branżą gamedev.

Warto pamiętać, że PAIH wspomaga proces nawiązywania relacji biznesowych przez polskich przedsiębiorców i ich ekspansję poza granice kraju. Natomiast na portalu *Trade.gov.pl* firmy mogą zakładać swoje wirtualne wizytówki. Może to być pierwszy krok do pomyślnego zakończenia procesu weryfikacji firmy przed rozpoczęciem współpracy z zagranicznym kontrahentem.

MORE AND MORE PLAYERS

One of Poland's best-known and most valuable companies is CD-Projekt, which had a capitalization of PLN 12.6 billion in October. Gamedev companies, including CD-Projekt, are well represented on the main trading floor of the Warsaw Stock Exchange and the NewConnect market, with 90 companies listed at the end of September.

As for finances, it is worth noting that exports account for 96% of Polish gaming revenues. The main direction of foreign expansion is the United States, with the EU and the UK in second and third place. 2020 was a breakthrough year, when more Polish games were released outside the country than on the domestic market.

The COVID-19 pandemic turned out to be extremely kind to the gaming sector. Research conducted by Polish Gamers Research shows that interest in games increased during lockdowns. According to PAIH, the estimated number of players in Poland exceeded 20 million in 2020.

According to the experts, the Polish gaming industry made the most of this opportunity, especially in 2020-2021. The greater number of hours spent playing games translated into greater sales results for many titles.

As we read in the third edition of "*The Game Industry of Poland*" report, the industry's total revenues have increased by 250 percent over the last five years. In 2022, they amounted to EUR 1.286 bn. However, in this case, the situation is different than in the area of employment. There are no precise estimates for other countries, which means that in terms of sales, Poland may only rank 6-8th in Europe (complete data are lacking for two countries). In terms of revenue, Polish gamedev companies still have some catching up to do.

The specifics of revenues related to the game release cycle is telling here. The process usually takes 2 to 3 years, which leads to periodic fluctuations in revenue. Not only that, but Polish studios sometimes publish titles that perform worse than expected, although this has so far done nothing change the industry's upward trend, which is expected to continue. Further debuts on NewConnect are also predicted.

Games have undoubtedly become one of Poland's most popular exports. As PAIH points out, games are Poland's only cultural product whose exports exceed its imports. Moreover, Poland is one of the few countries in the world that has managed to make such an achievement.

SUPPORT FOR POLISH COMPANIES

A comprehensive approach to the industry can be found in the special PAIH " *Creative Industries: Gamedev Sector*" report, which is available on the Agency's *Trade.gov.pl* website. The site also has information about current gamedev industry events.

It is worth remembering that PAIH supports Polish businesses in establishing relations and expanding abroad. Companies can set up virtual business cards on the *Trade.gov.pl* website. This could well be the first step towards appraising a company before starting to work with a foreign contractor.

Polish Investment & Trade Agency
PFR Group
Trade.gov.pl

Gold
As An Investment

With low interest rates failing to keep pace with inflation, many have seen their savings erode. This has prompted them to re-evaluate how to protect their capital from melting away overnight. In this situation, history offers valuable insights, reminding us of an asset that not only maintains its value but strengthens over time. Can you guess what that is? The answer is gold and here are three compelling reasons as to **why gold should be an integral part of your investment portfolio.**

Gold and Crisis Resilience

Compared to alternative investments, gold – in the form of coins and bars – stands out as a remarkably stable asset. It continues to shine through political uncertainty and economic downturns. So, what do we mean by this? If we look at the past, historical analysis reveals that during events such as armed conflicts, pandemics, or financial crashes, gold has consistently outperformed other investments. Why is this so? **Holding tangible gold in the form of coins or bars during crises eliminates risk.** Gold remains a stable investment unlike, for example, stocks from a publicly traded company that carries risk of bankruptcy, or fiat currencies which are susceptible to dilution and inflation.

Gold: An Investment Within Everyone's Reach

Gold is an accessible investment for all. Pop culture often paints a picture of gold as large, brick-like-bars, but the reality is much more diverse. Gold investment decisions are unique for each individual and are undoubtedly subject to one's available budget. **There are gold products suitable for modest budgets, with some investments as low as 65 euros.** So how often should you be investing in gold? When it comes to gold, consistency is key. Regular contributions over time can bring in significant returns in the long run. The beauty of gold lies in its simplicity. How is gold 'simple' you may wonder? There is no need for intricate knowledge, chart analyses, or continuous investment monitoring. The fundamental strategy with gold as an investment is "buy and hold", emphasising its nature as a long-term investment.

To illustrate, if you purchased an ounce of gold 20 years ago, your return on that investment today would be almost triple!

Trade Gold with Flexibility and Confidence

The gold market is characterised by exceptional liquidity. This ensures quick and seamless transactions due to its well-established global presence. This also results in spread differences between the buying and selling prices. For a trusted purchase experience, consider buying from a reputable dealer, such as the Tavex Group. Why invest with Tavex? With over 30 years of expertise, over 300 dedicated employees, and over 2 million satisfied customers annually, the Tavex Group has established itself as one of Europe's leading precious metal dealers. **Purchasing from Tavex not only ensures top-quality products but also convenient availability, whether in physical showrooms or through courier delivery.** The partnerships at Tavex include some of the world's largest and most reputable mints, such as Münze Österreich and The Royal Mint. For this reason, Tavex offer's guaranteed mint-condition products at competitive rates. Tavex's extensive network of branches offers a straightforward platform to buy or sell gold coins and bars.

Find the nearest Tavex branch and check out the offer at www.tavex.eu

TAVEX

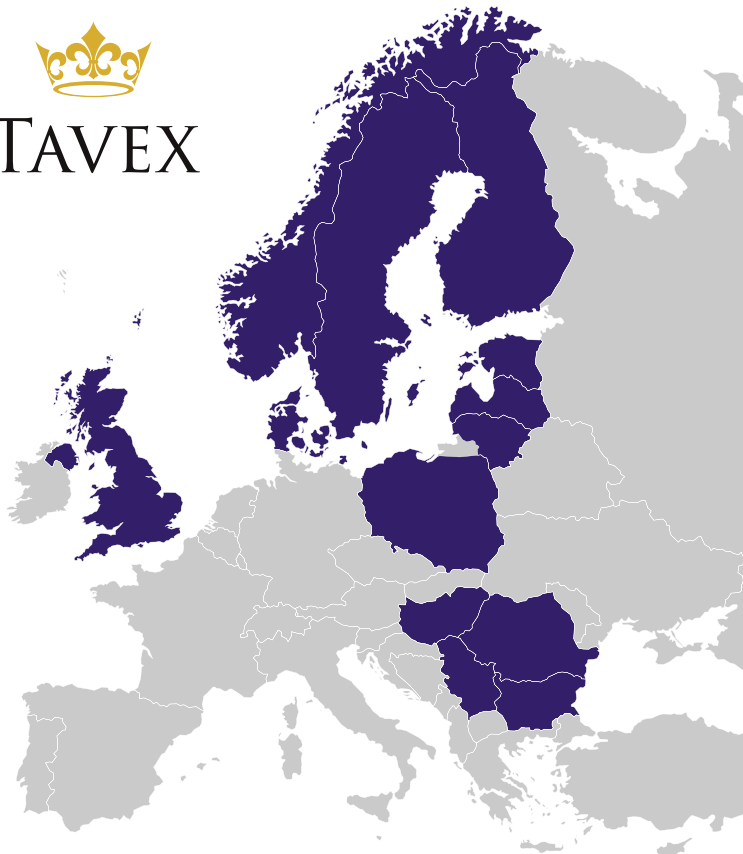

TAVEX

WHAT YOU SEE IS ALMOST
200 000 EUROS!

Below you can see the actual dimensions of the gold bars. Their price ranges from 65 EUR per 1 gram bar to 58 000 EUR per 1 kg bar. Choose your product and start investing.

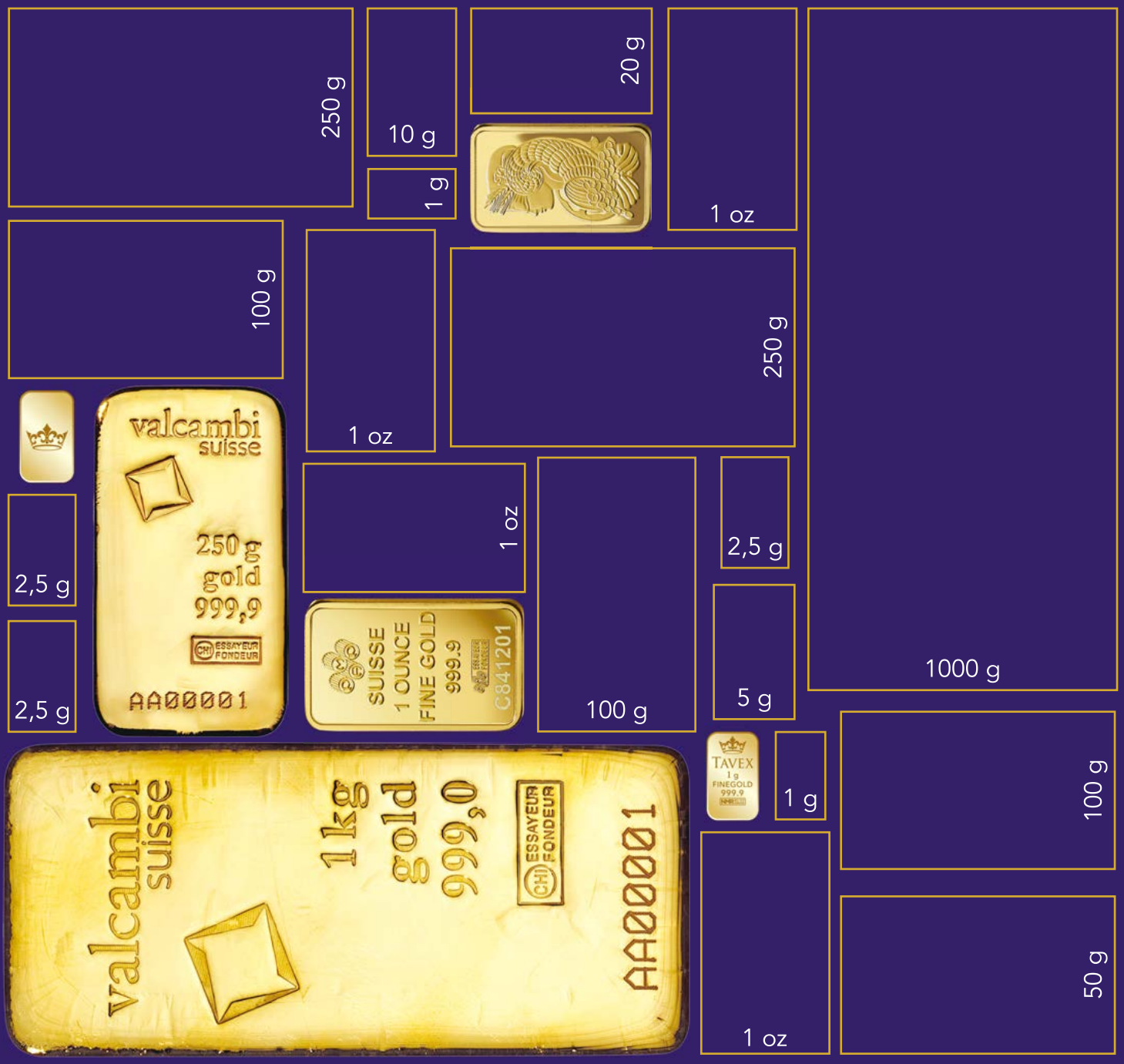

The price presented is based on data from 11th October, 2023. The price of gold varies depending on fluctuations in the financial markets. Check out the current price at www.tavex.eu

NATURALNY EFEKT LIFTINGU

NATURAL LIFTING EFFECT

Zależy mi, aby kobiety wiedziały, że na kondycję skóry mogą skutecznie wpływać odpowiednimi kosmetykami – mówi Aldona Luterek, właścicielka marki Phenomé oferującej produkty na bazie wyjątkowego nośnika składników aktywnych: hydrolatu aloesowego.

"I want women to know that they can effectively influence the condition of their skin if they use the right cosmetics", says **Aldona Luterek**, owner of Phenomé, which offers products based on aloe hydrolate.

tekst / by **LENA IWAŃSKA**

PL

Phenomé obchodzi w tym roku 13. urodziny. Macie zatem spore doświadczenie w produkcji kosmetyków naturalnych.

Tak, jesteśmy dumni, że byliśmy pierwszą marką oferującą kosmetyki naturalne z segmentu premium na polskim rynku. Powstaliśmy w Polsce, nasze produkty są tu też przygotowywane, ale korzystamy ze składników z całego świata.

Do kogo dziś przede wszystkim kierujecie Wasze kosmetyki?

Pielęgnacja Phenomé jest skierowana przede wszystkim do kobiet 40+, których skóra stała się wymagająca i której trzeba dostarczyć produkty o bogatych składach. Cera kobiet w tym wieku zachowuje się już inaczej, staje się bardziej sucha, kapryśna, ściągnięta lub wrażliwa. Miewa rozszerzone naczynka i trudniej utrzymać ją w dobrym stanie. Sama jestem w takim momencie życia, obserwuję te zmiany także u siebie, szukam na nie sposobu. Zależy mi, aby kobiety wiedziały, że na kondycję skóry mogą skutecznie wpływać. Dzięki kosmetykom można nawet uzyskać efekt zliftingowanej

ENG

Phenomé is celebrating its 13th anniversary this year, so it's fair to say that you have a good deal of experience in producing natural cosmetics.

Yes, we are proud to say that we were the first brand to offer natural cosmetics from the premium segment in Poland. We were founded in Poland, and our products are produced here, but we use ingredients from all over the world.

Who are your cosmetics primarily addressed to today?

Phenomé care is aimed primarily at women 40+ whose skin has become demanding and who need products with rich ingredients. The skin of women at this age behaves differently, becomes drier, capricious, tight, and sensitive. It has dilated blood vessels and it is more difficult to keep it in good condition. That's the stage I'm at in life, so I'm also going through these changes and looking for ways to deal with them. I want women to know that they can effectively influence the condition of their skin. You can even achieve the effect of lifted skin with cosmetics.

skóry. W Phenomé cały czas pracujemy nad kolejnymi, skuteczniejszymi i mocniejszymi produktami.

Wspomniała Pani o bogatym składzie Waszych kosmetyków. Co ma Pani na myśli?
Kremy Phenomé zawierają nawet 25 składników aktywnych tworzących spójną całość. Z naszych badań wynika, że kobiety zauważają różnice w elastyczności, nawilżeniu i odżywianiu skóry już po dwóch–trzech zastosowaniach kremów o bogatej konsystencji. To nie magia, to technologia. Poza tym kluczem skutecznego wniknięcia składników aktywnych w skórę jest rodzaj nośnika. W odróżnieniu od większości kremów na rynku w naszym wypadku to hydrolat aloesowy zamiast wody. To ważne, bo nośnik stanowi aż 50–70 proc. zawartości kremu czy serum. Już sam hydrolat działa kojąco i regenerująco na skórę. Już po pięciu dniach stosowania samego hydrolatu poprawiają się elastyczność, koloryt i odżywienie skóry. Przygotowuje on też skórę do przyjęcia składników aktywnych.

W kosmetyczce, którą LOT oferuje pasażerom klasy biznes, obok kremu do twarzy Phenomé znajduje się bogaty w olejki balsam do ust.

In the cosmetic bag that LOT offers to Business Class passengers, next to our face cream, there is a lip balm, which is rich in oils.

Czy skład i nośnik to Wasze główne zalety?
Nie tylko. Bardzo ważnym elementem moich produktów są zapachy. Szukamy naturalnych, wegańskich kompozycji zapachowych. Wyraźnych, ale jednocześnie takich, które stopią się ze skórą i nie będą irytować. Wierzę, że zapach przenosi człowieka w inny świat i poprawia nastrój. Kosmetyki też mogą być rodzajem aromaterapii. Ponadto nasze produkty świetnie się nadają także do pielęgnacji domowej po zabiegach medycyny estetycznej, do podtrzymania ich efektu. Używamy m.in. ektoiny – składnika o właściwościach gojących i kojących.

A jak pielęgnować skórę jesienią i zimą?
Należy szczególnie zadbać o nawodnienie skóry od wewnątrz i dużo pić. Ponadto robić peeling jeden–dwa razy w tygodniu, unikać nagłych zmian temperatur i natłuszczać skórę. Jeśli świeci mocne słońce, pamiętajmy o kremach z SPF. W kosmetyczce, którą LOT oferuje pasażerom klasy biznes, obok naszego kremu do twarzy znajduje się balsam do ust. Bogaty w olejki, m.in. z jojoby i słodkich migdałów, proteiny zbóż oraz witaminę E zapobiega podrażnieniom i przynosi ulgę spierzchniętym suchym ustom. ■

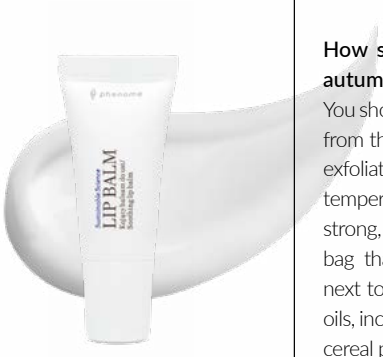

At Phenomé, we are constantly working on new, more effective, and more powerful products.

You mentioned the rich composition of your cosmetics. What do you mean by that?
Phenomé creams contain up to 25 active ingredients that create a coherent whole. Our research shows that women notice differences in skin elasticity, hydration and nourishment after just 2-3 uses of such rich creams. It's not magic - it's technology. Moreover, the key to effective penetration of active ingredients into the skin is the type of carrier. Unlike most creams on the market, in our case it is aloe hydrolate instead of water. This is important because the carrier constitutes as much as 50-70 percent of the cream or serum content. The hydrolate itself has a soothing and regenerating effect on the skin. After just 5 days of using the hydrolate alone, the elasticity, colour and nutrition of the skin improves. It also prepares the skin to absorb active ingredients.

Are the composition and the carrier your main advantages?
No, fragrances are also a very important part of our products. We look for natural, vegan fragrance compositions. Clear, but at the same time the ones that will blend with the skin and won't irritate your nose. I believe that a scent can take you to another world and improve your mood. Cosmetics can be a type of aromatherapy. In addition, our products are also great for home care after aesthetic medicine treatments to help maintain their effect. One of the ingredients we use is ectoine, which has healing and soothing properties.

How should you take care of your skin during autumn and winter?
You should pay special attention to hydrating your skin from the inside and drink plenty of water. In addition, exfoliate 1-2 times a week, avoid sudden changes in temperature, and moisturize the skin. If the sun is strong, remember to use SPF creams. In the cosmetic bag that LOT offers to Business Class passengers, next to our face cream, there is a lip balm. It's rich in oils, including jojoba and sweet almonds oils, as well as cereal proteins and vitamin E. It prevents irritation and brings relief to chapped, dry lips. ■

ALDONA LUTEREK
Soul coach®, właścicielka polskiej marki produkującej kosmetyki naturalne Phenomé.
Soul coach®, owner of the Polish natural cosmetics brand Phenomé.

© M.P.

1

NA KAŻDĄ OKAZJĘ
FOR ANY OCCASION

Oto niewielki, ale za to uniwersalny zestaw dodatków, dzięki którym dodasz eleganckiego luzu każdej stylizacji.
Here's a small but universal set of accessories that will add elegant ease to any outfit.

2

3

4

5

1. Buty Love Thing, GLAMOURSY, 1200 zł Love Thing boots GLAMOURSY, PLN 1200 **2. Bransoletka LUNULA, ANKA KRYSTYNIAK, 239 zł** Lunula Bracelet, ANKA KRYSTYNIAK, PLN 239 **3. Zegarek Moonflight, AVIATOR SWISS MADE, 2350 zł** Moonflight watch, AVIATOR SWISS MADE, 2350 PLN **4. Woda perfumowana Angelica Florae, ROOS & ROOS, 589 zł/100 ml** Angelica Florae Eau de Parfum, ROOS & ROOS, PLN 589/100 ml **5. Słuchawki Soundgear Sense, JBL, 699 zł** Soundgear Sense headphones, JBL, PLN 699

© M. P.

WARSZAWA

ZABIEGI LASEROWE
LASER TREATMENTS

Laseroterapia stała się dziś nieodzowną częścią medycyny estetycznej. W naszej klinice wykorzystujemy najnowsze technologie laserowe, które pozwalają pozbyć się przebarwień, rozszerzonych naczynek czy blizn, ale też zapewniają redukcję zmarszczek i bruzd, poprawę owalu i naturalny lifting twarzy. Nowością jest laser stymulujący produkcję tzw. młodzieńczego kolagenu (typu I), który daje widoczny efekt odmłodzenia – bez bólu i okresu rekonwalescencji. W usuwaniu przebarwień i uporczywej melasmy sprawdzi się laser tulowy.

Laser therapy has become an indispensable part of aesthetic medicine. We use the latest laser technologies to help you get rid of discoloration, dilated capillaries and scarring, and to reduce wrinkles and furrows, improve the oval of the face and provide natural face lifting. A laser that stimulates the production of youthful collagen (type I) is a novelty. It gives a visible rejuvenating effect - without any pain or recovery period. The thulium laser is excellent for removing discoloration and stubborn melasma.

więcej | more: ***drjerschina.pl***

WARSZAWA

W RYTMIE UKRYTEGO TEX-MEX
IN THE RHYTHM OF HIDDEN TEX-MEX

W czasach prohibicji w USA jedynymi miejscami, gdzie serwowano alkohol były tzw. speakeasy, czyli ukryte bary. Dziś utraciły one swój nielegalny charakter, a odnalezienie do nich tajemniczego wejścia stało się ekscytujące. Chcesz się przekonać? Odszukaj Donkey Shoe – nowy "ukryty bar" w Fabryce Norblina i delektuj się koktajlami inspirowanymi kulturą Tex - Mexu. W tym barze miłuje się tequilę, za bourbonem przepada.

During the prohibition in the US, a speakeasy, that is a hidden bar, was the only place where you could get a drink. Illegally, of course. Speakeasies have long since ceased to be illegal, but it's still exciting to find their hidden entrance. Do you want to check it out yourself? Then look for Donkey Shoe - the latest "speakeasy" at Fabryka Norblina – and try their exquisite drinks ispired by the Tex-Mex culture. Here, tequila is loved and bourbon is admired.

więcej | more: ***instagram.com/donkeyshoe.bar/***

WARSZAWA

ZADBAJ Z NAMI O SWOJE PIĘKNO
TAKE CARE OF YOUR BEAUTY WITH US

Wiemy, że zdrowa, promienna skóra jest podstawą pięknego, młodego wyglądu. Dlatego poprawa jej jakości jest dla nas priorytetem i punktem wyjścia do zabiegów estetycznych. Specjalizujemy się w kosmetologii estetycznej, oferując naszym klientom sprawdzone produkty i technologie oraz indywidualną opiekę nad zdrowiem i pięknem skóry.

We know that healthy, radiant skin is the basis for a beautiful, youthful appearance. Therefore, improving its quality is our priority and the starting point for aesthetic treatments. We specialize in aesthetic cosmetology, offering our clients proven products and technologies as well as individual care for the health and beauty of the skin.

więcej | more: ***instagram.com/skinesthetic.pl***

© M. P.

LONDYN

LONDYN LOKALNIE? LONDON LOCALLY?

Tylko w Hotelu Mercure London Bridge. – Nasze lobby ma unikalny wystrój z motywami miasta. Sprzedajemy też pamiątki z najsłynniejszymi zabytkami, oferujemy różne londyńskie giny. Wybieramy lokalne produkty. To chyba najbardziej nas wyróżnia – mówi James Wan, Menedżer ds. Gastronomii w Hotelu Mercure London Bridge.

"Only at the Mercure London Bridge Hotel. – Our lobby has a unique design with city motifs. We also sell souvenirs with the most famous monuments and offer various London gins. We choose local products. This is probably what distinguishes us most", says James Wan, Catering Manager at the Mercure London Bridge Hotel.

więcej | more: ***ALL.com***

BERLIN

ODKRYJ SMAKI BERLINA

DISCOVER THE TASTES OF BERLIN

Kosmopolityczny Berlin to miasto, w którym nowoczesność miesza się z historią. Tętni klubowym życiem, przyciąga handlowymi ulicami, ale też klubami. Hotel Mercure Berlin Wittenbergplatz, zlokalizowany w handlowej dzielnicy, tuż przy słynnym domu towarowym KaDeWe, pozwala odkryć prawdziwe oblicze miasta. Smakowaniu lokalnych specjałów sprzyja zaś design hotelu doskonale wpisujący się w charakter dzielnicy.

Cosmopolitan Berlin is a city where modernity meets history. It is teeming with club life and attracting visitors with its shopping streets and clubs. The Mercure Berlin Wittenbergplatz hotel, located in the shopping district, right next to the famous KaDeWe department store, allows you to discover the true face of the city. Local specialties taste better in the hotel's interiors, the design of which perfectly blends in with the character of the district.

więcej | more: ***ALL.com***

© M.P.

3 *pytania do...*

QUESTIONS TO...

Mateusz Dziudziel,

dyrektora biura paliw w PLL LOT

Director of the Fuel Department at LOT Polish Airlines

W czasie wolnym – przelot R44
Flying the R44 in his free time

POLSKIE LINIE LOTNICZE LOT
Ważne, z kim podróżujesz
It's who you travel with

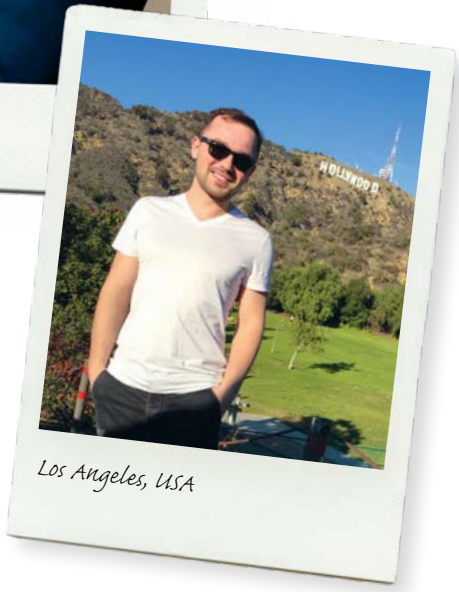

Los Angeles, USA

Wraz z zespołem wdrażamy długofalowe inicjatywy ekologiczne, dążąc do realizacji celów biznesowych.

Together with our team, we implement long-term ecological initiatives while striving to achieve business goals.

Moja praca polega na...

My work is about...

Zapewnieniu paliwa w każdej lokalizacji z siatki połączeń Polskich Linii Lotniczych LOT i na rejsach czarterowych. Jednocześnie dbam – we współpracy z całą spółką – o jak najefektywniejsze jego zużycie.

Providing fuel at every location in the LOT Polish Airlines network and on charter flights. At the same time, I make sure - in cooperation with the entire Company – that it is used as efficiently as possible.

Ekologizacja lotnictwa jest ważna, bo...

Greening aviation is important because...

Minimalizujemy wpływ operacji lotniczych na środowisko, aby zachować walory pięknych miejsc, do których zabieramy naszych pasażerów. Troszczymy się o klimat, podejmując szereg działań zarówno w kwestiach operacyjnych, na pokładzie, jak i w biurze.

We minimize the impact of aviation operations on the environment to preserve the values of the beautiful places to which we take our passengers. We care for climate by taking a number of actions, in operational matters, both on board, and in the office.

Największe wyzwanie w mojej pracy...

The biggest challenge I face at work is...

Adaptacja do dynamicznie zmieniającego się środowiska. Rynek paliwowy jest bardzo zmienny, a realizacja różnych celów wymaga podejmowania odważnych i trudnych decyzji. Wraz z zespołem wdrażamy długofalowe inicjatywy ekologiczne, jednocześnie dążąc do realizacji celów biznesowych.

Adapting to a dynamically changing environment. The fuel market is very volatile, and achieving various goals requires making bold and difficult decisions. Together with our team, we implement long-term ecological initiatives while striving to achieve business goals.

© ARCHIWUM PRYWATNE

LOT info

SIATKA POŁĄCZEŃ
Route network 86

FLOTA
Fleet 90

ROZRYWKA POKŁADOWA
In-flight entertainment 94

LOT DLA FIRM
LOT dla firm 101

PORADNIK PASAŻERA
Passanger handbook 103

Zapraszamy na lot.com

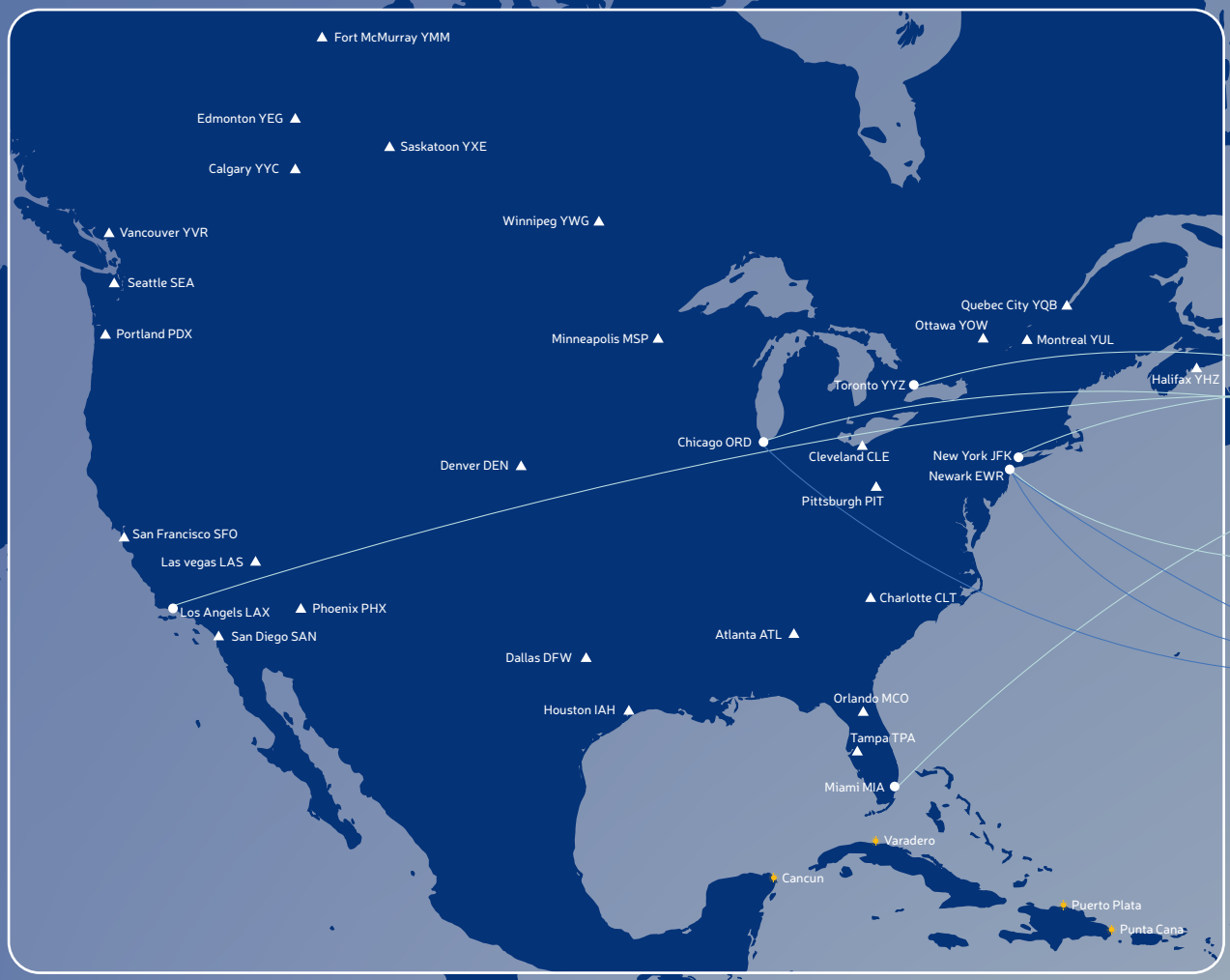

SIATKA POŁĄCZEŃ LOT
LOT route network

połączenia regularne LOT-u z portu przesiadkowego w Warszawie | LOT schedule services from LOT Warsaw Hub

regularne połączenia regionalne LOT-u | LOT schedule services

kierunki wakacyjne | holiday destinations

kierunki code-share | code-share destinations

Połączenia czarterowe średniego i dalekiego zasięgu | Medium & long haul charter services

z Katowic do... | from Katowice to:

Bangkok, Cancun, Djerba, Hurghada, Marsa Alam, Phuket, Phu Quoc, Puerto Plata, Sharm el Sheikh, Taba, Varadero

z Poznania do... | from Poznan to:

Sharm el Sheikh

z Wrocławia do... | from Wroclaw to:

Hurghada, Taba

z Warszawy do... | from Warsaw to:

Agadir, Aqaba, Bangkok, Colombo, Cancun, Hurghada, Krabi, Male, Nossi-Bé, Phuket, Phu Quoc, Puero Plata, Punta Cana, Salvador, Sharm el Sheikh, Taba, Zanzibar

z Pragi do... | from Prague to:

Colombo, Krabi, Mombasa, Nossi-Bé, Punta Cana, Zanzibar

Stan na 11/10/2023 | Status as of 11OCT23

WARSAW
Wroclaw
Rzeszow
Krakow
Budapest
Astana
Beijing PEK
Beijing PKX
Seoul ICN
Tokyo NRT
Tbilisi
Yerevan
Baku
Tashkent
Djerba
Beirut
Amman
Tel Aviv
Cairo
Taba
Aqaba
Sharm el Sheikh
Hurghada
Marsa Alam
Kuwait
Bahrain
Dubai DXB
Delhi
Ahmadabad
Mumbai
Pune
Goa
Hyderabad
Chennai
Bangaluru
Kochi
Colombo
Male
Kolkata
Bangkok
Phu Quoc
Phuket
Krabi
Mombasa
Zanzibar
Nossi-Bé

Połączenia krajowe | Domestic services

SIATKA POŁĄCZEŃ LOT
LOT route network

połączenia regularne LOT-u z portu przesiadkowego w Warszawie | LOT schedule services from LOT Warsaw Hub

regularne połączenia regionalne LOT-u | LOT schedule services

połączenie code-share | code-share service

kierunki wakacyjne | holiday destinations

kierunki code-share | code-share destinations

Połączenia czarterowe bliskiego i średniego zasięgu | Short and medium haul charter services

z Gdańska do... | from Gdansk to:
Antalya

z Katowic do... | from Katowice to:
Antalya, Izmir, Bodrum, Korfu, Faro, Heraklion, Olbia, Pafos, Palma, Rodos, Samos, Tirana

z Poznania do... | from Poznan to:
Bodrum

z Wrocławia do... | from Wroclaw to:
Bodrum, Kos

z Warszawy do... | from Warsaw to:
Almeria, Antalya, Bodrum, Burgas, Chania, Dubrvnik, Dalaman, Faro, Heraklion, Izmir, Kos, Kawala, Kayseri, Lamezia Terme, Malaga, Minorca, Olbia, Pafos, Palma, Rodos, Samos, Torino, Varna, Zakintos

Stan na 11/10/2023 | Status as of 11OCT23

Trondheim
Tromso
Alesund
Oslo OSL
Stockholm ARN
St. Petersburg*
Tallinn
Gothenburg
Riga
Moscow SVO*
Billund
Copenhagen
Vilnius
Gdansk
Hamburg
Berlin
Poznan
WARSAW
Amsterdam
Dusseldorf
Zielona Gora
Radom
Brussels
Wroclaw
Kyiv IEV*
Kyiv KBP*
Katowice
Frankfurt
Krakow
Lviv*
Prague
Ostrava
Rzeszow
Luxembourg
Strasbourg
Stuttgart
Kosice
Vienna
Munich
Zurich
Budapest
Chisinau
Cluj-Napoca
Geneva
Lyon LYS
Odesa*
Verona
Milan MXP
Lubljana
Zagreb
Torino
Venice
Belgrade
Zadar
Bucharest OTP
Nice
Marseille
Split
Sarajevo
Varna
Pristina
Sofia
Burgas
Dubrovnik
Podgorica
Skopje
Rome FCO
Tirana
Istanbul IST
Kawala
Olbia
Minorca
Korfu
Ankara ESB
Lamezia Terme
Preveza
Izmir
Kayseri
Zakintos
Athens
Samos
Bodrum
Kos
Dalaman
Antalya
Adana
Rodos
Chania
Heraklion
Pafos

SAMOLOTY DALEKODYSTANSOWE

Boeing 787-9 Dreamliner

Zasięg max
Range 13 350 km

Długość
Length 62,82 m

Liczba *Number in fleet*	7
Rozpiętość *Wing span*	60,17 m
V przelotowa *Cruising speed*	875 km/h
Liczba miejsc BC/PEC/EC *Capacity*	24/21/249

SAMOLOTY ŚREDNIO – I KRÓTKODYSTANSOWE

Boeing 737 MAX 8

Zasięg max
Range 5750 km

Długość
Length 39,52 m

Liczba *Number in fleet*	11
Rozpiętość *Wing span*	32,92 m
V przelotowa *Cruising speed*	839 km/h
Liczba miejsc *Capacity*	186/189**

Boeing 737-800 NG

Zasięg max
Range 5435 km

Długość
Length 39,47 m

Liczba *Number in fleet*	6
Rozpiętość *Wing span*	35,78 m
V przelotowa *Cruising speed*	834 km/h
Liczba miejsc *Capacity*	186

Embraer 195

Zasięg max
Range 3990 km

Długość
Length 38,65 m

Liczba *Number in fleet*	15
Rozpiętość *Wing span*	28,72 m
V przelotowa *Cruising speed*	870 km/h
Liczba miejsc *Capacity*	118/112**

Long-haul aircraft

Boeing 787-8 Dreamliner

Zasięg max
Range 12 650 km

Długość
Length 56,72 m

Liczba *Number in fleet*	8
Rozpiętość *Wing span*	60,17 m
V przelotowa *Cruising speed*	875 km/h
Liczba miejsc BC/PEC/EC *Capacity*	18/21/213

Medium and short-haul aircraft

Embraer 190

Zasięg max
Range 3461 km

Długość
Length 36,64 m

Liczba *Number in fleet*	8
Rozpiętość *Wing span*	28,72 m
V przelotowa *Cruising speed*	863 km/h
Liczba miejsc *Capacity*	106

Embraer 175

Zasięg max
Range 3300 km

Długość
Length 31,68 m

Liczba *Number in fleet*	15***
Rozpiętość *Wing span*	26,00 m
V przelotowa *Cruising speed*	870 km/h
Liczba miejsc *Capacity*	82/88**

Embraer 170

Zasięg max
Range 3700 km

Długość
Length 29,90 m

Liczba *Number in fleet*	5
Rozpiętość *Wing span*	26,00 m
V przelotowa *Cruising speed*	870 km/h
Liczba miejsc *Capacity*	76

** w zależności od wersji **depending on the version*
*** w tym dwa do dyspozycji rządu **** including two aircraft at the government's disposal*

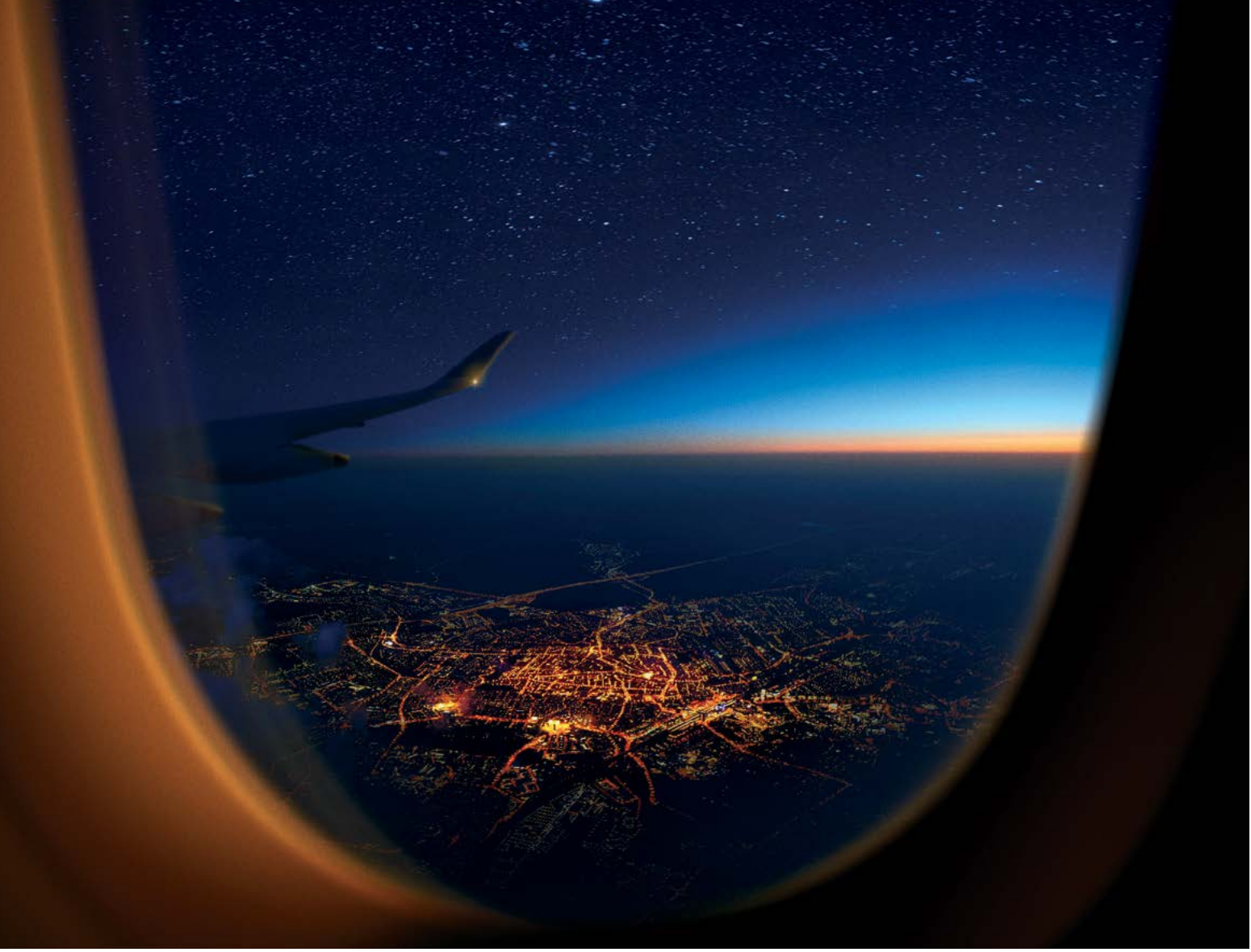

Our stars align for you.

With 26 member airlines and an unparalleled reach, Star Alliance accelerates your journey to a constellation of benefits. Earn and redeem miles for tickets and upgrades across all our carriers when you join a frequent flyer programme on any of our Star Alliance member airlines. After all, with the world's largest airline alliance, the more you fly, the better you fly.

Learn more at **staralliance.com**

STAR ALLIANCE
TOGETHER. BETTER. CONNECTED.

AEGEAN · AIR CANADA · AIR CHINA · AIR INDIA · AIR NEW ZEALAND · ANA · ASIANA AIRLINES · Austrian · Avianca
brussels airlines · CopaAirlines · CROATIA AIRLINES · EGYPTAIR · Ethiopian · EVA AIR · LOT POLISH AIRLINES · Lufthansa · SAS
Shenzhen Airlines · SINGAPORE AIRLINES · SOUTH AFRICAN AIRWAYS · SWISS · TP AIR PORTUGAL · THAI · TURKISH AIRLINES · UNITED

Ważne, z kim podróżujesz

Nowa kampania wizerunkowa Polskich Linii Lotniczych LOT

Podróż to początek pięknej historii. W naszej kampanii pokazujemy, że warto dzielić te doświadczenia z osobami, na których Wam zależy i przekazywać je z pokolenia na pokolenie.

Bez względu na to jaki charakter ma podróż prywatny czy biznesowy - dzięki załogom PLL LOT poczujesz bezpieczeństwo, gościnność, życzliwość, doświadczenie i profesjonalizm. Nikt nie przedstawiłby tego tak autentycznie jak prawdziwe stewardessy i stewardzi, dlatego bohaterami kampanii zostały osoby, które na co dzień możesz spotkać podróżując LOT-em: Dorota Żuchaj, Emilia Szmolke, Magdalena Boruć, Natan Kubala i Martyna Gradusiak.

It's who you travel with

New image campaign of LOT Polish Airlines

A journey is the beginning of a beautiful story. In our campaign, we prove that it is worth sharing these experiences with the people you care about and passing them on from generation to generation.

Regardless of the nature of the trip - private or business - thanks to the PLL LOT crews you will experience safety, hospitality, kindness, experience and professionalism. No one could offer all this more authentically than professional flight attendants, which is why the heroes of the campaign are the people you are likely to come across when you travel with LOT: Dorota Żuchaj, Emilia Szmolke, Magdalena Boruć, Natan Kubala and Martyna Gradusiak.

Marka LOT to siła sprawcza, dzięki której nasze marzenia czy to o lataniu, czy też o odkrywaniu świata się urzeczywistniają. Wierzę że odbiorcy naszej kampanii poczują, jak ważne jest to, z kim się podróżuje.

The LOT brand is the driving force that makes our dreams of flying and discovering the world come true. I believe that the recipients of our campaign will be able to see how important it is who you travel with.

Ewa Lampart

Dyrektor Marketingu i Komunikacji Korporacyjnej PLL LOT

LOT Polish Airlines Chief Marketing Officer

ROZRYWKA POKŁADOWA

In-flight entertainment

NA POKŁADZIE SAMOLOTÓW BOEING 787

On board our Boeing 787

Ponad 450 godzin rozrywki, w tym: filmy, seriale, muzyka, podcasty oraz gry.
More than 450 hours of entertainment, including: movies, TV series, music, podcasts and games.

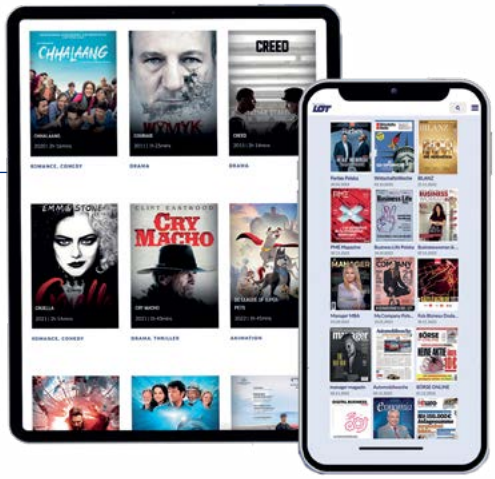

NA POKŁADZIE SAMOLOTÓW BOEING 737

On board our Boeing 737

Podłącz smartfon/tablet/komputer do sieci LOT Entertainment na pokładzie i oglądaj kategorie takie jak: Polskie Kino, Nowości, HBO Max czy Popularne seriale.*
*Connect your smartphone/tablet/computer to the LOT Entertainment network on board and watch categories such as: Polish Cinema, New Releases, HBO Max or Popular Series.**

*Usługa dostępna na wybranych samolotach B737
Service available on selected B737 aircraft

Partnerzy | *Partners*

E-PRASA DOSTĘPNA DLA WSZYSTKICH!

Digital press offer for all!

1000 tytułów z całego świata - najpopularniejsze magazyny i gazety w ponad 30 językach. Tematyka: moda, biznes, prasa informacyjna, kultura i podróże, jedzenie, rozrywka, sport, zdrowie i wiele innych. Usługa dostępna na 72 godziny przed lotem i do 6 godzin po jego zakończeniu. Zapraszamy do lektury!
1000 titles from around the world - the most popular magazines and newspapers in over 30 languages. Topics: fashion, business, news press, culture and travel, food, entertainment, sport, health and many others. Service available 72 hours before the flight and up to 6 hours after its landing. We invite you to read!

lot.com/eprasa
lot.com/digitalpress

HITY NA POKŁADZIE
Hits on board

Szanowni Państwo,
Na zaproszenie Polskich Linii Lotniczych LOT® redakcja portalu Filmweb - jednego z największych serwisów filmowych na świecie - proponuje Państwu kolejną podróż w filmowe przestworza. Po lewej złoża hollywoodzkiego bogactwa (*Indiana Jones i artefakt przeznaczenia*, *The Flash*, *Avengers: Koniec gry*, *Gwiezdne wojny: Przebudzenie mocy*), po prawej wzgórza komediowej klasyki (*Pretty Woman*, *Hokus pokus*, *Diabeł ubiera się u Prady*). Na wyciągnięcie ręki wyspy dziecięce (*Mała Syrenka*, *Frankenweenie*, *To nie wypanda*), archipelag kina autorskiego (Christopher Nolan i jego *Prestiż*, Guillermo del Toro w *Zaułku koszmarów*), a także zakątek prawdziwych twardzieli (*Przymierze*). Stąd widać również Polskę - niebezpieczne Tatry (*Cisza*) oraz przyjazną dzieciom, letnią Warszawę (*Detektyw Bruno*). Życzymy udanych filmowych lotów!

Dear passengers,
At the invitation of LOT® Polish Airlines, the editorial team of Filmweb - one of the largest film websites in the world - is happy to offer you yet another cinematic trip. On your left you'll see deposit of Hollywood gold (*Indiana Jones and the Dial of Destiny*, *The Flash*, *Avengers: Endgame*, *Star Wars: Force Awakens*). Behold the Hills of Comedy Classics on your right (*Pretty Woman*, *Hocus Pocus*, *Devil Wears Prada*). There is a safe haven for everyone. One island for kids (*Little Mermaid*, *Frankenweenie*, *Turning Red*). Another one for auteur aficionados (*Prestige* of Christopher Nolan, Guillermo del Toro in his *Nightmare Alley*) and action movie buffs (Guy Ritchie's *The Covenant*). From here you can see Poland as well - dangerous Tatra Mountains (*Silence*) and kid-friendly summertime Warsaw (*Detective Bruno*). Have a fantastic voyage!

tekst | by **Michał Walkiewicz**
Starszy redaktor Portalu Filmweb
Senior editor of the Filmweb Portal

polecają | *recommend*
LOT **oraz** | *and* FILMWEB

1

ZIMA JAK W BAJKOWEJ KRAINIE

Ośnieżone stoki i idealne warunki narciarskie, aromatyczny grzaniec i magicznie ozdobione miasta oraz m ejsca pełnego relaksu i wypoczynku. Brzmi jak raj na ziemi, a gdzie to wszystko znajdziesz? Na Morawach Północnych i Śląsku.

MIASTO ŚWIĄTECZNYCH PRZYGÓD

Kiedy już wszystkie liście spadną, a temperatura daleka jest od tej letniej, nastaje piękny i magiczny czas. To magiczny moment w roku, kiedy to miasta niczym kopciuszek stroją się na wielkie wydarzenie. Mowa o Jarmarkach Świątecznych, które to w Czechach mają już wieloletnią tradycję. Jednym z największych Jarmarków Świątecznych w regionie są te organizowane w Ostrawie. Na głównym rynku znajdziesz wiele stoisk oferujących między innymi świąteczny poncz (cz. vánoční punč), czyli czeski odpowiednik grzańca, wiele świątecznych przysmaków czy już legendarne bombki i wykrajowaczki wszystkich kształtów. Nie zabraknie diabelskiego młyna, lodowiska ze specjalnym torem między drzewami oraz programu z kolędowaniem, pokazami artystycznymi czy występem znanych gwiazd. Również długoletnią świąteczną tradycją są wystawy szopek betlejemskich, które znajdziesz w muzeach, zamkach, domach kultury i kościołach. Jarmarki Świąteczne odbędą się również w takich miastach jak Nowy Jiczyn, Opawa, Frydku-Mistku czy Bruntalu.

1. Zamek w Hradcu nad Moravicą zimą
Chateau in Hradec nad Moravicí in winter

2. Szczyt góry Radhošť (Pustevny) w Beskidach
Top of the Radhošť (Pustevny) Mountain in Beskydy Mountains

3. Ośrodek narciarski Koprivna w Jesionikach
Koprivna Ski Resort in Jeseniky Mountains

severnimorava.travel/pl/
visitostrava.eu/pl/

JAK ZIMA TO W GÓRACH!

Odkryj piękno Beskidów Morawsko-Śląskich i Jesionków na szczytach, szlakach i w pięknych miejscowościach położonymi pod górami. Z Ostrawy do Beskidów dojedziesz w niecałe 45 minut!

ŠTRAMBERK

Piękno Štramberka urzeka gości od kilku stuleci. To malownicze miasteczko położone 40 km od Ostrawy oczaruje Państwa nie tylko zabytkami. Uszy i Trúba – tak można opisać Štramberk. Powodem tego są tzw. kłosy Štramberskie, czyli rodzaj regionalnego piernika wypiekanego tylko przez kilka lokalnych piekarni. Štramberk Trúba to gotycka wieża dawnego zamku, z której roztacza się widok na miasto. Niedaleko Štramberka znajduje się Nový Jičín, urokliwe miasteczko znane szczególnie z kapeluszy i pięknego placu, oraz Kopřivnice, miasto kojarzone z produkcją ciężarówek TATRA.

PUSTEVNY

Serca Wołoszczyzny i zimowych atrakcji sportowych. Przełącz Pustevny, ponieważ to o niej mowa to malownicza kraina położona na wysokości 1018 m n.p.m. Przepyszna regionalna kuchnia, imponujące zabytki ludowe oraz strefa narciarka to przepis na idealne miejsce pełne zimowych zabaw. W poszukiwaniu zimowych sportów kieruj się w stronę takich miejscowości jak Mála Morávka w Jesionikach czy Bílá oraz Mosty koło Jabłonkowa w Beskidach.

RELAKS I REGENERACJA

Mało kto wie, że Morawy Północne i Śląsk to również świetne miejsce na wypoczynek i regenerację w kurortach wellness i spa. W Czechach bardzo popularne są wyjazdy lecznice, gdzie wykupuje się zabiegi, dzięki którym możesz poczuć się jak nowo narodzonym. Jednym z takich miejsc jest Čeladná położona w Beskidach oraz Mála Morávka i Karlova Studánka w Jesionikach. Warto również rozważyć kąpiel piwną, którą oferuje wiele hoteli w regionie.

Powodów, by odkryć kraj morawsko-śląskim w zimie jest znacznie więcej. Przekonaj się sam i wybierz się na najlepsze ferie zimowe razem z nami!

2

FAIRYTALE WINTER

Snowy slopes and perfect conditions for skiing, aromatic mulled wine and magically decorated towns and places of absolute relaxation and rest. It sounds like heaven on earth. Yet where can you find it all? In Northern Moravia and Silesia.

CITY OF FESTIVE ADVENTURES

Once all the leaves have fallen and the temperature is far from its summertime highs, a beautiful and magical time is upon us. It's that enchanting time of year when cities dress up like Cinderella for the grand ball.

We are talking about Christmas markets, which have a long tradition in the Czech Republic. One of the largest Christmas markets in the region takes place in the capital of Northern Moravia, Ostrava.

In the main square you will find many stalls offering, among other things, Christmas punch (in the Czech Republic mostly made of red or white wine with a little rum (or gin) and sugar, with orange (or lemon) slices, raisins, nuts and cinnamon with star anise, or classic mulled wine and many other Christmas delicacies. You will also find the now legendary flasks and cookie cutters of all shapes. There will also be a Ferris wheel, an ice-skating rink with a special track among the trees and a programme full of carol singing, celebrity appearances and concerts. Exhibitions of nativity scenes are also a long-standing Christmas tradition and can be found in museums, castles, community centres and churches.

You can also visit Christmas markets in other towns in the Moravian-Silesian region, such as Nový Jičín, Opava, Frýdek-Místek and Bruntál.

IF (IT'S) WINTER, THEN (IT SHOULD BE SPENT) IN THE MOUNTAINS!

Discover the beauty of the Moravian-Silesian Beskydy and Jeseníky Mountains right from their peaks, trails, and in the beautiful villages below. From Ostrava you can reach the Beskydy Mountains in less than 45 minutes!

ŠTRAMBERK

The beauty of Štramberk has captivated visitors for several centuries. This picturesque town 40 km from Ostrava will enchant you not only with its sights. Ears and Trúba, that is how Štramberk can be described. The reason for this are the so-called Štramberk ears, a type of regional gingerbread baked by only a few local bakeries. The Štramberk Trúba is a Gothic tower of a former castle that overlooks the town. Not far from Štramberk there is Nový Jičín, a charming town known especially for its hats and beautiful square, and Kopřivnice, a town associated with the production of TATRA trucks.

PUSTEVNY

The heart of Wallachia and a winter sports centre. Pustevny, as it is called, is a picturesque area situated at an altitude of 1018 m. You can get here along numerous mountain trails, by bus or by cable car from the village of Trojanovice. The excellent regional cuisine, impressive folk monuments and the ski area are the recipe for an ideal spot full of winter delights. In addition, you will find massive ice sculptures here in winter.

If you are looking for winter sports, head to places like Malá Morávka in the Jeseníky Mountains or Bílá and Mosty u Jablunkova in the Beskydy Mountains.

RELAXATION AND REGENERATION

Few people know that northern Moravia and Silesia are also a great place for relaxation and regeneration in a number of spa resorts. Trips to spas are very popular in the Czech Republic, where you can buy treatments that will make you feel like a newborn. One such place is Čeladná, located in the Beskydy Mountains, and Malá Morávka or Karlova Studánka in the Jeseníky Mountains. Beer spas are also worth considering, as many hotels in the region have them on offer.

There are many more reasons to discover the Moravian-Silesian region in winter. See for yourself and enjoy the best winter holidays with us!

northmoravia.travel
visitostrava.eu/en/

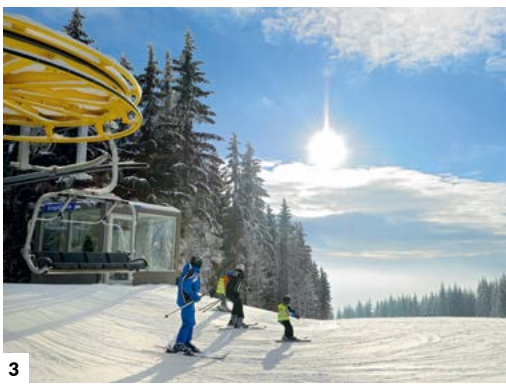

3

WARMIA MAZURY®

#genWarmiiMazur

invest.warmia.mazury.pl

POLSKIE LINIE LOTNICZE

LOT

A STAR ALLIANCE MEMBER

Nowe menu
na trasie Warszawa - - ✈ - - Tokio

Pasażerowie LOT Business Class oraz LOT Premium Economy, lecąc z Warszawy do Tokio, już w samolocie mogą spróbować smaków azjatyckiej kuchni.

Podczas dwóch serwisów na naszych gościnnych pokładach oferujemy dwa rodzaje menu do wyboru – w jednym dominują dania w stylu japońskim, drugie jest oparte na kuchni europejskiej.
W naszej ofercie znajdują się oryginalne przystawki, smaczne przekąski takie jak onigiri, desery oraz szeroki wybór napojów.

Do zobaczenia na pokładzie!

New menu
on the Warsaw - - ✈ - - Tokyo

Passengers travelling in both LOT Business Class and LOT Premium Economy from Warsaw to Tokyo can now enjoy the exquisite flavours of Asian cuisine onboard.

For each of the two main meal services during flight, passengers have the option of choosing between Japanese inspired dishes or a western option. Additionally, our specialised catering for Japanese bound flights includes regional snack favourites, like onigiri, desserts and a wide selection of drinks.

We look forward to seeing you on board soon!

Miles & More | LOT POLISH AIRLINES

SERDECZNIE ZAPRASZAMY DO SALONÓW I NA APART.PL!
WSZYSCY UCZESTNICY PROGRAMU MILES & MORE
ZA KAŻDE 5 ZŁ WYDANE W APART OTRZYMAJĄ
1 MILĘ W PROGRAMIE MILES & MORE.

LOT DLA FIRM

Idealne rozwiązanie dla Twojej Firmy!

The perfect solution for your business!

LOT Dla Firm to dodatkowe przywileje i korzyści dla Twojej firmy. Dołącz do programu i zbieraj Punkty podczas podróży służbowych. Rozwiń potencjał swojej firmy i wymieniaj Punkty na:

LOT Dla Firm offers additional privileges and benefits for your business. Join the program and earn Points while travelling for business. Expand the potential of your company and redeem Points for:

- usługi premium / premium services
- car rental / wynajem auta
- pobyt w hotelu / hotel stays
- airline tickets / bilety lotnicze

W programie **LOT Dla Firm** na jednym koncie firma zbiera Punkty za przeloty swoich pracowników, a jednocześnie pracownicy mogą gromadzić mile na indywidualnych kontach w programie Miles & More.

In the **LOT Dla Firm** program, you earn Points for your employees' flights on one account, and at the same time, your employees can earn miles on their private accounts in the Miles & More program.

Zarejestruj się na stronie **lotdlafirm.com**

Register at **lotdlafirm.com**

LOT DLA PASAŻERA INDYWIDUALNEGO

Miles & More | LOT POLISH AIRLINES

Jedna karta, wiele przywilejów

Dzięki karcie Miles & More możesz gromadzić i wykorzystywać mile zarówno podczas podróży, jak i na co dzień. Spójrz na atrakcyjne oferty, które daje największy w Europie program dla często podróżujących pasażerów.

Szybka i bezpłatna rejestracja
Skorzystaj z aplikacji mobilnej Miles & More i zgromadź dodatkowe 500 mil lub wejdź na stronę **miles-and-more.pl**.

Po zarejestrowaniu się można naliczyć wstecznie mile za przeloty oraz usługi partnerów z ostatnich sześciu miesięcy.

- Gromadź mile nie tylko za podróże samolotem w ponad 30 liniach lotniczych, ale również korzystając z karty kredytowej, ubezpieczenia podróży, podczas zakupów oraz u 300 innych partnerów nielotniczych na całym świecie.
- Wykorzystaj mile premiowe na przelot, podwyższenie klasy podróży oraz inne usługi, między innymi pobyt w hotelu czy wypożyczenie samochodu.

Wyjątkowe promocje
Skorzystaj z promocji milowych LOT-u, dzięki którym Twoja podróż stanie się jeszcze bardziej atrakcyjna.

NajMILszy poniedziałek – co dwa tygodnie masz możliwość wykorzystać mile na bilety – nagrody w klasie ekonomicznej już od 7000 mil.

Okazje milowe – co miesiąc nowe fascynujące kierunki podróży w atrakcyjnych cenach, dostępne już od 15 000 mil.

One card, many benefits

With Miles & More card you can earn and spend miles both while travelling and on everyday purchases. Take a look at the attractive benefits offered by the biggest Europe's programme for frequent flyers.

Fast and free registration
*Download Miles & More app and take advantage of 500 award miles or visit **miles-and-more.pl**.*

By the way: after registration, miles for your flight or other partners services can be credited to you retrospectively within 6 months.

- *Earn miles not only when you are traveling with more than 30 airlines, but also take advantage of credit cards, travel insurance, shopping and with 300 other non-airline partners all over the world.*
- *Spend award miles on flight awards, upgrade awards or other services such as stay in the hotel or car rental.*

Special offers
Take advantage of LOT mileage promotion and make your flight even more attractive.

Monday sMILEs – every two weeks you can redeem your miles for award ticket in Economy class from just 7,000 miles.

Mileage bargains – every month award tickets are available just from 15,000 miles round trip in economy class.

PAYBACK APART.pl aelia DUTYFREE UNIQA

Zarejestruj się na stronie **miles-and-more.com/pl/rejestracja**

Register at **miles-and-more.com/en/registration**

KRAKÓW
OLSZTYN
Samolotem na Mazury
Port Lotniczy
Olsztyn-Mazury
Zobacz więcej na: mazuryairport.pl

PORADNIK PASAŻERA
Passenger handbook

BAGAŻ REJESTROWANY PRZEWOŻONY W LUKU BAGAŻOWYM
Checked baggage allowances

LOT BUSINESS CLASS

na długie dystanse
on long haul flights

3 x 32 kg max

na krótkie dystanse
on short haul flights

2 x 32 kg max

LOT PREMIUM ECONOMY

na długie dystanse
on long haul flights

2 x 23 kg max

LOT ECONOMY CLASS

na krótkie i długie dystanse
on short and long haul flights

1 x 23 kg max

Suma trzech wymiarów bagażu rejestrowanego nie powinna przekraczać 158 cm. *The sum of the three dimensions should not exceed 158 cm.*

BAGAŻ DLA DZIECI DO LAT DWÓCH
Luggage allowances for children up to 2 years of age

wózek składany
folding buggy

LUB
or

fotelik samochodowy
car seat

\+ 23 kg max

o maksymalnym wymiarze do 158 cm
maximum dimensions of up to 158 cm

*zależy od taryfy rodzica
depending on parents' tariff

BAGAŻ PODRĘCZNY *Carry-on baggage*

LOT BUSINESS CLASS

na krótkie i długie dystanse*
on short and long haul flights

9 kg max + 9 kg

*Na rejsach z/do USA obowiązuje limit 1x12 kg
There is a limit of 1x12 kg on flights to / from the USA

LOT PREMIUM ECONOMY

na długie dystanse**
on long haul flights

8 kg max + 4 kg

**Na rejsach z/do USA obowiązuje limit 1x10 kg
There is a limit of 1x10 kg on flights to / from the USA

LOT ECONOMY CLASS

na krótkie i długie dystanse
on short and long haul flights

8 kg max

Suma trzech wymiarów bagażu podręcznego (długości, szerokości i wysokości) nie może przekraczać 118 cm
The sum of three dimensions of carry-on baggage (length, width and height) should not exceed 118 cm

Dodatkowo do kabiny można zabrać albo torbę z latopem, albo torebkę damską o maksymalnych wymiarach 40 x 30 x 8 cm oraz o maksymalnej wadze 2 kg.
Ze względów bezpieczeństwa cały bagaż kabinowy musi zmieścić się w schowkach nad głowami lub pod poprzedzającym fotelem. Wszystkie bagaże przekraczające dozwolone wymiary będą musiały być przepakowane lub zostaną nadane jako bagaż rejestrowany i będzie pobrana opłata według cennika.

In addition, one of the following items (max. 40 cm x 30 cm x 8 cm; max. 2 kg) may be taken on board free of charge: a laptop case or a women's handbag.
For safety reasons, all carry-on baggage must fit in the overhead compartments or under the seat in front.
All baggage exceeding the permitted size, will have to be repackaged or will be checked in subject to the relevant fee specified in the price list.

PŁYNY W BAGAŻU PODRĘCZNYM
Liquids in your carry-on baggage

Szczegółowe informacje na temat wymienionych ograniczeń na stronie lot.com
Detailed Information regarding the abovementioned limitations is available at lot.com

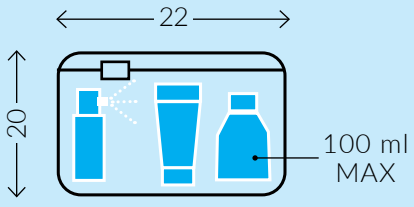

TANI PARKING

WYGODNY DOJAZD

DARMOWY BUS

LOTNISKO WARSZAWA-RADOM

KOMFORT NA STARCIE

MODNY LOT Z RADOMIA DO PARYŻA

LEĆ NA LOTNISKO RDO.WAW.PL

SPRAWDŹ LOT.COM

POLSKIE LINIE LOTNICZE LOT

A STAR ALLIANCE MEMBER

ZWIERZĘTA NA POKŁADZIE *Animals on board*

Ze względów bezpieczeństwa podróżujące na pokładzie samolotu zwierzęta muszą pozostać w trakcie całej podróży w przeznaczonej do tego celu torbie lub klatce.
For safety reasons, animals travelling on board the aircraft must remain in a dedicated bag or cage during the entire trip.

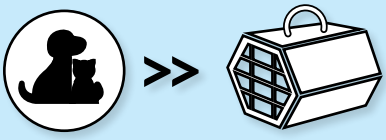

BEZPIECZEŃSTWO NA POKŁADZIE SAMOLOTÓW LOT
Safety on board LOT aircraft

Zakaz palenia
(również papierosów elektronicznych).
No smoking (including e-cigarettes).

Podczas startu i lądowania laptop musi być wyłączony i umieszczony w kieszeni fotela lub schowku bagażowy, a z telefonów komórkowych pasażerowie mogą korzystać wyłącznie w trybie samolotowym.
During take-off and landing, laptops must be switched off and placed in the seat pocket in front of you or in the overhead compartment, and mobile phones can only be used in aeroplane mode.

Zakaz picia alkoholu wniesionego na pokład lub kupionego w Duty Free.
No drinking alcohol brought on board or purchased in Duty Free.

Wizerunek członków załóg podlega ochronie prawnej. Uprzejmie prosimy o uszanowanie prywatności i niefotografowanie/niefilmowanie naszych pracowników, a także o nierozpowszechnianie wizerunku bez ich zgody.
The image rights of cabin crew members are protected by law. Please respect their privacy and do not photograph/film our staff and do not disseminate their image without their permission.

Nieprzestrzeganie powyższych zasad, niewykonywanie poleceń załogi, agresywne zachowanie, a także próby niszczenia sprzętu w samolocie będą skutkowały interwencją odpowiednich służb oraz wyciągnięciem konsekwencji prawnych.
Failure to comply with the above rules, failure to follow the crew's instructions, aggressive behavior, as well as attempts to destroy equipment in the aircraft will result in the intervention of the relevant services and legal consequences.

TRANSAKCJE BEZGOTÓWKOWE NA POKŁADZIE
Non-cash transactions on board

Uprzejmie informujemy, że w celu zapewnienia bezpieczeństwa bezgotówkowych transakcji płatniczych na pokładach swoich samolotów LOT zbiera i przechowuje niektóre z Państwa danych, np. imię i nazwisko, numer dokumentu tożsamości, adres zamieszkania i numer miejsca zajmowanego na pokładzie. W tym zakresie administratorem Państwa danych jest LOT*. W związku z powyższym przysługuje Państwu prawo wniesienia sprzeciwu, prawo dostępu do danych, prawo żądania ich sprostowania, ich usunięcia lub ograniczenia ich przetwarzania.
W sprawach związanych z przetwarzaniem danych osobowych można skontaktować się z Inspektorem Ochrony Danych pisemnie pod adresem LOT lub mailowo pod adresem e-mail: iod@lot.pl.
Podawanie ww. danych osobowych podczas transakcji jest dobrowolne.

Please be advised that in order to ensure the security of payment transactions on board our aircraft, LOT is collecting and storing some of your personal data, e.g. your forename and surname, identity card number, residential address, and seat number. LOT are the controller of the personal data provided above. You have a right to object, as well as right: to withdraw your consent, access to your personal data, to demand that your personal data is rectified or limited or to be forgotten.To discuss matters related to the protection of your personal data you can contact Data Protection Officer in writing, to the address of the registered office LOT or via e-mail: iod@lot.pl.*

*Polskie Linie Lotnicze LOT S.A., ul. Komitetu Obrony Robotników 43, 02-146 Warszawa *LOT Polish Airlines, Komitetu Obrony Robotników St. 43, 02-146 Warsaw*

Informacje zamieszczone w magazynie są aktualne na dzień oddania magazynu do druku. Aktualna oferta i wysokość opłat za przewóz dodatkowego bagażu dostępne są w biurach sprzedaży, Call Center bądź na stronie internetowej lot.com Na niektórych połączeniach obsługiwanych małymi samolotami mogą obowiązywać dodatkowe restrykcje odnośnie wielkości bagażu podręcznego.Torba-kosz do przewozu niemowląt lub fotelik samochodowy mogą być zabierane na pokład w miarę wolnego miejsca. Z rynku polskiego obowiązuje dodatkowa opłata serwisowa.

The information published in the magazine is valid as at the date the magazine goes to print and it does not constitute a commercial offer within the meaning of the Civil Code. In order to confirm the validity of this information please consult LOT Polish Airlines sales assistants at sales offices, contact the Call Centre or visit the website: lot.com.Additional carry-on baggage restrictions may apply to some flights operated by small aircraft. A baby basket or a car seat can be taken on board, if space is available. An extra charge applies to outbound flights from Poland.

LOT WARSAW *Transfer guide*

Zapoznaj się z informacjami jak sprawnie przesiąść się na Twój kolejny rejs LOT na lotnisku Chopina w Warszawie.
Please read the following information carefully it will help you during your transfer to LOT flights at Warsaw Chopin Airport

PRZYGOTUJ PASZPORT I KARTE POKŁADOWĄ. *PLEASE PREPARE YOUR PASSPORT AND BOARDING PASS.*

Przesiadka między krajami w strefie Schengen.
Transfer from Schengen country to another Schengen country

1. Wyjdź z rękawa lub autobusu do terminala
   You arrive to the terminal by bus or by air bridge
2. Udaj się jak najszybciej do bramki, z której odlatuje Twój następny rejs
   Please proceed directly to the gate for your next flight

Przesiadka z kraju ze strefie Schengen do kraju ze strefy Non-Schengen
Transfer from Schengen country to Non-Schengen country

1. Wyjdź z rękawa lub autobusu do terminala
   You arrive to the terminal by bus or by air bridge
2. Udaj się prosto do kontroli paszportowej z przygotowanymi dokumentami
   Please prepare your documents and proceed to the passport control
3. Przejdź jak najszybciej do bramki, z której odlatuje Twój następny rejs
   Please proceed directly to the gate for your next flight

Przesiadka między krajami w strefie Non- Schengen
Transfer from Non-Schengen country to another Non-Schengen country

1. Wyjdź z rękawa lub autobusu do terminala
   You arrive to the terminal by bus or by air bridge
2. Udaj się prosto do kontroli bezpieczeństwa
   Please proceed to the security check
3. Przejdź jak najszybciej do bramki, z której odlatuje Twój następny rejs
   Please proceed directly to the gate for your next flight

Przesiadka z kraju ze strefy Non-Schengen do kraju w strefie Schengen
Transfer from Non-Schengen country to Schengen country

1. Wyjdź z rękawa lub autobusu do terminala
   You arrive to the terminal by bus or by air bridge
2. Udaj się prosto do kontroli paszportowej z przygotowanymi dokumentami
   Please prepare your documents and proceed to the passport control
3. Następnie podejdź do kontroli bezpieczeństwa
   Next proceed to the security check
4. Przejdź jak najszybciej do bramki, z której odlatuje Twój następny rejs
   Please proceed directly to the gate for your next flight

MAPA LOTNISKA CHOPINA - poziom odlotów

Map of Chopin Airport - departures area

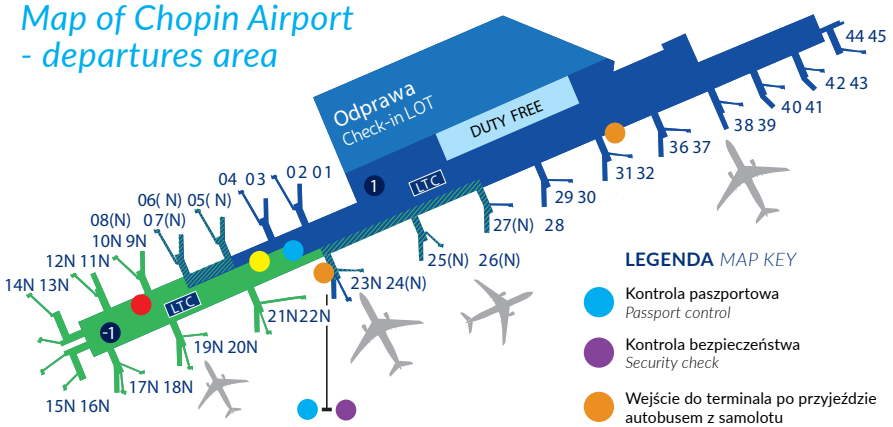

LEGENDA *MAP KEY*

- Kontrola paszportowa *Passport control*
- Kontrola bezpieczeństwa *Security check*
- Wejście do terminala po przyjeździe autobusem z samolotu *Entrance when arriving to the terminal by bus*
- 1 LOT Business Lounge Polonez (poziom 1 *level 1*)
- -1 LOT Business Lounge Mazurek (poziom -1 *level -1*)
- Obowiązkowy punkt weryfikacji *Mandatory interview point*
- Dodatkowa kontrola bezpieczeństwa w rejsach do USA *Additional security check for US flight*
- Strefa zarówno Schengen jak i Non-Schengen *Both Schengen and Non-Schengen Zone*

Numery gate Non-Schengen
Non-Schengen gate no. 05(N) - 08(N), 24(N) - 27(N)

- Strefa Non-Schengen *Non-Schengen Zone*

Albania, Armenia, Azerbaijan, Belarus, Bulgaria, Canada, China, Cuba, Cyprus, Dominican Republic, Egypt, Georgia, India, Israel, Japan, Kazakhstan, Liban, Macedonia, Maldives, Mexico, Moldova, Montenegro, Romania, Russia, Serbia, South Korea, Thailand, Turkey, Ukraine, United Arab Emirates, United Kingdom, United States, Vietnam, Zanzibar

Numery gate Non-Schengen
Non-Schengen gate no. 09N - 23N

- Strefa Schengen *Schengen Zone*

Austria, Belgium, Croatia, Czech Republic, Denmark, Estonia, Finland, France, Germany, Hungary, Iceland, Italy, Latvia, Lithuania, Luxembourg, Malta, The Netherlands, Norway, Poland, Portugal, Slovakia, Slovenia, Spain, Sweden, Switzerland

Numery gate Schengen
Schengen gate no. 01 - 04, 28-45

LTC LOT Transfer Center

Wejście do samolotu zamykamy na 15 minut przed odlotem!
Gate closes 15 minutes before departure!

W przypadku każdej przesiadki w ramach połączeń LOT, nie odbieraj swojego bagażu.
Do not collect your luggage if continue your journey with LOT

TRANSFER DO USA *Transfer to USA*

Przylot ze strefy Schengen
Udaj się do kontroli paszportowej i dalej niezwłocznie do miejsca oznaczonego na mapie kolorem żółtym.
Schengen Area arrival
Preceed to passport control and then to interview point marked with yellow color as soon as possible.

Przylot ze strefy Non-Schengen
Udaj się do kontroli bezpieczeństwa i dalej niezwłocznie do miejsca oznaczonego na mapie kolorem żółtym.
Non- Schengen Area arrival
Preceed to security check and then to interview point marked with yellow color as soon as possible.

Obowiązkowy punkt weryfikacji
Miejsce wywiadu, do którego muszą udać się wszyscy pasażerowie lecący do Stanów Zjednoczonych.
Mandatory interview point
This point is obligatory for all passengers travelling to the United States.

Po rozmowie możesz być skierowany:
Do dodatkowej kontroli bezpieczeństwa oznaczonej na mapie kolorem czerwonym. Udaj się tam jak najszybciej!
After interview you can be proceeded:
To additional security check marked with red color. Proceed there as soon as possible!

Brak wykonania obowiązkowej weryfikacji (wywiadu) oraz dodatkowej kontroli bezpieczeństwa w rejsach do USA skutkuje odmową przyjęcia na pokład samolotu!
If you skip mandatory interview or additional security check you will be denied to board your flight!

OSIPOWICZ & TURKOWSKI
CLINIC

JAK PRZYGOTOWAĆ SKÓRĘ PO LECIE?

How to prepare your skin for winter after summer?

Dlaczego cera wymaga zimą szczególnej pielęgnacji?
Podstawową zasadą pielęgnacji w tym czasie jest odpowiednio dobrany krem zawierający glicerynę, kwasy tłuszczowe, wazelinę czy wosk pszczeli. Warto też pamiętać o zawartości w kosmetykach składników łagodzących podrażnienia i nawilżających, takich jak witamina E, aloes czy koenzym Q10. Doskonałym uzupełnieniem kremów są również odżywcze maseczki.

Jakie zabiegi na skórę wybierać zimą?
Skórę już od jesieni warto wspierać zabiegami umożliwiającymi intensywniejsze działanie składników aktywnych. Szczególnie chętnie wybieranym zabiegiem jest mezoterapia igłowa, mikrodermabrazja, peelingi kwasowe oraz zabiegi laserowe. Wszystkie te działania można wykonać w Klinice Medycyny Estetycznej OT.CO z Warszawy.

Why does the skin require special care during winter?
The basic principle of care during this time is a properly chosen cream containing glycerin, fatty acids, vaseline, or beeswax. It is also worth remembering about the presence in cosmetics of soothing and moisturizing ingredients, such as vitamin E, aloe, or coenzyme Q10. Nourishing masks are also an excellent addition to creams.

What skin treatments to choose in winter?
Remember, that basic care may not be enough! Starting from autumn, it is worth supporting the skin with treatments that allow for a more intensive action of active ingredients. Particularly popular treatments include needle mesotherapy, micro-dermabrasion, chemical peels, and laser treatments. All of these procedures can be performed at the Aesthetic Medicine Clinic OT.CO in Warsaw.

Bartycka 24B/U1
00-716 Warszawa - Mokotów

ul. Zgrupowania AK Żmija 12
01-876 Warszawa - Bielany

22 123 03 33
kontakt@klinikaotco.pl

SUNTAGO
SAMSUNG
pepsi
Tropical getaway
in the heart of Poland
30 mins drive from Warsaw
Get your ticket online
European Star
Award 2023
EUROPE'S BEST
WATER PARKS
parkofpoland.com